Osman Ağa Tarafından Giresun'da Çıkarılan Gedikkaya Gazetesi Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation on Gedikkaya Newspaper Issued by Osman Aga in Giresun

Öğr. Gör. Veysel Usta

ORCID No: 0000-0002-1970-2315

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Öz:

30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi ile Osmanlı Devleti dış müdahaleye açık hale gelmiş, ülke toprakları işgal edilmeye başlanmıştı. İtilaf Devletleri temsilcilerinin katılımıyla toplanan Paris Konferansı'na önce Ermeniler, ardından Rumlar adına sunulan muhtıralarla Doğu Anadolu'da Ermeni, Doğu Karadeniz'de Pontus devleti kurulması talep edilmişti. Dışarıda bu tür girişimler sürerken içeride Ermeni ve Rumların kurdukları silahlı çetelerle Türklere yönelik katliamları devam etmekte ve bölgedeki Türkler bölge dışına göç etmeye zorlanmaktaydı.

İstanbul Hükümetlerinin bu gelişmelere kayıtsız kaldığı günlerde Ermeni ve Rum taleplerine maruz kalan bölge halkı tarafından muhtemel gelişmelere karşı çareler aranmakta ve önlemler alınmaya çalışılmaktaydı. Bu yörelerden biri de o dönemde Trabzon vilayetinin Giresun kazası idi. Kaza ileri gelenleri tarafından Rum talep ve girişimlerine karşı mücadele etmek üzere Giresun'a davet edilen Osman Ağa belediye başkanı olmuş ve kaza halkıyla birlikte Türklerin haklarının savunulması için bir cemiyet kurulmasına karar verilmişti. Bu amaçla 1919 yılı Şubat ayının ilk günlerinde Giresun Müdafaa-i Memleket Komitesi kurularak İnebolu'dan Hopa'ya kadar bütün vilayet, kaza ve nahiye belediyelerine telgraflar çekilerek bu havali halkının tek çatı altında örgütlenmesi çağrısında bulunulmuştu. Bu çağrının da katkısıyla 12 Şubat 1919'da kurulan Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti'nin Giresun şubesi oluşturulmuş, Osman Ağa hem belediye başkanı hem de cemiyet başkanı olarak Milli Mücadeleye katkı sunmayı sürdürmüştü.

Giresun'da münteşir Karadeniz ve Işık gazetelerinin kapanması üzerine sahada verilen bu mücadelenin sözcülüğünü yapacak bir gazete çıkarılmasına karar veren Osman Ağa, bu kararını 17 Ocak 1920 tarihinde hayata geçirerek Gedikkaya gazetesinin ilk sayısını yayımlamıştı. Gedikkaya gazetesi ile Erzurum Kongresi'nden itibaren Mustafa Kemal Paşa'nın izinde yürüten Osman Ağa'nın Milli Mücadele'ye yönelik faaliyetlerinin Giresunlularla paylaşılması amaçlanmıştı.

Resmi olarak sahip ve mesul müdürlüğünü Cimşidzâde A. Nuri Bey'in, başyazarlığını Bekir Sükuti (Kulaksızoğlu) Bey'in yaptığı gazetenin reel olarak sahip ve başyazarlığı Osman Ağa tarafından

· Bu makale, 11-14 Haziran 2019 tarihleri arasında Samsun'da düzenlenen "100. Yılında 19 Mayıs ve Millî Mücadele Uluslararası Sempozyumu"nda kabul edilen bildirinin gözden geçirilmiş halidir.

üstlenilmişti. Daha ilk sayısında, İngiltere Başbakanı Lloyd George'nin İstanbul ve Boğazların uluslararası bir statüye kavuşturulması ve Türk hükümetinin başkentinin Anadolu'da bir yerde bulunması gerektiğine dair verdiği beyanata karşı Mustafa Kemal Paşa'nın 11 Ocak 1920 tarihinde Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye cemiyetlerine çektiği bu kararın protesto edilmesine dair telgrafın yayımlanmasıyla Dahiliye Nezareti tarafından Gedikkaya gazetesinin kapatılması tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı.

Milli Mücadele'nin en kritik günlerinde 26 sayı çıkan Gedikkaya gazetesi hakkında tam koleksiyonu bulunamadığı için bugüne kadar kapsamlı bir değerlendirme yapılamamıştır. Bu konuda kayda değer üç çalışmadan biri Ömer Sami Coşar'ın *Atatürk'ün Muhafızı Topal Osman* adlı kitabı, ikincisi Süleyman Beyoğlu'nun "*Osman Ağa'nın Gedikkaya Gazetesi ve Mustafa Kemal Paşa*" adlı bildirisi, üçüncüsü ise Osman Fikret Topallı'nın *Müdafaa-i Hukuk ve İstiklal Harbi Tarihlerinde Giresun* adlı kitabıdır.

Bu makalede, Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Giresun şubesinin kuruluş ve bütün çalışmalarında Osman Ağa'nın yanında yeralan ve aynı zamanda cemiyetin katib-i umumiliğini yapan Osman Fikret Topallı'nın arşivinde bulunan Gedikkaya gazetesinin beş nüshası üzerinden gazetenin fiziki nitelikleri ve içerik özellikleri ele alınıp değerlendirilmiştir. Ayrıca sözkonusu beş sayının Latinize edilmiş tam metni de bildiri ekinde verilmiştir

Anahtar Sözcükler: Gedikkaya, Giresun, Osman Ağa, Milli Mücadele, Basın.

Abstract:

The Ottoman Empire became open to foreign intervention and the territory was occupied with the Mondros Armistice Agreement signed on October 30 1918. The Paris Conference, which was convened with the participation of representatives of the Entente States, demanded the establishment of an Armenian State in Eastern Anatolia and a Pontus State in the Eastern Black Sea through the memorandums presented on behalf of the Armenians and the Greeks. While such attempts continued outside, the massacres against Turks by the armed gangs established by the Armenians and Greeks continued in the interior and the Turks in the region were forced to migrate outside the region.

In the days when the Governments of Istanbul were indifferent to these developments, remedies were sought and measures were taken against possible developments by the people of the region who were exposed to Armenian and Greek demands. The Giresun district of Trabzon province was one of these regions at that time. Osman Ağa, who was invited to Giresun to fight against Greek demands and initiatives by the notables of the district became the mayor and decided to establish a society to defend the rights of Turks with the people of the district. For this purpose, in the first days of February 1919, the Giresun Müdafaa-i Memleket Committee was established; telegraphs were sent to all the municipalities of the provinces, districts and sub-districts from İnebolu to Hopa and they called for the organization of these people under one roof. With the contribution of this call, the Giresun branch office of the Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Committee was established on 12 February 1919 and Osman Ağa continued to contribute to the National Struggle as both the mayor and the president of the committee.

Osman Ağa, who decided to publish a newspaper that will act as the spokesperson for the struggle in the field after the closure of Karadeniz and Işık newspapers in Giresun, implemented this decision on 17 January 1920 and published the first issue of Gedikkaya newspaper. It was aimed to share the activities of Osman Ağa, who had been walking in the footsteps of Mustafa Kemal Pasha since the Erzurum Congress, with the Giresun people thanks to Gedikkaya newspaper.

Even though it may seem officially owned and accounted by Cimşidzâde A. Nuri Bey and the editor-in-chief of Bekir Sükuti (Kulaksızoğlu), Osman Ağa was the real owner and editor-in-chief of the newspaper. The newspaper was faced with the danger of closure in first issue by the Ministry of Internal Affairs because of publication of Mustafa Kemal Pasha's telegram taken to the Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Committees on January 11, 1920. The telegram protest against the decision that

British Prime Minister Lloyd George made a statement saying that Istanbul and the Straits should have an international status and that the Turkish government's capital should be located in Anatolia.

A comprehensive evaluation has not been made to date since the full collection of the Gedikkaya newspaper, which had 26 issues in the most critical days of the National Struggle, could not be found. One of the three notable works on this subject is Ömer Sami Coşar's book *Atatürk'ün Muhafızı Topal Osman*, the second is Süleyman Beyoğlu's paper "*Osman Ağa'nın Gedikkaya Gazetesi ve Mustafa Kemal Paşa*", and the third is by Osman Fikret Topallı's book *Müdafaa-i Hukuk ve İstiklal Harbi Tarihlerinde Giresun*.

In this article, the physical characteristics and content features of the newspaper are discussed and evaluated in five copies of the Gedikkaya newspaper, which is located in the archives of Osman Fikret Topallı who was with Osman Aga in the establishment and all activities of the Giresun branch office of the Müdafaa-i Hukuk Commmittee, was also the clerk of the society. In addition, the Latinised full text of the five issues is attached.

Keywords: Gedikkaya, Giresun, Osman Aga, National Struggle, Press.

Giriş

Tanzimat döneminin en önemli uygulamalarından biri olan ve Osmanlı taşra idaresindeki dağınıklığı ortadan kaldırmayı amaçlayan 1864 Vilayet Nizamnamesi 8 Kasım 1864'te yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve öncelikle Tuna vilayetinde uygulanmaya koyulmuştu. Bu nizamname ile eyaletler kaldırılarak yerine livalardan oluşan vilayet üniteleri kurulması öngörülmüştü.¹ 1864 Vilayet Nizamnamesi tüm vilayetlerde vilayet matbaalarının kurulmasını da beraberinde getirmişti.² Mithat Paşa'nın idaresindeki Tuna vilayetindeki uygulamanın başarılı olması üzerine 1867'de çıkarılan Vilayet-i Umumiye Nizamnamesi ile uygulama bütün Osmanlı coğrafyasına teşmil edilmişti. Osmanlı taşra idaresi 1871 İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi ile yeniden düzenlenerek ülke 27 vilayet ve 123 sancağa bölünmüştü.³ Osmanlı modernleşmesinin önemli aşamalarından biri olan vilayet nizamnameleri ile vilayet yönetiminde de ciddi yeni düzenlemeler yapılmış; eşraf ve bürokrasinin yeri ve rolü yeniden belirlenmiş, basın hayatının gelişmesi için de gerekenler yapılmaya çalışılmıştı. Bu bağlamda Trabzon vilayetinde 1865 yılında Ortahisar'da Matbaa-i Vilayet-i Trabzon adıyla bir matbaa kurulmuştu.⁴

Trabzon Vilayetinde kurulan bu matbaada 1869 yılından itibaren hem *Trabzon* adlı bir gazete, hem de *Salnâme-i Vilayet-i Trabzon* adlı bir salnâme yayımlanmaya başlamıştı. Anadolu'da matbuat hayatının en hareketli olduğu vilayet merkezlerinden biri olan Trabzon'da bu tarihten itibaren çok sayıda gazete ve dergi yayın hayatına girmişti. Özellikle de II. Meşrutiyet'in ilanından sonra basın üzerindeki baskı ve sansür uygulamalarının kalkması,

¹ Çadırcı, Musa, "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Ülke Yönetimi", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, I. Cilt, İletişim Yayınları, İstanbul 1985, s. 216; Musa Çadırcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, TTK, Ankara 1991, 1985, s. 216.

² İsmail Eren, "Tuna Vilayet Matbaası ve Neşriyatı 1864-1877", *Türk Kültürü*, Cilt: 3, Sayı: 27, Ocak 1965, s. 311.

³ Mustafa Gençoğlu, "1864 ve 1871 Vilayet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma", *ÇKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2(1), s. 34.

⁴ Bkz. Ali Birinci, "Trabzon'da Matbuat ve Neşriyat Hayatı 1865-1928", *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri 1-3 Haziran 1988*, Haz. Mehmet Sağlam-Bayram Kodaman-J.L. Bacque-Grammont-Mehmet Ali Ünal-Mustafa Özbacı, Samsun 1990, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, s. 3. Vilayet Matbaası'nın kuruluşunu Murat Uraz ve Mahmut Goloğlu 1866 olarak vermektedir. Hüseyin Albayrak, "Doğu Karadeniz Bölgesinde İlk Matbaa, İlk Gazete ve İlk Salnâme", *Karadeniz Araştırmaları*, Sayı: 4 (kış 2005), s. 39-52.

matbuat hayatında adeta bir patlama etkisi yaratmış, sayıları onlarla ifade edilebilecek düzeyde yeni yayın toplumsal yaşama katılmıştı.

Trabzon vilayeti 1904 yılı itibarıyla merkez, Lazistan, Gümüşhane ve Canik sancaklarıyla Ordu, Giresun, Tirebolu, Akçaabat, Of, Sürmene, Görele, Vakfıkebir, Bafra, Çarşamba, Terme, Ünye, Fatsa, Atina, Hemşin, Torul, Şiran ve Kelkit kazalarından oluşmaktaydı.⁵ Vilayetin bu idari yapısı içinde, başlangıçtan 1928'deki harf devrimine kadar geçen süre içinde en fazla yayın yapılan kazaların başında 14 çeşit yayınlı Giresun kazası gelmekteydi. Öyle ki bu dönem içinde Gümüşhane ve Rize sancaklarında birer gazete yayımlanmasına karşın kaza statüsünde bulunan Giresun, ikisi Rumca, ikisi Ermenice ve 18'i Türkçe olmak üzere toplam 22 tür yayınlı sancak merkezlerini açık ara geride bırakmıştı.⁶

İlki 1910 yılında *Giresun'da Maarif* adıyla çıkmaya başlayan ve ardından diğerleriyle devam eden Giresun matbuatının, kazanın sosyal ve kültürel yaşamına ciddi katkılarda bulunduğu aşîkârdır. Kazanın, ulusal ve uluslararası deniz ticaretine açık bir limana sahip bulunması, dış dünya ile etkileşimini de kolaylaştırdığı gibi entelektüel hayatın gelişmesine de olumlu katkı sağlıyordu. Bu bağlamda çok sayıda Giresunlu genç İstanbul'daki çeşitli okullarda öğrenim görüyor, yabancı dil biliyor, Avrupa'da meydana gelen gelişmeleri yakından takip edebiliyordu.

Bu entelektüel birikimin de etkisiyle Osmanlı Devleti'nin 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi'nin imzalayıp savaştan çekilmesiyle başlayan yeni süreç Giresunlular tarafından yakından izleniyordu. 18 Ocak 1919 tarihinde toplanan Paris Barış Konferansı'nda Doğu Karadeniz bölgesine dair öngörülen planlardan matbuat aracılığıyla haberdar olan Giresunlular geleceklerine dair endişelerini ne şekilde giderebilecekleri üzerinde değerlendirmelerde bulunuyorlardı.⁷

Bu gelişmelerin yaşandığı günlerde Feridunzade Osman Ağa da Giresun'a gelmiş ve belediye başkanı olan Dizdarzade Eşref Bey'in rahatsızlığı dolayısıyla istifa etmesi üzerine onun yerine Giresun Belediye Başkanı seçilmiştir.⁸ Balkan Harbi ve Birinci Dünya Savaşı sırasındaki teşkilatçılığıyla tanınan Osman Ağa, kendi ifadesine göre Mondros Mütarekesi'nden sonra yaşanacak muhtemel gelişmeleri öngörmüş ve milis müfrezesinin sayısını artırmaya başlamıştır. Öte yandan kurulması için çaba sarf edilen Pontus devletine karşı bölge halkının bir an evvel örgütlenmesi için İnebolu'dan Rize'ye kadar bölgede mevcut

⁵ *Trabzon Vilayeti Salnamesi 1904*, Haz. Kudret Emiroğlu, Cilt: 24, Trabzon İli ve İlçeleri Eğitim, Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı, Ankara 2009, s. 7-9.

⁶ Bu dönemde Giresun'da çıkan gazete ve mecmualar şunlardır: Aritos (1908), Mars Island (1910), Petag (1910), Giresun'da Maarif (1910), Giresun (1910), Aritos (1911), Karadeniz (1911), Kavlak (1912), Hadim-i Millet (1912), Ana Türk Yurdu (1917), Işık (1918), Gedikkaya (1920), Yeni Giresun (1920), Yeni Yol (1923), Halk Sesi (1923), İzler (1924), Genç Mektepliler (1924), Şen Yuva (1924), Yeşil Giresun (1925), Hakikat (1926), Giresun'da Şen Sözler (1926), Genç Sesler (1928) Bkz. Hüseyin Albayrak, *Dünden Bugüne Trabzon Basını*, Cilt: 1, Trabzon İli ve İlçeleri Eğitim, Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı, Ankara 2010, s. 369-456, 602. Milli Mücadele döneminde çıkan bazı Giresun gazete ve dergileri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. K. Yust, *Kemalist Anadolu Basını*, Haz. Orhan Koloğlu, Çağdaş Gazeteciler Derneği, Ankara 1995, s. 56-60.

⁷ Bu konudaki görüşme ve yazışmalar için bkz. Osman Fikret Topallı, Osman Fikret Topallı, *Müdafaa-i Hukuk ve İstiklal Harbi Tarihlerinde Giresun*, Haz. Veysel Usta-Mustafa Çulfaz, Serander Yayınevi, Trabzon 2017, s. 102-141.

⁸ Süleyman Beyoğlu, *Milli Mücadele Kahramanı Giresunlu Osman Ağa*, Bengi Yayınları, İstanbul 2009, s. 42.

vilayet, kaza ve nahiye merkezi gibi 42 yönetim birimi ve yöneticisine mektup yazarak Trabzon'da bir kongre yapıp silaha sarılmak gerektiğini bildirmiştir.⁹ Buralardan hızlı ve tatmin edici bir cevap alamayınca 6 Şubat 1919 tarihinde başkanlığını üstlendiği Giresun Müdafaa-i Memleket Komitesi'ni kurmuştur.¹⁰ Bununla birlikte kısa bir süre sonra Trabzon'da 10 Şubat 1919'da yapılan toplantıda 12 Şubat'ta kurulması kararı alınan Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti'nin¹¹ Giresun şubesi teşkilatlanmış; önce Dizdarzade Eşref Bey'in üstlendiği cemiyet başkanlığı,¹² bir süre sonra Osman Ağa tarafından deruhte edilmeye başlanmıştır.¹³

Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından sonra arkalarına Yunanistan ve Fener Rum Patrikhanesi'ni alan Rumlar, bütün Doğu Karadeniz bölgesinde olduğu gibi Giresun'da da silahlanmaya başlamışlar ve kurdukları örgütlerle bir yandan siyasi faaliyetlerde bulunurlarken öte yandan Türk köylerine saldırmaya başlamışlardı.¹⁴ Öte yandan kurmayı planladıkları Pontus devleti için Paris Konferansı'na sunmak amacıyla hazırladıkları raporlarda durumu kendi lehlerine çevirebilmek amacıyla demografik yapıyı değiştirme ve dönüştürme girişimlerine de başlamışlardı. Bu nedenle daha önceki on yıllarda Doğu Karadeniz bölgesinin çeşitli yerleşim yerlerinden Batum başta olmak üzere Rusya'nın çeşitli kentlerine göç etmiş olan kalabalık Rum kabilelerini geri getirerek Giresun ve yöresi sahillerine çıkarmak için girişimlere başlamışlardı.¹⁵

Aradan çok fazla zaman geçmeden Trabzon Metropoliti Hrisantos'un 2 Mayıs 1919 tarihinde Paris Konferansı'na sunduğu muhtıra ile Doğu Karadeniz bölgesinde kurulmasını istediği Pontus Devleti talebinin siyasi ve demografik gerekçelerini oluşturmaya çalışmasından haberdar olan Giresunlular, 15 Mayıs 1919'da Yunan ordusunun İzmir'i işgal etmesiyle durumun daha da kritik bir hâl aldığına tanıklık etmişlerdi. İzmir'in işgali, ülkenin her yöresinde olduğu gibi Giresun'da da ciddi tepkilere neden olmuş, Osman Ağa önderliğindeki

⁹ Osman Ağa'nın mülakattaki ifadesi tam olarak şöyledir: "Mütarekeden sonra husule gelen vaziyeti görünce çıkabilecek bütün neticeleri tahmin ettim. Daha hiçbir şey olmadan 42 yere telgraf çekerek Trabzon'da bir kongre yapalım, silaha sarılalım, bizim imhamıza karar verilmiştir, başka çare yoktur" dedim. *Vakit*, 19 Şubat 1338.

¹⁰ Topallı, *a.g.e.* s.105-106.

¹¹ Mahmut Goloğlu, *Erzurum Kongresi*, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2011, s. 20; İsmail Akbal, *Milli Mücadele Döneminde Trabzon'da Muhalefet*, Serander Yayınevi, Trabzon 2008, s. 84; Sebahattin Özel, *Milli Mücadelede Trabzon*, İş Bankası, İstanbul 2012, s. 94.

¹² Hem Müdafaa-i Memleket Komitesi hem de Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Giresun şubesinin teşkilatlanma çalışmalarına doğrudan iştirak eden Osman Fikret Topallı, cemiyetin asıl başkanının Osman Ağa olduğunu, ancak resmi yazışmalarda başkan olarak Dizdarzade Eşref Bey'in adının kullanılacağı konusunda heyetin mutabık kaldığını belirtmektedir. Bkz. Topallı, *a.g.e.*, s. 241. Goloğlu, *Erzurum Kongresi*, s. 20; Süleyman Beyoğlu, "Milli Mücadele'de Giresun'un Yeri", *Giresun Tarihi Sempozyumu 24-25 Mayıs 1996 Bildiriler*, Giresun Belediyesi, İstanbul 1997, s. 211.

¹³ Mesut Çapa, *Milli Mücadele Döneminde Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti*, Trabzon Belediyesi, Ankara 1988, s. 10-11; Osman Fikret Topallı, *Müdafaa-i Hukuk ve İstiklal Harbi Tarihlerinde Giresun*, Haz. Veysel Usta-Mustafa Çulfaz, Serander Yayınevi, Trabzon 2017, s. 323.

¹⁴ Ömer Sami Coşar, *Mustafa Kemal'in Muhafızı Topal Osman*, Harman Yayınları, s. 9.

¹⁵ Mesut Çapa-Veysel Usta, *Milli Mücadelede Trabzon Vilayetiyle Yazışmalar*, Trabzon Valiliği, Trabzon 2005, s. 14, 24, 28, 76, 166 vd; Çeşitli vesilelerle Doğu Karadeniz sahillerine çok sayıda Rum'un çıkarılması için Venizolos'un ilgililere talimat verdiği ve muhtemel karşı çıkışlara engel olunması için de İtilaf Devletleri temsilcilerine bilgi verildiğine dair alınan bir bilgiyi Temsil Heyeti Başkanı sıfatıyla Mustafa Kemal Paşa Sivas Heyet-i Mekeziyesine 6 Şubat 1920 tarihli telgrafla bildirerek böylesi bir durumun muhtemel Pontus Devleti girişiminin bir parçası olduğu ve böylesi bir hareketin vukuu halinde ilk hamlede milli bir galeyan meydana getirilerek bu hain girişimin sonlandırılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bkz. Atatürk'ün *Tamim, Telgraf ve Beyannameleri IV*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2006, s. 198.

Giresunlular harekete geçerek 17 Mayıs'ta düzenledikleri geniş katılımlı mitingle İzmir'in işgali protesto edilmiştir. Mitinge ilave olarak İtilaf Devletleri temsilcilerine protesto telgrafları çekilmesi, İstanbul Hükümeti'ne Giresunluların beyannamesinin gönderilmesi, halkın bilinçlendirilmesi için beyannamelerin gazetelerde yayımlanması kararlaştırılmıştır.¹⁶ Nitekim o tarihlerde Giresun'da münteşir Işık dergisinde İzmir'in işgalinin protesto edildiği çeşitli yazılar yayımlanmıştı.¹⁷

1919 yılının ilk yarısında Giresun'da yayın hayatını sürdüren Işık dergisi ve Karadeniz gazetesi, Milli Mücadele hareketinin Giresun'da örgütlenmesi ve halkın bu hareket etrafında bütünleşmesi amacıyla önemli hizmetler vermiş olmasına rağmen Erzurum Kongresi'nin tamamlanmasından sonraki süreç, yayın hayatında bazı aksamaları da beraberinde getirmiştir. Erzurum Kongresi'ne Giresun delegesi olarak katılan ancak burada Mustafa Kemal Paşa'ya bazı konularda muhalefet etmiş bulunan Karadeniz gazetesinin sahibi Dr. Ali Naci Duyduk, Osman Ağa'nın kendisine yönelik hasmane bir tutum takındığı gerekçesiyle 22 Mart 1919'da yayına başlayan Karadeniz gazetesini kapatarak şehri terk etmiştir.¹⁸ Böylece Milli Mücadele'nin bu kritik günlerinde Giresun, gazetesiz kalmıştır.

1.Gedikkaya Gazetesi

1.1.Fiziksel Özellikleri

Gedikkaya gazetesi hakkında bugüne kadar biri Ömer Sami Coşar'a,¹⁹ diğeri Süleyman Beyoğlu'na,²⁰ ait olan iki özgün değerlendirme yapılmıştır. Bunlardan Gedikkaya gazetesinin beş sayısını Osman Fikret Topallı'nın şahsi arşivinde gören yalnızca Ömer Sami Coşar'dır. Coşar, gördüğü nüshalardaki yazılar hakkında bilgi verdiği gibi bunlar üzerinden değerlendirmelerde de bulunmuştur. Beyoğlu ise bir yandan Gedikkaya hakkında Coşar'ın verdiği bilgiler üzerinden değerlendirmeler yaparken öte yandan arşivlerde bulunan bazı belgelerden de yararlanmıştır. Bunların dışındaki yayınların tamamında yeralan bilgiler, yukarıda belirtilen iki çalışmanın verdiği bilgilerin tekrarlanmasıyla sınırlıdır.²¹ Bu iki çalışmanın dışında konu hakkında en kapsamlı bilgi, Giresun Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin kâtib-i umumisi olan Osman Fikret Topallı tarafından kaleme alınan kitapta verilmiştir.²²

¹⁶ Topallı, a.g.e., s. 240-252; Coşar, a.g.e., s. 17-18, 30-31.

¹⁷ Bu yazıların tamamı için bkz. Aydın Çakmak, *Milli Mücadele Döneminde Giresun'da Yayımlanan Bir Dergi: Işık (1918-1923)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2010, s. 26-30.

¹⁸ Goloğlu, a.g.e., s. 171-176.

¹⁹ Coşar, a.g.e., s. 37-40.

²⁰ Süleyman Beyoğlu, "Osman Ağa'nın Gedikkaya Gazetesi ve Mustafa Kemal Paşa", *Giresun Kültür Sempozyumu 30-31 Mayıs 1998 Bildiriler*, Giresun Belediyesi, İstanbul 1998, s. 40-43; Süleyman Beyoğlu, *Milli Mücadele Kahramanı Giresunlu Osman Ağa*, Bengi Yayınları, İstanbul 2009, s. 121-126.

²¹ Ö. Erden Menteşoğlu, *Mustafa Kemal Paşa'nın Muhafız Komutanı Milis Yarbay Osman Ağa*, Yardımcı Ofset Matbaa, Ankara 2014; Teoman Alparslan, *Topal Osman Ağa*, Kum Saati Yayınları, İstanbul 2007, s. 346; Ümit Doğan, *Mustafa Kemal'in Muhafızı Topal Osman*, Kripto Yayınları, Ankara 2014, s. 91-94; Seyfullah Çiçek, *Topal Osman (Osman Ağa)*, Arı Sanat, İstanbul 2011.

²² Bkz. Topallı, a.g.e., s. 549-556. Zaten Gedikkaya gazetesi hakkında görerek değerlendirmelerde bulunan Ömer Sami Coşar da bu gazeteyi Topallı'nın arşivinde görüp incelediğini belirtmiştir. Bkz. Coşar, a.g.e., s. 37. 1 nolu dipnot. Merhum Topallı'nın arşivinde bulunan ve Coşar'ın da gördüğünü belirttiği beş sayının dijital kopyaları arşivimizde mevcuttur. Bu çalışma bu beş sayı üzerinden yapılmıştır.

Gedikkaya gazetesinin ilk sayısı 17 Ocak 1920 tarihinde yayımlanmıştır. Bu tarihin tespiti, İngiltere Başbakanı Lloyd George'nin verdiği bir beyanatta İstanbul ve Boğazların uluslararası bir statüye kavuşturulması, Türk hükümetinin başkentinin Anadolu'da bir yerde bulunması ve İstanbul'un hilafet nedeniyle yalnızca dinî başkent olarak kalması gerektiğini belirtmesi üzerine Heyet-i Temsiliye Başkanı olarak Ankara'da bulunan Mustafa Kemal Paşa'nın Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye cemiyetlerine 11 Ocak 1920 tarihinde çektiği bu kararın protesto edilmesine dair telgrafın²³ Gedikkaya'nın ilk nüshasında yayımlanmasıyla mümkün olmuştur.²⁴ Bu telgrafın yayımlandığını, Gedikkaya'nın ilk nüshasının posta ile kendilerine ulaşması üzerine haberdar olduğunu belirten Matbuat Umum Müdürü, durumdan Dahiliye Nezaretini haberdar etmek üzere 24 Ocak 1920 tarihli bir yazı yazmıştır. Söz konusu yazıda, Mustafa Kemal Paşa'nın telgrafının Gedikkaya gazetesinde yayımlanmasının hem Giresun Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin hem de Lloyd George'nin planını protesto eden halkın tepkisini etkisiz kılacağı belirtilerek bu tür neşriyatların yapılmasının engellenmesi teklifinde bulunulmuştur. Matbuat Umum Müdüriyetinden gelen bu teklifi uygun gören Dahiliye Nazırı Şerif Paşa'nın İstanbul, Aydın ve Adana vilayetlerinden maada bilumum vilayat valilerine gönderdiği 27 Ocak 1920 tarihli şifre telgrafta, bu tür yayınların vatanseverlerin isteği aleyhinde ve memleketin mukadderatına aykırı sonuçlar doğuracağı gerekçesiyle engellenmesi istenmiştir.²⁵ Başka bir ifadeyle İstanbul Hükümeti, İngiliz politikalarına karşı yayın yapılmasına engel olmak istiyordu. İşte, ilk nüshası elde olmamakla birlikte Gedikkaya gazetesinin ilk sayısının 17 Ocak 1920 tarihinde çıktığı, Matbuat Umum Müdürünün 24 Ocak 1920 tarihli yazısının ekinde bulunan Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyetine Mustafa Kemal Paşa'dan gelen telgrafın basılı halinin yer aldığı belgenin üstüne düşülen nottan anlaşılmaktadır. Zira söz konusu notta “Giresun'da münteşir Gedikkaya nâm gazetesinin 17 Kânunusani 36 tarih ve 1 numaralı nüshasında” ibaresi yer almaktadır.²⁶

Gazetenin görüp inceleme imkanı bulduğumuz 5 sayısından hareketle künyesi şöyledir:

Çıkış tarihi: 17 Ocak 1920

Sahibi ve Mesul Müdürü: Cimşidzâde A. Nuri²⁷

Başyazarı: Bekir Sükuti (Kulaksızoğlu) Bey

Çıkış süresi: Haftalık

Sayfa sayısı: 4

Boyutu: 21 x 33,5 cm.

²³ Gedikkaya'da özetlenerek yayımlanan Mustafa Kemal Paşa'nın telgraf metninin tamamı için bkz. Atatürk'ün *Tamim, Telgraf ve Beyannameleri IV*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2006, s. 173.

²⁴ Beyoğlu, *a.g.m.* s. 40; *BOA*, DH.İ.UM.00020.00014.70.002.

²⁵ *BOA*, DH.İ.UM.00020.00014.70.001.

²⁶ Gedikkaya'da yayımlanan telgraf metni ve üzerindeki bu telgrafın Gedikkaya'nın 17 Ocak 1920 tarihli 1. nüshasında yayımlandığına dair belge için bkz. *BOA*, DH.İ.UM.00020.00014.70.004. Bu yazışmalar için ayrıca bkz. Beyoğlu, *a.g.m.*, s. 41-42.

²⁷ Giresun basınında sahib-i imtiyaz ve mesul müdürlüğü Işık ile başlayıp Gedikkaya ile devam eden ve daha sonra çeşitli gazetelerde görev yapan Cimşidzâde A. Nuri Bey'in adı çeşitli yayınlarda çok değişik şekillerde yazılmıştır. Osman Ağa'nın dayısının oğlu olan bu kişinin adı Gedikkaya'nın antetinde “Cimşidzâde A. Nuri” olarak yazılmışken Yeşilgiresun'un antetinde “Nuri Ahmed” olarak kayıtlıdır.

Basıldığı yer: Giresun Matbaası

İdare Mahalli: Giresun'da Işık Yurdu

Fiyatı: 100 para

Aboneliği: Seneliği her yer için 120 kuruştur.

Kapanış tarihi: 28 Ağustos 1920?

Gedikkaya adı: Osman Ağa'nın çıkardığı gazeteye neden Gedikkaya adını verdiği hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte esin kaynağının sözkonusu mahallin konumu olduğu söylenebilir. Zira Gedikkaya, Giresun'un doğu kesiminde kartal gagasını andıran görünümü ile hemen dikkati çeken ve Giresun Kalesi'ni doğudan sınırlayan küçük vadilerle Boğacık Vadisi arasında yükselen ve konumu itibarıyla Giresun'a hâkim olan²⁸ bir mevkidir. Osman Ağa, Gedikkaya mevkiinden mülhem bu gazetenin Giresun ve Giresunluların tamamını hem temsil ettiğini hem de kuşattığını vurgulamak istemiş olmalıdır.

Jeneriğinde çıkış süresi haftalık olarak belirtilmiş olsa da kimi zaman bu süreye uyulmadığı, eldeki sayıların tarihlerinin değerlendirilmesinden anlaşılmaktadır. Nitekim ilk sayısı 17 Ocak 1920 Cumartesi günü çıkan gazetenin elimizdeki 15. sayısının jeneriğinde 19 Mayıs 1920 Çarşamba günü yazılıdır. Halbuki 17 Ocak'tan 15 Mayıs 1920 tarihine kadar onsekiz hafta geçmiş olmasına rağmen jenerikteki sayının 15 olarak belirtilmesi, gazetenin bu süre içinde en az üç sayı geciktiğini göstermektedir. Başka bir ifadeyle haftalık olarak yayımlanması gereken gazetenin 15 Mayıs tarihine kadarki sürede üç hafta yayın yapamadığı görülmektedir. Öte yandan haftalık gazetenin ilk sayısı ile 15, 16, 17 ve 21. sayıları Cumartesi günü çıkmakta iken 18. sayının Çarşamba günü çıkmasının bilinçli bir tercih olduğu anlaşılmaktadır. Zira Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a çıkarak Milli Mücadeleyi başlattığı 19 Mayıs 1919'un birinci yıldönümü olan 19 Mayıs 1920 tarihinin sembolik önemine atfen, Cumartesi çıkması gereken gazetenin çıkış gününün gazete idaresi tarafından Çarşamba'ya alınarak bir tür özel sayı niteliğine büründürülmesi, Mustafa Kemal Paşa liderliğindeki milli harekete mutlak bağlılığın bir ifadesi olarak görülmelidir.

Osman Ağa tarafından Gedikkaya adlı bir gazetenin çıkarılma kararının alınması, yayın hayatına 1918'de Samsun'da başlayıp Rus işgalinin sona ermesinden sonra Giresun'da devam eden Cimsizade Nuri Bey'in sahibi olduğu Işık dergisinin 1 Ocak 1920 tarihinde yayınına son vermesi²⁹ üzerine gerçekleşmiştir. Zira Dr. Ali Naci Bey'in Karadeniz gazetesi de, Ali Naci Bey'in Erzurum Kongresi'nde Mustafa Kemal Paşa'ya muhalif ekibin içinde yer alması nedeniyle Osman Ağa'nın tehditlerine maruz kalması sonucunda bir Fransız gemisiyle Giresun'dan ayrılması³⁰ üzerine kapanmıştı. Milli hareketin ciddi bir başarı kazanarak başta meclis seçimlerinin yapılması olmak üzere birçok konuda İstanbul Hükümeti'ni de ikna edip Son Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nı toplama başarısını elde ettiği bu kritik günlerde, Giresun'un

²⁸ <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/gedikkaya>. Erişim tarihi: 08.02w.2019.

²⁹ Işık gazetesi 1 Ocak 1920 (37. sayı) ile 6 Haziran 1921 tarihleri arasında (38. sayı) yaklaşık birbuçuk yıl yayın yapmamıştır. Bkz. Çakmak, a.g.t., s. 11-12.

³⁰ Goloğlu, a.g.e., s. 175.

neşriyat hayatının suskun olması, Osman Ağa tarafından ciddi bir eksiklik olarak görülmüştü. Osman Ağa, bu eksikliği gidermek ve hem milli hareketin faaliyetleri konusunda Giresun kamuoyunu bilgilendirmek, hem de Giresunluların bu süreçteki tutum ve davranışlarının ne olduğu hakkında önce Giresun'a, daha sonra Osmanlı coğrafyasına duyurmak için harekete geçmişti. Zira adını Gedikkaya olarak kendisinin koyduğu bu yeni gazete doğrudan Osman Ağa'nın görüşlerini yansıtacak ve onun savunucusu olacaktı.³¹

Osman Ağa gazetenin başına hem tecrübeli, hem de güvenilir birini getirmek istemişti. Daha önce yayın yapan Işık dergisinin sorumlu müdürlüğünü de yürüten ve aynı zamanda Osman Ağa'nın dayısının oğlu olan³² Cimşidzâde A. Nuri Bey (Nuri Ahmet Cimşid) bu iş için uygun görülmüş ve Osman Ağa tarafından Gedikkaya gazetesinin hem imtiyaz sahipliğine, hem de sorumlu müdürlüğüne getirilmişti.³³ Böylece Işık'ta daha mutedil bir yayın politikası izleyen Cimşidzâde A. Nuri Bey, Osman Ağa'nın ısrarıyla Gedikkaya'nın sorumlu müdürlüğüne gelmekle ılımlı yayın politikasını terk etmek ve doğrudan doğruya açık siyasi bir yayın politikası izlemek zorunda kalmıştı.³⁴

Bu ön hazırlıklardan sonra sıra gazetenin nerede basılacağı meselesine gelmişti. Osman Ağa o sırada Giresun Matbaası için çok önceden sipariş edilmiş bulunan baskı makinesinin Giresun Gümrüğünde beklediğini öğrenince bu makineyi satın almak istemişti. Ancak Osmanlı Bankası, işlemlerinin tamamlanmamış olduğunu ileri sürerek makineyi vermek istemeyince Osman Ağa adamlarını göndererek makineyi gümrükten aldırıp kurdurarak faaliyete hazır hale getirmişti.³⁵

Gazetenin başyazarlığına, bir süre Osman Ağa'nın yanında kalmış olan Bekir Sükuti Bey getirilmişti. Osman Ağa adına Gedikkaya gazetesinin başmakaleleri genellikle Bekir Sükuti Bey tarafından, bazen de Osman Fikret Topallı tarafından yazılmaktaydı.³⁶ Osman Ağa, Giresun Rüştüyesinden mezun olmasına rağmen uzun süre yazı işleriyle ilgilenmediği için yazıları kendisi yazmamakta ana hatlarıyla dikte ettirdiği yazıları dinleyip bazı yerlerini düzelttirdikten sonra imzalayıp yayımlanmak üzere gazeteye göndermekteydi. Kimi zaman ise önemli bulduğu siyasi ve sosyal meseleler hakkında yazı yazılmasını istemekte ve bu isteği yerine getirilmekteydi.³⁷

Mizanpaj: Gazetenin mizanpajı, Giresun'da Maarif, Giresun ve Gedikkaya'nın çıkışından kısa bir süre önce kapanmış olan Karadeniz gazetesinin mizanpajına benzer şekilde tasarlanmıştır. İlk sayfa; en üstte sağdan sola doğru sağ başta numro, ortada tarih (gün, ay, yıl), parantez içinde gün ve sol başta sene olmak ve bu bilgilerin altı boydan boya uzun bir çizgiyle

³¹ Coşar, a.g.e., s. 36.

³² Topallı, a.g.e., s. 549. Beyoğlu Cimşidzade A. Nuri Bey için, "Birinci Dünya Savaşı sırasında levazım subayı iken Osman Ağa ile tanışmıştır" ifadesini kullanmıştır. Bkz. Beyoğlu, a.g.e., s. 122.

³³ Gazetenin künyesinde Cimşidzade A. Nuri Bey'in hem "sahib-i imtiyaz" hem de "müdür-i mesul" olduğu yazılıdır. Bkz. Gedikkaya'nın ekte yeralan 15,16,17, 19 ve 21 nolu künyesi. Topallı, a.g.e., s. 549; Coşar, a.g.e., s. 37; Beyoğlu, a.g.e., s. 122. Albayrak'ın Gedikkaya'nın künyesine dair verdiği "sahibi ve başyazarının Feridunzade Osman" olduğu ibaresi yanlıştır. Zira gazetenin künyesinde böyle bir bilgi yoktur. Bkz. Albayrak, a.g.e., s. 245.

³⁴ Topallı, a.g.e., s. 549.

³⁵ Beyoğlu, a.g.e., s. 122; Albayrak, a.g.e., s. 245.

³⁶ Beyoğlu, a.g.e., s. 122.

³⁷ Topallı, a.g.e., s. 549.

çizilerek verilmiştir. Çizginin altında sağ başta gazetenin imtiyaz sahibi ve sorumlu müdürünün adı, altında idare yeri bilgisi, onun da altında gazetenin çıkış süresi (haftalık gazete) yazılıdır. Çizginin altında ve ortada diğer yazıların puntosuna göre oldukça büyük puntolarla gazetenin adı (Gedikkaya) yer almaktadır. Çizginin altında olmak üzere sol başta gazetenin yıllık abonelik fiyatı, onun altında ilanlardan dolayı sorumluluk alınmayacağı ibaresi, onun da altında gazetenin satış fiyatı yazılıdır.

Sene 1

19 Mayıs 336 (Çarşamba)

Numro 15

Abonesi: Seneliği her yer için
mesul

(120) kuruştur.

İlânâtan mesuliyet kabul etmez

Nüshası 100 Para

GEDİKKAYA

Sahib-i imtiyaz ve müdür-i

Cimşidzâde A. Nuri

İdare Mahalli:

Giresun'da Işık Yurdu

Haftalık Gazete

Sayfa dikey olarak üç sütuna bölünmüş ve hurufat bu sütunların içine dizilerek basılmıştır. Başka örneklerinde de olduğu gibi gazetenin başmakaleleri, ilk sayfanın ilk sütunundan başlayacak şekilde verilmiştir.³⁸ Makale, şiir, yazı, haber vb başlıklar diğerlerine göre daha koyu renk mürekkeple ve dikkat çekici şekilde basılmıştır. Başmakaleler ile bazı yazıların sonunda yazarlarının isimleri bulunmaktadır. Yazılar arasındaki geçişler, kısa çizgilerle düzenlenmiş; böylece bir yazının bitip diğerinin başladığı kolayca görülebilir kılınmıştır. Yazılar, birinci, ikinci ve üçüncü sayfalarda önemleri dikkate alınarak sıralanmış, bazı sayılarda yayımlanmış olan şiirlere üçüncü sayfada yer verilmiştir. Dördüncü sayfa duyuru, ilan ve reklamlar yer bulmuştur. Dördüncü sayfanın en sonunda bir çerçeve içinde gazetenin basıldığı yer (matbaa) bilgisi bulunmaktadır.

³⁸ İncelediğimiz beş sayının yalnızca birinde (15. sayı) başmakaleden önce bir haberin verildiği görülmüştür. Ramazan-ı mağfiret-nişân başlığı ile bir çerçeve içinde verilen bu haber, Ramazan ayının başlangıcını duyurmakta ve bu ayın Müslümanlar için faziletlerine değinmektedir.

Gazetede yer alan haberler değerlendirildiğinde Giresun dışında İstanbul ve dünyada meydana gelen haberlerin ajanslardan veya kimi gazetelerden alındığı, haberlerin sonundaki Hakimiyet-i Milliye ve Vakit gibi kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Gazetenin hangi tarihte ve kaçınıcı sayı ile yayın hayatına son verdiği tam olarak bilinmemektedir. Ömer Sami Coşar'a göre gazete, Batı Anadolu'da Yunan saldırıların yoğunluk kazanması, Balıkesir ve Bursa'nın düşman işgaline uğraması nedeniyle işi ve sorumluluğu giderek artan Osman Ağa, gazeteyle ilgilenemeyecek duruma gelmiş ve bir süre sonra da Gedikkaya kapanmıştır.³⁹ Osman Ağa'nın yakın arkadaşı olan Topallı ise Gedikkaya'nın kapanmasını, "bazı sebeplerden dolayı" olarak tanımlamış ve üstü kapalı geçmiştir.⁴⁰ Albayrak, 1973 yılı Giresun il Yıllığına atıf yaparak, gazetenin 26. sayı ile yayına son verdiğini belirtirmiştir,⁴¹ Beyoğlu da bu görüşü beyan etmiştir.⁴² Gedikkaya'nın 26. sayı ile yayın hayatına son verdiği verisinden hareket edecek olunur ve haftalık bir yayın organı olan gazetenin 21. sayısının 24 Temmuz 1920 Cumartesi günü çıktığı dikkate alınırsa -şayet yayın sürecinde herhangi bir aksama olmamışsa- 26. sayının 28 Ağustos 1920 Cumartesi günü yayımlanmış olması gerekmektedir.

1.2.İçerik

Gedikkaya gazetesinin elimizdeki beş sayısında yer alan yazıların başlıkları ve varsa yazarları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Sayı	Yazı başlığı	Yazarı	Sayı	Yazı başlığı	Yazarı
	Ramazan-ı Mağfiretnişân			Koca Avrupa	
	Sulhun Karşısında	Feridunzade Osman		Ramazan İaneleri	Tiryaki Baba
	Memleketimizin İstikbaline Mühim Bir Darbe Uruluyor			Türkü Türk'e Kırdırmak İstiyorlar	
	Ankara'da Büyük Millet Meclisi'ne			Veliaht Hazretlerinin Yâverânı	
	Musib Bir Tayin			Wilson'un Hastalığı Artıyor	
	Velime Cemiyeti			Venizelos Gidiyor	
	İrtihal			Sinop Mutasarrıflığı	

³⁹ Coşar, a.g.e., s. 40-41.

⁴⁰ Topallı, a.g.e., s. 557.

⁴¹ Albayrak, a.g.e., s. 246.

⁴² Beyoğlu, a.g.m., s. 40.

15	Tayin		16	Bern Sefir-i Cedidi	
	Esefli Bir Kaza			Tevkif	
	Keşap Belediyesinde Faaliyet			Şehir Haberleri Mesnevi-i şerif dersi ve teşekkür-i azim	
	Bulunmuş Mektuplar-5-	Bekir Sukuti		Habishaneden Firar	
	Kara Günler İçin “Sevgili Yurduma”	M. Rahmi ⁴³		Mithat Paşa Otel ve Kıraathanesi	
	Aleni Teşekkür			Giresun Vapuru	
	İzmir’in Atisi			Bu Seneki Mektep Mezunları	
	Venizelos’un Avdeti			Bulunmuş Mektuplar-7-	Bekir Sükuti
	Yunan âmâlî			Kara Günler İçin -2- “Sevgili Yurduma”	M. Rahmi
	Sual			Şerâit-i Sulhiye Etrafında	İsmail Uygur
	İlanat Piyasa			“Diken” Refikimizden:	
	İngilizce Muallimi			Zayi’ Aranıyor	
	Dikkat Ediniz			İzdivaç Acentesi	
	Berber Salonu			İlanat İngilizce İlmi	
	Giresun İcra Dairesinden			Dikkat Ediniz	
				Berber Salonu	
				Gaib ilanı	Sarılioğlu Ahmed Şerafeddin

⁴³ M. Rahmi: M. Rahmi Öğütçü olmalıdır.

				İcra ilanı	
Sayı	Yazı başlığı	Yazarı	Sayı	Yazı başlığı	Yazarı
	Dünkü Hatalar – Bugünkü Felaketler			Ferid Paşa'nın Hataları ve Yunanistan'ın İhtirasları Cemiyet-i Celile-i İslamiye Tarafından Neşr Edilen Beyanname Suretidir:	Feridunzâde Osman
	Mektup Sureti			Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti Giresun Şubesi tarafından Dersaadet'te Zeki Paşa Hazretlerine	
	Münacat	Alemendar oğlu İsmail Uygur		Bulunmuş Mektuplar- 8-	Bekir
17	Şehir Haberleri: Tenkid mi Dedikodu mu?		18	Kanun Kanunu Tatbik Eden Ellerle Kırılır	Sacid Çehri Macid Vecdi
	Bahalılık Ne Olacak			Avdet	
	Posta Gemisi mi?			İzah ve İntizar	
	Kara Günler İçin-3- Sevgili Dindaşlarıma	M. Rahmi		Gelenler	
	Akd			İlanat	
	Mazide İftar	Ercümend Ekrem		Dikkat Ediniz	
	Vazife Şinaslık			Berber Salonu	
	Düşünmeyin			Işık Kırtasiye Mağazası	
	Vekalet				

	İlanat				
	İngilizce İlmi				
	Berber Salonu				
Sayı	Yazı başlığı	Yazarı			
	Azim ve Sebat	Feridunzâde Osman			
	İbret				
	Bir Zıyâ’-ı Azim				
	Doktor Ali Hikmet Bey’in Büyük Ruhuna				
	“Ölmez vatanın ruh-ı rehakâr azimi”	M. Rahmi			
	Sevgili Doktor Ağabeyime	Kardaşın Nevzad			
21	Merhum Doktor Hikmet İçin O. Nuri				
	Terfian Tayin				
	Velime Cemiyeti				
	Mehmed’in Derdi	Mahmut Celalettin			
	Bursa’da Nilüfer Sultan’ın Türbesinde				
	İmtihan Var Hazır Olun				
	Muazzam Bir Miting				
	Gedikkaya Gazetesine				
	Şube Riyasetinden	Talashı Mehmet Ali			
	Yıldız Lokantası				

Tablodan da anlaşılacağı gibi Gedikkaya'nın elimizdeki beş sayısında Osman Ağa'nın imzasını taşıyan üç başmakale bulunmaktadır.

1.2.1. Osman Ağa İmzalı Başmakaleler ve Dikte Ettirdiği Yazılar

Bu yazılardan biri Sevr Antlaşması'nın Osmanlı temsilcilerine teslim edildiği günlerde kaleme alınmıştır. Osmanlı Devleti'nin de aralarında bulunduğu Birinci Dünya Savaşı'nın mağluplarına imzalatılmak üzere 18 Ocak 1919 tarihinde Paris'te toplanan İtilaf Devletleri temsilcileri, nihayet aradan geçen 15 ayı aşkın süre sonunda antlaşma metnini tamamlayarak sözkonusu metni almaları için Osmanlı Hükümetine çağrıda bulunmuşlardı. Bunun üzerine San Remo'ya gitmek ve antlaşma metnini almak üzere oluşturulan Tevfik Paşa başkanlığındaki Osmanlı heyeti, 11 Mayıs 1920'de Sevr Antlaşması metnini, bir ay süre içinde yazılı görüşünü bildirmek üzere teslim almıştı. Antlaşma metninin henüz tam olarak hangi hükümleri içerdiği bilinmese de İtilaf Devletlerinin yürüttüğü müzakere süreci ve politikası ile zaman zaman konu hakkında batı basınında yeralan demeçler, sonucun Osmanlı Devleti için ağır hükümler içereceğini ortaya koymuştu.

Gedikkaya'nın, Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a çıktığı tarihin birinci yıldönümünde bir tür özel sayı niteliğinde yayınladığı 19 Mayıs 1920 tarihli 15. sayısında Feridunzâde Osman Ağa imzasıyla basılan *Sulhun Karşısında* başlıklı başmakalede Sevr Antlaşması değerlendirilmiştir. Yazıda, San Remo'ya ulaşan Tevfik Paşa'yı ne tür tehlikeli bir sürecin beklediği dile getirilerek her ne kadar Osmanlı heyetinin imzalanacak antlaşmaya dair bir fikri veya kararı olsa da İtilaf devletlerinin Osmanlı Hükümetinin fikir ve düşüncelerini hiçbir şekilde dikkate almama kararında olduğu görüşü ortaya konularak bu görüşün müzakere sürecinde yaşanılanların tabii sonucu olduğu izah edilmiştir. Yazıda, Fransa Başbakanı Millerand'ın Osmanlı Hükümetinin görüşlerinin dikkate alınıp değerlendirileceğine dair gazetelere yansıyan demecine de gönderme yapılarak bu açıklamaların ne derece gerçek olduğunun kısa bir süre sonra ortaya çıkacağı ifade edilmiştir. Zira antlaşma metnini alacak olan Osmanlı heyetinin yapacağı itirazların ne tür bir karşılık bulacağı, Millerand'ın beyanatının samimi bir yaklaşım mı yoksa dayanağı olmayan siyasi bir açıklama mı olduğunu göstereceğine vurgu yapılmıştır. Millerand'ın belirttiği gibi şayet Osmanlı Hükümetinin itirazları İtilaf Devletleri tarafından dikkate alınarak gereği yapılacaksa, o halde antlaşmanın baştan aşağıya yeniden düzenlenmesi gerekeceğinin altı çizilmiştir. İtilaf Devletleri temsilcilerinin yaptıkları yanlıştan dönerek Osmanlı Devleti'nin mukaddesatına saygı duyacak şekilde antlaşmanın yeni baştan gözden geçirilmesi ihtimalinin yok denecek kadar düşük olduğunun belirtildiği yazı, "İtilaf Devletlerini hakkımızdaki niyyat ve tasavvuratı emelimize muvâfık bir mecra takibine başlasın da biz zannımızda yanılmış olalım" cümlesiyle son bulmuştur.

Osman Ağa imzalı bu başmakalenin yayımlandığı Gedikkaya'nın bir sonraki sayısı 29 Mayıs 1920 tarihini taşımaktadır. Bu 16. sayının *Koca Avrupa* başlıklı ilk makalesi de Sevr Antlaşması bağlamında "Avrupa medeniyeti" kavramını ele alıp değerlendirmiştir. Bu yazıda Osman Ağa'nın imzası bulunmasa da yazının onun diktesi üzerine ve muhtemelen başyazar Bekir Sükuti Bey tarafından kaleme alındığı düşünülmektedir. Yazıda, birbuçuk yılın ardından

içeriği öğrenilen Sevr Antlaşması ile Birinci Dünya Savaşı'nın en ağır yükünün Osmanlı Devleti'ne yüklendiği ifade edilerek Avrupa'nın bu süreci bir tür Hristiyanlık-Müslümanlık mücadelesi olarak değerlendirdiği üzerinde durulmuştur. Medeniyet asrı olarak nitelendirilen 20. yüzyılda Osmanlı Devleti'ne layık görülen geleceğin hakkaniyet ve insaniyetle hiçbir şekilde bağdaşmadığı gibi bu tür barış görüşmelerinde galip ya da mağlup olsun bütün taraflarının isteklerinin dikkate alınarak belli ölçülerde karşılandığı belirtilerek Sevr sürecinde böyle bir uygulamanın yaşanmamış olmasının, meselenin Hristiyanlık-Müslümanlık mücadelesi olarak görülmesinden kaynaklandığı vurgulanmıştır. Mehmet Akif'in, Çanakkale müdafaasından mülhem medeniyeti "tek dişi kalmış canavar" olarak nitelemesine benzer bir medeniyet değerlendirmesinin yapıldığı yazı, bu acımasız antlaşmayı hazırlayan İtilaf Devletlerine hitaben Türk milletinin bu haksız cezalara katlanıp katlanmayacağına dair cevabının zaman içinde verileceğini ifade ederek tamamlanmıştır.

29 Mayıs 1920 tarihli 16. Sayıda dikkat çeken bir yazı da İsmail Uygur⁴⁴ imzalı *Şerâit-i Sulhiye Etrafında* başlıklı yazıdır. Bu yazıda da *Koca Avrupa* başlıklı başyazıda olduğu gibi Sevr Antlaşması'nın açığa çıkan maddeleri ve Osmanlı Devleti'ne dair öngördüğü sonuçlar üzerinde durulmuştur. Avrupa'nın "medeni" olarak nitelendirilen devletleri tarafından hazırlanan bu antlaşma ile Osmanlı Devleti'nin kalbgâhına hançer sokulduğunu belirten yazı, İzmir, Urfa ve Antep gibi yerlerde de kendilerini medeni olarak tanımlayan bu devletlerin Türklere yönelik ağır katliamlarda bulunduğu belirtildikten sonra şanlı bir tarihi geçmişe sahip Türk milletinin bu antlaşmayı kabul edip tarihlerine kirli bir sayfa yazdırmak yerine ölmeyi tercih edeceklerini vurgulayarak devam etmiştir. Endülüs İslam devletinin yıkılışına ağlayanları örnek gösteren ve bunlara "erkekler gibi müdafa edemediğin vatan önünde kadınlar gibi ağla" sözünü hatırlatan yazı, Türklerin kendilerine biçilen bu rolü kabul etmektense, "son kuvvetiyle arslanlar gibi pençeleşerek ya nâil-i emel yahut da mahv olmayı" tercih edecekleri tespitiyle devam etmektedir.

Gedikkaya'nın 5 Haziran 1920 Cumartesi tarihli 17. sayısının başmakalesi *Dünkü Hatalar-Bugünkü Felaketler* başlığını taşımaktadır. İmzasız olarak yayımlanan bu başmakalede Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıç ve gelişme süreci değerlendirilmiştir. Savaşın İttifak Devletlerinin aleyhine gelişmesinde, Almanların, Amerikan gemilerini batırması üzerine Amerika'nın İtilaf Devletleri yanında savaşa girmesinin önemli rolü olduğu üzerinde durulmaktadır. Almanya'nın yanlış siyaseti nedeniyle ağır bedeller ödemek zorunda kalmasının, bu gelişmelerde hiçbir dahli bulunmayan Türkleri de felaketten felakete sürüklediği belirtilmektedir. Yazı, bu yanlış siyasetin sorumlularını Alman milletinin de affetmeyeceği tespitiyle son bulmaktadır.

Gedikkaya'nın 12 Haziran 1920 Cumartesi tarihli 18. sayısının başmakalesi *Ferid Paşa'nın Hataları ve Yunanistan'ın İhtirasları* başlığını ve Feridunzâde Osman imzasını taşımaktadır. Yazıda, Osman Ağa'nın bir türlü güven duymadığı⁴⁵ Damat Ferit Paşa Hükümeti'nin oluşturduğu Tevfik Paşa heyetine San Remo'da verilen ve cevap için bir aylık süre tanınan Sevr Antlaşması için verilen sürenin dolduğu belirtilerek bu süre içinde İstanbul'da Şeyhülislam'ın başkanlığında toplanan veya diğer heyetlerin antlaşma metnini inceleyerek karşı cevap için hazırlıklar yaptığı vurgulanmıştır. Antlaşma metninin içeriğini ve İtilaf

⁴⁴ Gedikkaya'nın elimizdeki beş sayısında İsmail Uygur imzalı iki yazı yayımlanmıştır. Bunlardan ilki 16. sayıda yayımlanan *Şerâit-i Sulhiye Etrafında* adlı yazısı, ikincisi ise 17. Sayıda yayımlanan *Münacaat* adlı şiirdir. Şiirde imza Alemdaroğlu İsmail Uygur olarak yer almıştır. İsmail Uygur'un gerçek isim mi yoksa takma ad mı olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁵ Topallı, a.g.e.s., 549.

devletlerinin kendi çıkarlarını elde etmekten başka bir şey düşünmediklerini gören Ferit Paşa'nın ciddi bir şaşkınlığa uğradığı belirtilen yazıda, aslında Ferit Paşa hükümetlerinin millet ve memleketin yararına hemen hiçbir iş yapmamış olduğunun giderek daha iyi anlaşıldığı ifade edilmiştir. Yazıda, Mondros Mütarekesi'nden bir süre sonra ilk kabinesini kuran Ferit Paşa'nın barış sürecine el koyması gerektiği, ancak bunun için ne iç, ne de dış politikada yeterli donanımına sahip olmadığı vurgulandıktan sonra barış sürecinin oldukça uzun sürmesi ve diğer müttefik devletler için hazırlanan antlaşmalara göre en ağırının Osmanlı Devleti için kaleme alınmış olmasından da Ferit Paşa sorumlu tutulmuştur. Ferit Paşa'ya yöneltilen ağır eleştiriyse, daha önceki üç sadrazamlık döneminde de kendisine yapılan ikaz ve önerileri dinlememekte ısrar etmesinin neden olduğu üzerinde durularak onun bu tutumunun Avrupa'nın şımarık çocuğu konumundaki Yunanistan'ın Anadolu üzerinde emellerinin giderek sınır tanımaz şekilde artırmasına beraberinde getirdiği ifade edilmiştir.

Genel olarak Sevr süreci ve burada Ferit Paşa hükümetlerinin acz içindeki tutumunun ağır şekilde eleştirildiği başmakalenin son paragrafında, bütün bu gelişmeler karşısında Osman Ağa'nın ağızından Türk milletinin kararının ne olduğu şu şekilde ortaya konmuştur: "Yunanistan ve Venizelos şunu iyi bilsin ki" ikazıyla başlayan paragrafta; Yunanistan'ın bu azgın siyasetinden vazgeçmemesi, işgali altındaki topraklarındaki Müslümanlara yaptığı zalimane hareketlerine devam etmesi halinde Türk milletinin de her şeyi göze alarak sonuna kadar mücadele edeceğini, bunun için de gerekirse Anadolu'daki Venizelos yardakçılarına yönelik misillemeyle karşılık verileceğini aktaran Osman Ağa yazısını "bugünlük işte bu kadar" şeklindeki kararlılık ifade eden sözleriyle tamamlamıştır.

Osman Ağa imzalı uzun başmakalede Sevr sürecinde özellikle Ferit Paşa'nın başkanlığını yaptığı hükümet başta olmak üzere İstanbul Hükümetleri ile İtilaf Devletleri arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi yapılarak İstanbul Hükümetleri hangi kararı verirlerse versinler Türk milletinin kendisine biçilen rolü benimsemeksizin mücadeleye devam edeceği aktarılmıştır. Bunun yanı sıra, Venizelos yardakçılarına yönelik olarak "mukabele-i bilmis!"e başvurulacağı açık bir şekilde ifade edilmiş ve böylelikle yayılmacı Yunan politikalarının mimarı olarak gördüğü Venizelos'a uyarıda bulunulmuştur.

Gedikkaya'nın aynı sayısında (12 Haziran 1920 Cumartesi) yer alan diğer bir yazı ise Ferit Paşa hükümeti tarafından Anadolu'daki milli hareketi etkisiz hale getirmek için görevlendirmiş olan Zeki Paşa'ya açık mektup şeklinde kaleme alınmıştır. *Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti Giresun Şubesi Tarafından Dersaadet'te Zeki Paşa Hazretlerine* başlıklı yazıda Ferit Paşa tarafından Anadolu Islahat Müfettişi sıfatıyla Anadolu'ya gönderildiği öğrenilen Zeki Paşa'ya oldukça sert bir ikazda bulunulmuştur. Zeki Paşa'ya seslenilen yazıda, Türk milletinin Anadolu'da başlatmış olduğu meşru müdafaaı engellemek için böyle bir görevi kabul ederek Anadolu'ya gelmemesini, zira hiçbir kuvvetin, milleti bu haklı davasından vazgeçirmeyi başaramayacağı uyarısında bulunulmuştur. Şayet bu ikazları dinlemeyip yine de bu görevi kabul ederek Anadolu'ya gelecek olursa kendisinin meslek hayatı boyunca edindiği manevi saygınlığının yanı sıra maiyeti ile birlikte canını da kaybedeceği uyarısında bulunulmuştur. Yazı, bu mücadelede milletin kesin bir kararlılık içinde bulunduğu belirtildikten sonra milletin bu kararlılığını dikkate alarak "bu taraflarda değil görünmek, görünmeye niyet bile edilmemesi" tavsiyesinde bulunularak son bulmuştur.

Ferit Paşa hükümetinin Dördüncü Ordu Müfettişi Zeki Paşa'yı milli hareketi ezmek için Anadolu'ya göndermeyi planladığı haberinin duyulması üzerine Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Giresun şubesi tarafından Zeki Paşa'ya resmi bir cevap verilmesi uygun görülmüştü. Verilecek cevabın içeriği Osman Ağa tarafından dikte ettirilmiştir. Yazı kaleme alındıktan sonra kendisine

okunmuş, yazıyı beğenen Osman Ağa imzalayarak Cemiyetin resmi yazısı olarak Zeki Paşa'ya gönderilmişti.⁴⁶

Gedikkaya'nın 24 Temmuz 1920 Cumartesi tarihli 21. sayısının başmakalesi *Azim ve Sebat* başlığını ve Feridunzâde Osman imzasını taşımaktadır. Azim ve sebatın, sabır ve kararlılığın ne denli önemli sonuçlar doğurabildiğine değinilen yazıda, batı basınında, Milli Mücadele'nin ilk günlerinde Anadolu'daki Kuva-yı Milliye güçlerinin derme-çatma ve sıradan güçsüz bir yapı olduğuna dair kanaatin gazete sayfalarındaki yazılara dönüştüğü belirtilmiştir. Özellikle Yunan ordusunun İzmir'i işgalinden sonraki süreçte Kuva-yı Milliye karşısında çok kısa bir sürede büyük bir başarı elde edecekleri beklenirken aradan geçen zaman içinde durumun böyle olmadığı görülmüş ve kanaat giderek Kuva-yı Milliye lehine değişmeye başlamıştır. Yazıda, özgürlük ve bağımsızlıkları sözkonusu olduğunda Türk milletinin canını feda etmekten çekinmediğinin görüldüğünü, o kadar ki Birinci Dünya Savaşı sırasında Avrupa'nın en savaşçı milleti olarak bilinen Alman ordusunun bile savaşın uzaması nedeniyle yılgınlık ve bezginlik içine düşmüş olmasına rağmen Türk milletinin on yıllık uzun bir savaş sürecinin içinden geçmesine rağmen inandığı değerler uğruna can vermekten çekinmediğinin herkesçe anlaşıldığı vurgulanmıştır. Yazı, Türk milletinin birlik ve beraberlik içinde ve sabırla sürdürdüğü mücadelede bir süre sonra Anadolu'daki Yunan ordusunu destekleyen güçlerin de desteklerini geri çekmek zorunda kalacakları vurgulanarak böylesi bir durumda Yunan ordularının Anadolu macerasının sona ereceği ve bu maceranın müsebbibi olan Venizelos'un da mahvolup gideceği belirtilmiştir.

1.2.2. Milli Mücadeleye Destek Veren Diğer Yazı ve Haberler

Hem Giresun Belediye Başkanı hem de Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Giresun Şubesi Başkanı olan Osman Ağa'nın çıkardığı Gedikkaya gazetesinde Milli Mücadele'ye destek veren yazı ve haberler yayımlanmıştır. Örneğin 19 Mayıs 1920 Çarşamba tarihli 15. sayıdaki *Memleketimizin İstikbaline Mühim Bir Darbe Uruluyor* başlıklı yazıda Giresun ve Giresunluların içinde bulundukları durum hakkında kısa bir değerlendirme yapıldıktan sonra Meşrutiyet'in ilanından bugüne tabur merkezi olan Giresun'un bu hizmetten mahrum bırakılmak istendiği ifade edilmiştir. Giresun'a yapılmak istenilen bir haksızlık olarak görülen tabur merkezinin Ordu kazasına naklini engellemek için Türkiye Büyük Millet Meclisi nezdinde girişimlerin sürdürüldüğü belirtilen yazıda bu konuya dair bir telgrafa da yer verilmiştir. Sözkonusu telgrafta Giresun'un tarihi, coğrafi ve stratejik konumuna değinilerek böylesine önemli bir idari birimin Meşrutiyet'in ilanından itibaren yıllardır müstakil liva olmak için beklediği, Harb-i Umumi'nin bunu engellediği belirtildikten sonra taburun Ordu'ya nakli kararından vazgeçilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir.

Yine aynı sayıda M. Rahmi imzasıyla yayımlanan *Kara Günler İçin Sevgili Yurduma* başlıklı yazıda ülkenin içinde bulunduğu karanlık günlerden bahsedilmekte ve bu güzel memleketin en kısa zaman içinde yeniden eski günlerine döneceğine dair inanç üzerinde durulmaktadır.

⁴⁶ Coşar, a.g.e., s. 40. Süleyman Beyoğlu bu yazının, o sıralarda Osman Ağa ile birlikte hareket eden Giresun Askerlik Şubesi Başkanı ve Mevki Komutanı olan Binbaşı Hüseyin Avni Bey tarafından kaleme alınmış olmasının kuvvetle muhtemel olduğunu belirtmiştir. Beyoğlu, a.g.e., s. 126. Oysa hem Ömer Sami Coşar'ın ifadesi, hem de yazının üslubu dikkate alındığında yazının Osman Ağa tarafından dikte ettirilmiş olduğu görülecektir. Ayrıca Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Giresun Şubesi Katib-i Mesulü olarak görev yapan ve üzerinde değerlendirme yaptığımız beş sayılık Gedikkaya gazetesi koleksiyonun sahibi olan Osman Fikret Topallı da hatıratında sözkonusu yazının Osman Ağa'ya ait olduğunu belirtmiştir. Bkz. Topallı, a.g.e., s. 552.

Bu sayıda *Yunan Âmâli* başlığıyla Anadolu Ajansı'ndan alarak yayımladığı haberde İzmir'de yapılan bir gösteride Metropolit Hrisostodi?⁴⁷ tarafından Yunan bayrağının Anadolu içlerinde ve İstanbul ile Trakya'da da dalgalanacağını ifade edildiği belirtilmiştir. Bunun üzerine 70 kişilik bir askeri öğrenci grubunun sekiz adet makineli tüfeği de yanına alarak Kuleli'den hareket ettiği, ancak bunların tutuklandığı ifade edilmiştir. Yazı, küçük yaştaki bu çocukların dini ve milli hassasiyetlerine vurgu yaparak bu haberi tarihe bir not düşmek için kaleme aldığını belirterek son bulmuştur.

Gazetenin 29 Mayıs 1920 Cumartesi tarihli 16. sayıdaki *Türkü Türk'e Kırdırmak İstiyorlar* başlıklı yazıda, Kuva-yı Milliye hareketini ortadan kaldırmak üzere Ferit Paşa hükümeti tarafından görevlendirilen Süleyman Şefik Paşa emrindeki askerlerin İzmit'te karşılaştıkları Kuva-yı Milliye kuvvetlerine ateş etmeyi reddettikleri için İngilizler tarafından ellerindeki silahların alındığı belirtilmiştir. 15. sayıda olduğu gibi bu sayıda da M. Rahmi imzasıyla *Kara Günler İçin Sevgili Yurduma* başlıklı yazının ikincisi yayımlanmıştır. Bu yazıda da öncekinde olduğu gibi, Türk milletine hitab edilerek ülkenin içinde bulunduğu karanlık günlere dair bilgiler verilmiştir. Anadolu'daki Yunan işgalinin muhtemel sonuçlarına değinilen yazıda, Türk milletinin şanlı tarihinden alacağı ilham ve kuvvetle içinde bulunulan sis ve karanlıktan çıkacağına şüphe duyulmaması gerektiği vurgulanmıştır. M. Rahmi imzalı *Kara Günler İçin Sevgili Yurduma* adlı yazının 5 Haziran 1920 Cumartesi tarihli 17. sayısında yayımlanan üçüncüsünde de daha öncekilerde olduğu gibi milli ruh ve heyecanı galeyana getirecek hususlara değinilmiştir. Daha önceki yazılara göre bu yazıda belirgin olan husus, Türklerden çok Müslümanlara hitap edilmiş olmasıdır. Özellikle Hicaz, Suriye ve Irak coğrafyalarında yaşanan olaylar hatırlatılarak bu coğrafyalardaki emperyalist tahakküme karşı mücadele edilmesi tavsiye edilmiştir.

Gazetenin 12 Haziran 1920 Cumartesi tarihli 18. sayısında *Cemiyet-i Celile-i İslâmiye* tarafından yayımlanan bir beyannameye yer verilmiştir. Hâkimiyet-i Milliye gazetesinden iktibas edilerek tam metni yayınlanan beyanname, TBMM'nin açılmasından sonraki süreçte İstanbul hükümetinin TBMM'yi ve Kuva-yı Milliye'yi ortadan kaldırmak için yaptığı çalışmalar anlatılmıştır. İstanbul hükümetinin isteği üzerine Şeyhülislam'ın milli hareketi hain ve din dışı ilan eden fetvasına karşı TBMM hükümetini destekleyen Cemiyet-i Celile-i İslâmiye tarafından hazırlanan beyanname ile Türk milletinin asli temsilcisinin, onun temsilcilerinden oluşan TBMM olduğu, çeşitli örneklerle anlatılmıştır. Hâkimiyet-i Milliye gazetesinden iktibas edilerek Gedikkaya'da yayımlanan beyanname, Milli Mücadele hareketine desteği artırmak, İstanbul Hükümetinin olumsuz propagandasının etkisini ortadan kaldırmak üzere Milli Mücadele'yi destekleyen Anadolu'daki çeşitli gazetelerde yayımlanmıştır.⁴⁸

8 Temmuz 1920'de Bursa'nın Yunan işgaline uğraması nedeniyle Gedikkaya'nın 24 Temmuz 1920 Cumartesi tarihli 21. sayısında, ağırlıklı bu konuya yer verilmiştir. *Muazzam Bir Miting* başlıklı yazıda, 16 Temmuz 1920 Cuma günü Giresun'da yapılan mitinge dair bilgi verilmiştir. Miting meydanının binlerce kişi tarafından doldurulduğu belirtilen yazıda Giresun Gönüllüleri ile mektep talebelerinin de alanda bulunduğu ifade edilmiştir. Saat beşbuçukta Osmanlı bayraklarıyla süslenen kürsüye çıkan Osman Ağa, milli varlığımızı ortadan kaldırmak için saldıran düşmanı yok etmek için ölüme hazır olduklarını belirten bir konuşma yapmıştır. Ardından kürsüye çıkan Giresun'un ünlü simalarından Kurtzade Hacı Hafız Efendi tarafından yapılan dini içerikli konuşma ile meydana bulunanların milli ve vatani duyguları galeyana getirilmiştir. Miting, eski Giresun Müftüsü Ali Fikri Efendi'nin duasıyla son bulmuştur. Yine

⁴⁷ Bu tarihlerde İzmir Metropolit Hrisostomos olmakla birlikte, sözkonusu şahsın adının Gedikkaya'daki yazılışı

Hrisostodi? şeklinde okunabilmektedir.

⁴⁸ Örneğin aynı beyanname Ögüt gazetesinin 26 Mayıs 1920 tarihli 367. sayısının ilk sayfasında da yayımlanmıştır.

bu sayıda, Mahmut Celaleddin Bey tarafından kaleme alınan ve Kız Mektebi öğrencilerinden Larçinzade Hakkı Bey'in kızı Hürmüz Hanım tarafından okunan *Bursa'da Nilüfer Sultan'ın Türbesinde* adlı şiir de yer almıştır. 33 dizeden oluşan şiir, Osmanlı Devleti tarihinin şanlı sayfalarına gönderme yaptıktan sonra bugün ülkenin içinde bulunduğu vahim duruma değinmekte ve sonuçta milletin azim ve kararlılığının bu kötü duruma son vereceğinden emin olunduğu mesajıyla son bulmuştur. Yine, “geçen nüshadan ma’bad” notuyla bu sayıda yayımlanan Mehmed’in Derdi başlıklı Mahmut Celaleddin Bey’e ait uzun şiirde de Milli Mücadele’nin belkemiği olan “Metmetçik”in kutsal mücadelesi üzerinde durulmuştur.

1.2.3.Yerel Haberler

Başka örneklerinde olduğu gibi Gedikkaya gazetesinde de yerel/mahalli haberlere önemli ölçüde yer verilmiştir. Bu haberler genellikle gazetenin ikinci sayfasında yer almış ve *Şehir Haberleri* başlığı altında verilmiştir. Buradaki haberlerden bazıları şu konulardadır. 15. sayıda Giresun Reji İdaresi Müdürlüğüne Dava Vekili Mehmet Emin Efendi’nin tayini, Harputluzade Hüsnü Efendi ile Kasapbaşızade Hasan Ağa kerimesi hanımın evlilikleri, Kara İbrahimzade Hafız Ömer Efendi’nin ölümü, Yüzbaşı Eşref Bey’in Liman Müdürlüğüne tayini, Doktor Şaban Hilmi Bey’in geçirdiği kaza ve Keşap Belediye Başkanı Tomakzade İsmail Ağa’nın kasabada yaptığı düzenleme haberleri verilmiştir.

16. sayıda, Kale Cami-i Şerifi’nde Mesnevi-i Şerif’ten ders veren Malatyalı Mehmet Tevfik Efendi’nin Şeyhler Camii’nde de ikinci namazından sonra ders vermeye başladığı, hapishaneden kaçan 12 firarinin arandığı, Giresun’da önemli bir boşluğu dolduran Mithatpaşa otel ve kiraathanesinin hizmete açıldığı, halktan toplanan parayla satın alınan Giresun Vapuru’nun limana uğrayarak Giresunluların gönlünü kabarttığı, Mayıs ayında tamamlanan mekteb-i ibtidai ve idadi imtihanlarını müteakib idadiden iki, ibtidaiden onaltı öğrencinin mezun olduğu, Giresun’da bir evlilik acentesi (kurumu) kurulduğu ve Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti Reisi Osman Ağa ve Mıntika Kumandanı Hüseyin Avni Bey’in köyleri teftişe çıktığı haberleri bulunmaktadır.

17. sayıda, Gedikkaya gazetesi hakkında yapılan olumsuz eleştirilere verilen cevap, hayat pahalılığı hakkında şikayetler, Telatorzâde Şükrü Efendi kerimesi hanımla Ali Efendizâde Hacı Mehmet Efendi mahdumu Abdullah Efendi’nin evlilikleri, Sokakbaşı Karakolu polislerinin uygunsuz hareketleri, Giresun kazası doktorluğuna Dr. Ali Hikmet Bey’in atandığı haberleri yer almıştır.

18. sayıda, Osman Ağa’nın Şebinkarahisar’a yaptığı on günlük seyahatten döndüğü, Gedikkaya gazetesi imtiyaz sahibi Cimşidzâde A. Nuri’nin Komiser Muavini Ruşen Efendi tarafından karakola götürülerek kötü muameleye uğradığı, Samsun İdman Yurdu Veznedarı Rahmi Bey’in Giresun’a geldiği, Fındık kabuklarının veba hastalığına davet çıkarması nedeniyle önlem alınması gerektiği haberleri, yerel haberlerdendir.

21. sayıda, Giresunlu doktorlardan Hikmet Bey’le Tomaidis Efendilerin katledilme hadisesi ve bu olayda yaşamını yitiren Dr. Ali Hikmet Bey hakkında M. Rahmi, Nevzad ve A. Nuri’nin taziye yazıları, Giresun Müdde-i Umumiyesi Mehmet Hulusi Efendi’nin Görele Bidayet Mahkemesi Ceza Reisliğine tayini, Sarializâde Ahmed Şerafeddin Efendi ile Ahmedreisâde Mehmed Efendi’nin kızının evliliklerini tebrik ve Giresun eşrafından Hacı Aliâğazâde Rıfat Efendi’nin intihar haberlerine yer verilmiştir.

Bu sayıda Dr. Ali Hikmet Bey’in vurularak ölümü hakkında M. Rahmi, Nevzad ve O. Nuri imzalı yazılar üzerinde kısa bir değerlendirme yapmak uygun olacaktır. Yazıların içeriğine bakıldığında hepsinde de Dr. Ali Hikmet Bey’in oldukça genç yaşta yaşama veda ettiği, bütün Giresunluların kalbinde derin bir yara bıraktığı ve bu ölümün erken olduğu gibi hususlara

değinen cümleler yer aldığı görülmektedir. Halbuki Dr. Ali Hikmet Bey'in ölümü, Giresun'da Pontus bürosu çalışanlarından Dr. Tomayidis'in, Müdafaa-i Hukuk komitesince alınan ölüm kararının infazı esnasında gerçekleşmiş bir hadisedir. Bunun için Osman Ağa'nın en yakın adamlarından biri olan Kaptan Mustafa'nın hasta olduğu için konsülte edilmesi gerektiği haberi yayılmış ve Giresun'daki doktorlar bu iş için Kaptan Mustafa'nın evine gönderilmiştir. Dr. Tomayidis ve babası Dr. Savlidi ile Dr. Ali Hikmet Bey Kaptan Mustafa'nın evine girdikten kısa bir süre sonra silahlar patlamış ve Tomayidis ve babası Savlidi vurularak 16 Temmuz 1920 günü öldürülmüştür. Çatışma sırasında Dr. Ali Hikmet Bey de ölmüştür. İkisi, Rum olan bu üç doktorun ölümüne sebep olanların isimleri de bellidir.⁴⁹ Başka bir ifadeyle Osman Ağa tarafından kurulan bir tuzakla Pontus bürosu üyesi oldukları için ortadan kaldırılan iki Rum doktorun yanında kazaen Dr. Ali Hikmet Bey de yaşamını yitirmiştir. Hal böyle iken, Gedikkaya gazetesinde Dr. Ali Hikmet Bey'in ölümünün ardından adeta ağıt yakılması çok da anlaşılabilir bir şey değildir. Çünkü bu konuda yazı yazanların, olayın Osman Ağa'nın bir tuzağı olduğundan haberdar olmaması mümkün değildir. Buna karşın yazıların hiç birinde olayın ne şekilde cereyan ettiğine ve ölen diğer Rum doktorlara dair en küçük bir bilgi bulunmaması, sözkonusu yazıların büyük bir özenle kaleme alındığını, Ali Hikmet Bey'in ölümünün diğer ölümlerden soyutlanarak verildiğini göstermesi bakımından dikkat çekmektedir.

1.2.4.Dış Haberler

Gazetenin, şehir haberleri dışında bazı haberlere yer verdiği görülmektedir. Kesin olmamakla birlikte bu tür haberler, herhangi bir üst başlığı olmaksızın daha çok gazetenin 2 ve 3. sayfalarında verilmiştir.

15. sayıda, San Remo'da yayımlanan bir gazeteye atfen İzmir'in geleceğine dair İtilaf Devletlerinin öngörüsü, Sevr görüşmeleri için San Remo'da bulunan Yunanistan Başbakanı Venizelos'un Yunanistan'a dönmesi, Anadolu'daki Yunan emellerine dair İzmir Metropolit Hrisostodi'nin beyanatına yönelik tepkiler yer almıştır. 16. sayıda, ABD Başkanı Wilson'un hastalığının arttığı, Venizelos'un Atina'dan Paris'e gideceği, Reşat Halis Bey'in Bern'e sefir olarak tayin edildiği, Şair Abdülhak Hamit'in tutuklandığı haberleri dış haberler bağlamında neşr edilmiştir. 17, 18 ve 21. sayılarda dış haberler bağlamında kayda değer yazı tespit edilememiştir.

1.2.5.İlanlar

Diğer emsallerinde olduğu gibi Gedikkaya'da da çeşitli duyuru ve ilanlara yer verilmiştir. Genellikle gazetenin 4. sayfasında yer alan ve diğer hurufata göre daha koyu harflerle basılmış olan *İlanat* üst başlığının altında neşr edilen duyuru, reklam ve ilanlar için belli bir standardın belirlenmemiş olduğu görülmektedir. Bunlar arasında 15. sayıda Samsun'da yayımlanan *Piyasa* adlı gazetenin tanıtımı, İngilizce öğrenmek isteyenlere özel dershanesinde İngilizce öğretilceği, Doktor Ali Asaf Bey'in Sıhhat Eczanesi üstünde hasta muayene ettiği, İskele'de Mithatpaşa kiraathanesi civarında bulunan Giresun'un temiz, şık ve ucuz berber (perukar) salonu haber ve reklamları ile Çanarlar Mahallesi'nden Tokatlıyan Matos Efendi'nin iflası ve icra duyurusu ile Giresun İcra Dairesinden başka bir duyuru yer almıştır. 16. sayının *İlanat* sütununda İngilizce öğretim kursu, Doktor Asaf Bey'in muayenhanesi, Koçu Çilingiri berber salonu reklamları ile Ahmed Şerafeddin bin Abdülkadir Efendi'nin kayıp ilanı ve icra duyurusu neşr edilmiştir. 17. sayıda İngilizce öğretimi, berber salonunun reklamları; 18. sayıda Mithatpaşa Otel, Doktor Asaf Bey'in muayenhanesi, Ali Atıf Efendi'nin Osmanlı Terzihanesi, Koçu Çilingiri berber salonu ve Işık Kırtasiye Mağazası'nın reklamları; 21. sayıda

⁴⁹ Topallı, a.g.e.,s. 506.

Talaslı Ahmet Tevfik Bey'in terk-i ticaret ettiği ve Talaslı Mehmet Ali Bey'in ticari faaliyete devam ettiği, Osman Ağa Meydanı'nda yakında açılacak olan Yıldız Lokantası'nın tanıtıldığı yazılar ve bir icra ilanı yayımlanmıştır.

1.2.6. Yazarlar

Gedikkaya gazetesinde neşr edilen yazılarda imzasını kullanan isimler şunlardır. Feridunzâde Osman, Bekir Sükuti, M. Rahmi, İsmail Uygur (Alemdar oğlu), Ercümend Ekrem (Talû), Mahmut Celaledin'dir.⁵⁰ Bunların dışında gazetede yazılarının altında imza olarak Tiryaki Baba ve Sacid Çehri Macid Vecdi isimlerine de rastlanmıştır. Ancak bu iki ismin de mahlas olduğu düşünülmeyle birlikte hangi şahısların mahlası olarak kullanılmış olabilecekleri hakkında herhangi bir bilgi edinilememiştir.

Elimizdeki sayılara göre Gedikkaya gazetesine Giresun dışından yazı gönderen tek şahıs olarak *Ercüment Ekrem Talû* tespit edilmiştir. *Talû'nun* kaleme aldığı *Mazide İftar* başlıklı yazı, Mehmet Ali Nedima Efendi adlı Amedî Divân-ı Hümayunu Baş Halifesi olan bir zatın evinde verilen bir iftarı konu edinen bir tür kısa öykü metnidir.

Gedikkaya'nın yazı kadrosundan üzerinde en fazla düşünülmesi ve yazılması gereken kişi, hiç kuşkusuz Bekir Sükuti (Kulaksızoglu) Bey'dir. Zira hem Gedikkaya'nın hem de Yeni Giresun'un başyazarlığını, Yenyol'un sahip ve başyazarlığını yapan Bekir Sükuti Bey, uzun yıllar basın hayatının içinde bulunmuştur. Özellikle Osman Ağa ve Gedikkaya gazetesi hakkında en ayrıntılı bilgiye sahip olanların başında gelmesine rağmen bu konularda hiçbir yayın yapmaması dikkat çekicidir. Osman Ağa'nın sağlığında olmasa bile öldüğü 1923 yılından öldüğü 1957 yılına kadar geçen süre içinde de Giresun günlerine dair hiçbir yazı kaleme almaması düşündürücüdür.

Gedikkaya'nın jeneriğinde ismi geçmese de Coşar'a göre gazetenin başyazarı olan Bekir Sükuti Bey'in⁵¹ bu görevi yürüttüğüne dair başkaca herhangi bir verinin bulunmaması da irdelenmeye değer bir husustur. Gazetenin elimizdeki beş sayısından üçünde Bekir Sükuti Bey'in kendi imzasıyla yazısı yayımlanmıştır. *Bulunmuş Mektuplar* başlığını taşıyan yazıların devamlı yazılar olduğu, her yazı başlığının sonundaki 5,6,7 gibi rakamların varlığından anlaşılmaktadır. Bu yazıların ne zaman başlayıp ne zaman bittiği hakkında herhangi bir fikir yürütmek zordur. Ancak elimizdeki beş sayıda bu başlıkla üç yazı yayımlanmıştır. Yazılar, iki dostun birbirlerine yazdıkları mektuplara Bekir Sükuti'nin verdiği cevaplar olarak kaleme alınmıştır. Başka bir ifadeyle Bekir Sükuti Bey, kendisine mektup arkadaşı olarak gördüğü bir metafor üzerinden, insan ilişkileri ve dostluk kavramları hakkında denemeler kaleme almış denilebilir. Ancak, sürecin Milli Mücadelenin en kritik ayları olduğu ve Gedikkaya'nın milli hareketin Giresun'daki sözcülüğünü yapmak gibi bir misyonu bulunduğu dikkate alındığında başyazar Bekir Sükuti Bey'in bu tür edebi-felsefi deneme yazıları yazıyor olması, durumu daha da gizemli bir hale getirmektedir. Öte yandan Osman Ağa'nın en yakınında bulunan Osman Fikret Topallı'nın da Gedikkaya hakkında bilgi verirken Bekir Sükuti'ye dair suskunluğunu koruması da açıklığa kavuşturulması gereken bir durumdur.

Elimizdeki sayılarda bir imzalı yazısı yayımlanan kişi Sacid Çehri Macid Vecdi'dir. Bu ismin gerçek bir isim olmadığı, mahlas olarak kullanıldığı ortadadır. Bu imzayla yayımlanan yazının içeriğine bakıldığında, yazarın neden mahlas kullandığı daha iyi anlaşılabilir. *Kanun Kanunu Tatbik Eden Ellerle Kırılır* başlıklı yazı, Gedikkaya gazetesi sahibi ve sorumlu müdürü Cimşidzâde A. Nuri Bey'in Komiser Muavini Ruşen Efendi tarafından apar topar karakola

⁵⁰ Elimizdeki beş sayının değerlendirilmesinden, Coşar'ın Gedikkaya'da imzasız makaleler yazdığını belirttiği Hüseyin Avni Alparslan'a ait olması muhtemel herhangi bir yazıya rastlanmamıştır.

⁵¹ Coşar, a.g.e., s. 37.

götürülmesi hakkında kaleme alınmıştır. A. Nuri Bey'in kendisini götürmek isteyen polisler hitaben davete icabet edeceğini belirtmesine rağmen ite kaka karakola götürülmesinin izahının mümkün olmadığı belirtilen yazıda; polisin kanunların kendisine verdiği yetki ve sorumluluğu yerine getirirken adalet ve nezaketten ayrılmaması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Öyle ki yirminci asırda canilere bile kötü muamelenin yapılamayacağı anlayışı egemen olmasına rağmen Gedikkaya'da yer alan bir yazıdan dolayı gazetenin sahip ve sorumlu müdürüne layık görülen bu muamelenin kabul edilemeyeceği belirtilmiştir.

Her ne kadar mahlas kullanılmış olsa da yazının içeriği, üslubu, kişi hak ve özlüklerine vurgu yapması göz önüne alındığında entelektüel biri tarafından kaleme alınmış olduğu anlaşılmaktadır. İmza olarak gerçek değil de mahlas ismin kullanılmış olmasının, bu yazıyı yazan kişinin komiser muavinin hışmından korunmak istenmesi olarak düşünülebilir. Ancak burada dikkat çeken başka bir husus şudur. Osman Ağa'nın Giresun'da astığı astık, kestiği kestik ve hiçbir otoriteyi tanımayan biri olarak gösterildiği bu günlerde, bir karakol komiser muavininin Osman Ağa'nın hem akrabası hem de bizzat kurduğu gazetenin başına getirdiği kişi olan Cimşidzâde A. Nuri Bey'e nasıl böyle bir muamele yapabildiğini anlamlandırmak güçtür.

Bu durumda akla şu iki husus gelmektedir. Birincisi, Osman Ağa'nın Giresun'da belli bir gücü ve otoritesi olmakla birlikte bu güç sınırsız ve mutlak değildir. İkincisi de Mondros Mütarekesi'nden sonraki süreçte Doğu Karadeniz bölgesine dair planları olan ve bu planları 1919 baharından itibaren Paris Konferansı nezdinde gündeme taşıyan Rumların bütün çabalarına rağmen kendileri için en önemli engel olarak gördükleri Osman Ağa'yı bir türlü devre dışı bırakamamış olmalarıdır. Zira tam da Sevr Antlaşması'nın son aşamalarının yaşandığı günlerde Osman Ağa hakkında Rumlar tarafından yürütülen olumsuz propagandanın zirveye çıktığı, Giresun'da olmasa bile İstanbul'daki Rum gazetelerinde Osman Ağa'nın “eli kanlı biri” olduğu yönündeki yayınların arttığı görülmektedir. Öyle ki başta Neologos gazetesi olmak üzere bütün İstanbul Rum basını Osman Ağa'ya karşı kampanya açmış ve İstanbul'daki İtilaf Devletlerinin yüksek komiserlerinin süratle harekete geçmemeleri halinde Karadeniz Rumluğunu büyük tehlikelerin beklediğini yazmaya başlamışlardı.⁵²

Osman Ağa aleyhinde başlatılan bu kampanyanın gerçeklerle bağdaşmadığı, Gedikkaya'ya gönderilen ve 24 Temmuz 1920 tarihli 21. sayıda neşredilen bir dilekçe ile de açığa çıkmıştı. Banosoğlu Todor, Dimitri Kireçoğlu, Mironidi Yorgi, İrakli Yani ve Mihaildi Yani adlı Rum cemaati temsilcilerinin Gedikkaya gazetesine hitaplı dilekçesinde Giresun Belediye ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı Feridunzâde Osman Ağa aleyhinde İstanbul gazetelerinde ağır yazılar yazıldığı, gerçeği yansıtmayan bu yazıların cemaatler arası ilişkilere ciddi zarar verdiği belirtilerek İstanbul gazetelerindeki gerçekdışı ve olumsuz neşriyatı tekzip ettikleri ifade edilmiştir. Yazı, Rumlardan oluşan bir heyetin Osman Ağa'yı ziyaret ederek her zaman himaye ettikleri için kendisine şükran borçlu olduklarını belirtmeleriyle son bulmuştu.

Yukarıda aktarılan belgeler de bize, Osman Ağa'nın Giresun'da önemli bir figür olduğunu, ciddi etki ve yetkisi bulunduğunu, ancak onun bölgedeki varlığını kendi emelleri için tehdit ve tehlike olarak gören Pontusçuların onu “eli kanlı bir katil” olarak göstermek için çoğu gerçekdışı tezviratlarda bulunduklarını ve bu algının yaygınlaştırılması amacıyla İstanbul'daki Rum gazetelerinde ciddi bir propaganda yaptıklarını göstermektedir.

Sonuç

Milli Mücadele döneminin en kritik günlerinde, 17 Ocak 1920 tarihinde Giresun Belediye Başkanı ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Giresun şubesi başkanı olan Osman Ağa tarafından,

⁵² Ayrıntı için bkz. Coşar, a.g.e., s. 42-44.

Giresun ve Giresunluların sesi olmak üzere Gedikkaya adlı bir gazete çıkarılmaya başlanmıştı. İlk sayısında Temsil Heyeti Başkanı sıfatını taşıyan Mustafa Kemal Paşa'nın Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti şubelerine çektiği bir telgrafi yayımladığı için İstanbul Hükümeti tarafından kapatılma tehdit ve tehlikesiyle karşılaşan Gedikkaya gazetesi, Batı Anadolu'da Yunan saldırılarının yoğunlaşp Balıkesir ve Bursa'nın Yunan işgaline uğramasından sonraki süreçte Osman Ağa'nın gerekli zamanı ayıramaması ve desteği sağlayamaması nedeniyle, muhtemelen 28 Ağustos 1920 tarihi itibarıyla 26. sayı ile yayın hayatına son vermiştir.

Yayını üzerinden yaklaşık yüz yıllık süre geçen Gedikkaya gazetesi hakkında bugüne kadar bizzat görerek değerlendirme yapan Osman Ağa'nın yakın çalışma arkadaşı Osman Fikret Topallı ve onun koleksiyonundaki beş sayıyı gören gazeteci Ömer Sami Coşar olmuştur. Her iki kişi de daha çok gazetede Osman Ağa imzası veya diktesi ile yayınlanan yazılar üzerinde değerlendirmeler yapmışlardır.

Topallı koleksiyonundan edindiğimiz bu beş sayı üzerinden, önceki değerlendirmelere göre daha kapsamlı bir çalışma yapılarak bu sayılardaki yazıların tamamı Latin harflerine aktarılmıştır. Bu bağlamda eldeki beş sayı hem fiziksel özellikleri hem de içerik açısından ele alınarak incelenmiştir.

Gedikkaya gazetesi de diğer örneklerinde olduğu gibi yerel haberlere ve ilanlara değinen bir gazete niteliği taşımaktadır. Bununla birlikte hem gazetenin kurucusunun Osman Ağa olması, hem de dönemin Milli Mücadele'nin en kritik safhasında bulunulması, Gedikkaya'nın ülkenin içinde bulunduğu sürece bakışını dikkate değer kılmaktadır.

Bu bağlamda, 17 Ocak 1920 ile 28 Ağustos 1920 tarihleri arasında Giresun gibi Anadolu'nun küçük ölçekli bir şehrinde yayımlanan Gedikkaya gazetesi, Doğu Karadeniz Bölgesine dair emelleri olan ve bunun için uluslararası platformlarda siyasi faaliyetlerde bulunanlara karşı dik ve kararlı duruş gösteren yazılar yayınlamıştır. Bu süreçte bir yandan dönemin küresel güçleri olan İtilaf Devletlerine, öte yandan onlarla işbirliği içinde çözüm aramaya çalışan İstanbul Hükümetlerine yönelik yazılar yayınlayan Gedikkaya, Osman Ağa'nın şahsında Giresun ve Giresunluların sesi olma özelliği taşımıştır.

KAYNAKLAR

1. Arşiv ve Süreli Yayınlar

BOA, DH.İ.UM.00020.00014.70.002.

BOA, DH.İ.UM.00020.00014.70.001.

BOA, DH.İ.UM.00020.00014.70.004.

Osman Fikret Topallı Özel Arşivi

Vakit, 19 Şubat 1338.

2. Kitap ve Makaleler

AKBAL, İsmail, *Milli Mücadele Döneminde Trabzon'da Muhalefet*, Serander Yayınevi, Trabzon 2008.

ALBAYRAK, Hüseyin, "Doğu Karadeniz Bölgesinde İlk Matbaa, İlk Gazete ve İlk Salnâme", *Karadeniz Araştırmaları*, Sayı: 4 (kış 2005), ss. 39-52.

- ALBAYRAK, Hüseyin, *Dünden Bugüne Trabzon Basını*, Cilt: 1, Trabzon İli ve İlçeleri Eğitim, Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı,, Ankara 2010.
- ALPARSLAN, Teoman, *Topal Osman Ağa*, Kum Saati Yayınları, İstanbul 2007.
- Atatürk'ün *Tamim, Telgraf ve Beyannameleri IV*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2006.
- BEYOĞLU, Süleyman, "Milli Mücadele'de Giresun'un Yeri", *Giresun Tarihi Sempozyumu 24-25 Mayıs 1996 Bildiriler*, Giresun Belediyesi, İstanbul 1997, ss. 209-230.
- BEYOĞLU, Süleyman, "Osman Ağa'nın Gedikkaya Gazetesi ve Mustafa Kemal Paşa", *Giresun Kültür Sempozyumu 30-31 Mayıs 1998 Bildiriler*, Giresun Belediyesi, İstanbul 1998, ss. 39-44.
- BEYOĞLU, Süleyman, *Milli Mücadele Kahramanı Giresunlu Osman Ağa*, Bengi Yayınları, İstanbul 2009.
- BİRİNCİ, Ali, "Trabzon'da Matbuat ve Neşriyat Hayatı 1865-1928", *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri 1-3 Haziran 1988*, Haz. Mehmet Sağlam-Bayram Kodaman-J.L. Bacque-Grammont-Mehmet Ali Ünal-Mustafa Özbalcı, Samsun 1990, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, ss. 3-14.
- COŞAR, Ömer Sami, *Mustafa Kemal'in Muhafızı Topal Osman*, Harman Yayınları, İstanbul 1971.
- ÇADIRCI, Musa, "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Ülke Yönetimi", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, I. Cilt, İletişim Yayınları, İstanbul 1985.
- ÇADIRCI, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, TTK, Ankara 1991.
- ÇAKMAK, Aydın, *Milli Mücadele Döneminde Giresun'da Yayımlanan Bir Dergi: Işık (1918-1923)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2010.
- ÇAPA, Mesut-Usta, Veysel, *Milli Mücadelede Trabzon Vilayetiyle Yazışmalar*, Trabzon Valiliği, Trabzon 2005.
- ÇİÇEK, Seyfullah, *Topal Osman (Osman Ağa)*, Arı Sanat, İstanbul 2011.
- DOĞAN, Ümit, *Mustafa Kemal'in Muhafızı Topal Osman*, Kripto Yayınları, Ankara 2014.
- EREN, İsmail, "Tuna Vilayet Matbaası ve Neşriyatı 1864-1877", *Türk Kültürü*, Cilt: 3, Sayı: 27, Ocak 1965, ss. 311-318.
- GENÇOĞLU, Mustafa, "1864 ve 1871 Vilayet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma", *ÇKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (2011), 2(1), ss. 29-50.
- GOLOĞLU, Mahmut, *Erzurum Kongresi*, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2011.

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/gezilecekyer/gedikkaya>. Erişim tarihi: 08.02w.2019.

MENTEŞOĞLU, Ö. Erden, *Mustafa Kemal Paşa'nın Muhafız Komutanı Milis Yarbay Osman Ağa*, Yardımcı Ofset Matbaa, Ankara 2014.

ÖZEL, Sebahattin, *Milli Mücadelede Trabzon*, İş Bankası, İstanbul 2012.

TOPALLI, Osman Fikret, *Müdafaa-i Hukuk ve İstiklal Harbi Tarihlerinde Giresun*, Haz. Veysel Usta-Mustafa Çulfaz, Serander Yayınevi, Trabzon 2017.

Trabzon Vilayeti Salnamesi 1904, Haz. Kudret Emiroğlu, Cilt: 24, Trabzon İli ve İlçeleri Eğitim, Kültür Ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı, Ankara 2009, s. 7-9.

YUST, K., *Kemalist Anadolu Basını*, Haz. Orhan Koloğlu, Çağdaş Gazeteciler Derneği, Ankara 1995, s. 56-60.

EKLER

Numro 15

19 Mayıs 336 (Çarşamba)

Sene 1

Sahib-i imtiyaz ve müdür-i
mesul: Cemşidzâde A. Nuri
İdare Mahalli:
Giresun'da Işık Yurdu
Haftalık Gazete

GEDİKKAYA

Abonesi: Seneliği her yer için
120 kuruştur.
İlânâtan mesuliyet kabul etmez
Nüshası 100 Para

olacaktır. Keşke İtilaf Devletlerinin
hakkımızdaki niyyât ve tasav-
vurâtı emelimize muvâfık bir
mecra takibine başlasın da biz
zannımızda yanılmış olalım.

**Feridunzade
Osman**

**Memleketimizin
İstikbaline Mühim Bir Darbe
Uruluyor**

Bu memleketin ve bu
memleket halkının cidden tali'i
pek kötüdür. Uğraşır, didinir,
iâneler toplar, merkeze diğer
kazalardan çok para gönderir ve
her işte birinciliği kazanır da
mükâfatını beklerken yine bütün
darbeler bu zavallı memleketin ve
bu hakkını aramasını bilmez
sanılır halkının başına örülür. İşte
aşağıya yazdığımız telgraflardan
anlaşıldığı üzere ta bidayet-i
meşrutiyetten beri jandarma tabur
merkezi memleketimiz ittihaz
edildiği ve bunlar için birçok
fedakârlıklar neticesi vasi'
araziyle kışlalar yapıldığı halde
bile meğer hangi şüphehendir ki
tabur merkezinin Ordu'ya nakli
için emir veriliyor. Telgrafta uzun
uzadıya tafsil edilen bu meseleyi
biz burada tekrar etmeyeceğiz.
Yalnız şunu diyeceğiz ki eğer bu
taburun buradan kaldırılmasına
sebep şahs(!) mevzû-ı bahs
ediliyorsa çok yazık memleketin
hayatı, istikbâlî için cidden.

Ramazan-ı Mağfiret-nişân

Bir mübarek ramazanın iptidası. Senelerdir kalblerimiz mahzun
olarak geçirdiğimiz bu mübarek ayı bu sene de eleminden ıztırabdan
âzâde olmayarak idrak ediyoruz. Gedikkaya bu şehri sıyâmı muhterem
kârilerine tebrik ederken onbir ayın sultanı olan bu mübarek ayın
hürmetine olsun ihtirasları bırakalım. Kahvehanelerde oyun başından
çekilelim. Camilerimizde, evlerimizde şu tuttuğumuz milli
mücadeleye hayırlı bir sulh ile nihayet verilmesini ve yaptığımız
günahlardan halâs edilmemizi cenâb-ı kadir-i mutlak hazretlerinden
dua ve niyaz edelim.

neceğine dair Fransa başvekili
Millerand'ın gazetelerdeki
beyanâtını geçenlerde okumuştuk.
Bu beyanâtında ne derece hüsn-i
niyetle vuku bulduğu ve ne
dereceye kadar hüsn-i niyete
makrun olduğunu Osmanlı
murahasalarının dermeyeran
edecekleri mütalaâta karşı
alacakları mukabil cevaplardan
yakında anlaşılmış olacaktır.

Esasat-ı sulhiye hakkında
şimdiye kadar gazetelerde
gördüklerimiz doğru ise
murahasîn-i Osmaniye'nin serd
edecekleri itirazlar da serapa
muhakkak ve binaenaleyh nazar-ı
itibara alınmaya layıktır demek.
Böyle olunca sulh muahede-
nâmesini de baştanbaşa tadil
etmek icab eder. İhtiyar ve irtikab
etmiş oldukları bu ağır hatalar
kendilerine ihtar olunca İtilaf
rical-i siyasesi acaba bu yanlış,
haksız ısrarlardan vazgeçecek
nihayet hakkımızı tanımış ve
mukaddesatımıza hürmet etmiş
olacaklar mı? Hiç ümit edilmeyen
bu netice dahi pek yakında
anlaşılmış

Sulhun Karşısında

On gün evvel San Remo'ya
vasıl olmuş bulunan Tevfik Paşa
heyet-i murahhasası İtilaf
Devletlerinin hakkımızdaki fikir
ve emellerine ve bi'n-netice kendi
aralarında kararlaştırmış oldukları
sulh şartlarına bi't-tabi vukuf
peyda etmişlerdir. Bu şerâitin ne
dereceye kadar mutedil veya ağır
olduğunu kati olarak bilmiyoruz.
Bilsek de şimdiye kadar
gördüklerimiz ve işittiklerimiz ve
bâhusus şu birbuçuk senelik
mütareke müddetinin doğurduğu
garibe ve faciâlar nazar-ı itibar-ı
ibtisâra alınırsa bunların
hakkımızda hiç de hayırlı
olmayacağına itimad etmek lazım
gelir. Gayr-ı kabil-i kabul bir
muahedenâme ile karşılaşan
murahasaların tavır ve hareketi
acaba neden ibaret olacaktır.

Osmanlı murahhasalarının
sulh konferansında serd edeceği
mutalebât ve itirazât-ı
muhakkakanın nazar-ı itibara
alınacağına ve dinle-

dandan rahmetler dilerken kederdide ailesine de taziyetlerimizi takdim ederiz.

Muhterem beledi reisimiz Osman Ağa'nın rahatsızlığına binaen reis vekâletine Çanarlar İmamı Hafız Hasan Efendi bakmaktadır.

Tayin

Münhal bulunan liman riyasetine muktedir zabitlerimizden kıdemli Yüzbaşı Eşref Bey tayin edilerek vazifelerine başlamışlardır. Beyan-ı hoş amedi eyleriz.

Esefli Bir Kaza

Geçen gün Bulancak nahiyesine bir hasta için götürülen Doktor Şaban Hilmi Bey geceleyin yattığı odanın balkon kapısını, oda kapısı zannıyla kendisini dışarı atarak çok yerlerini ağrıtmıştır. Mumailayh ifakat edemediğinden henüz dışarı çıkmamıştır.

Keşap Belediyesinde Faaliyet

Keşap Belediyesi nahiyesinin tanzim ve tathiri nokta-i nazarından esaslı faaliyete başlamıştır. Şimdiye kadar bakımsızlık yüzünden gittikçe fenalaşan nahiyesinin şimdiki gayûr ve fedakâr beledi reisi Tomakzâde İsmail Ağa birçok maddi fedakârlıklar sarfiyla harap binaları yıktırmak, fena sokakları genişlemek ve lüzumu olan yerlere yeniden yol açtırmak gibi gayretler göstermeye başlamıştır. Ez cümle sahilden çıkılınca çarşıya gider iyi bir yolun yokluğunu nazar-ı dikkate almış, sahilden çarşıdaki ana yola kadar yeniden bir yol açtırmaya başlamıştır.

Bu böyle iken zamanın nezaketini de düşünerek nahiye müdür-i gayârı Osman Bey'le teşrik-i mesai etmişler ve nahiyesinin inzibatını pek mükemmel bir surette taht-ı temine almışlardır. İsmail Ağa'nın bu gayreti cidden şayan-ı takdirdir ve tebrikidir.

akdini müteakib Giresun bu hakkını en metin ve katiben yılmaz bir sa'y ile takib edecektir. Maa-hâzâ mükâfat beklerken mücazât göstermek nevinden olan ve isabet-i ma'kule ve makbule görülmeyen bu tahvil merkez emrinin feshiyle kemafissabık tabur merkezinin burada ibkâsı adaleti emrine sabırsızlıkla muntazıdır.

Şehir Haberleri Musib Bir Tayin

Giresun Reji Müdürini kâtib ve Dava Vekili Mehmet Emin Efendi'nin dokuz aydan beri vekaleten ifa eylemekte bulunduğu müdürüyet-i mezkûra sandık eminliği ile muhasebeciliğine inzıam-ı memuriyet olarak bu kere asaleten nasb ve tayin buyrulduğu maalmesarr istihbar kılınmıştır.

Gedikkaya, Emin Efendi'yi değil, böyle namuslu ve kıymetli bir muhasebeciye malikiyetinden dolayı Reji dairesini tebrik eyler. Rûsumat Muhafaza Memurluğuna mukaddema daire-i mezkûr ikinci kitabesinde bulunan Hüsnü Efendi tayin edilerek vazifelerine başlamışlardır.

Velime Cemiyeti

Memleketimiz gençlerinden Harputluzade Hüsnü Efendi ile Kasapbaşızade Hasan Ağa kerimleri hanımın geçtiğimiz hafta Velime Cemiyetleri icra kılınmıştır. Tarafeyne Cenâb-ı Hakk'tan saadetli hayatlar temenni ederiz.

İrtihal

Mahkeme azasından olup altı aydır rahatsız bulunan Kara İbrahimzade Hafız Ömer Efendi duçar olduğu dertten kurtulmayarak geçtiğimiz hafta şu fâni dünyaya veda etmiştir. Merhuma yara-

pek çok yazlık. Bir çoğu bunu her halde daha arız ve amîk düşünmelidir ve ona göre izzet-i nefsimizle alakadar bu meseleye katiiyen razı olmayacağız. Şu güzel memleketin zeki sakinleri bu hususta lazım gelecek hiçbir fedakârlıktan geri kalmayacak ve uğraşacaktır. Mezkûr telgraflardan ber-vech-i zir yalnız bir tanesini neşr ediyoruz.

Ankara'da Büyük Millet Meclisi'ne

Vüsat-ı ticaret ve muhabbet-i ilim ve irfan ve ümraniyla müstehir Giresun kasabasının pek vasi' gördüğümüz istikbâline teşkilatının adem-i kifayesi aşikâr bir hakikat olduğundan buranın livalığa tahvili bidayet-i meşrutiyetten beri makamâta arz edilmiş ve nihayet cihet-i askeriye ve mülkiyece tasvib olunarak askeriyece alay ve jandarmaca tabur merkezi ittihaz edilmiş ve muamelat-ı sâirenin ikmaline Harb-ı Umumi'nin zuhuru mani olmuştu. Binaenaleyh ahvâl-i hazıra münasebetiyle de ehemmiyet ve nezaket-i mevkî'isi muntchi-i beyân bulunan kasabamızda jandarma kuvvetinin tezyidi icab ederken bilakis tabur merkezinin Ordu kasabasına nakline vilayetçe emir verilmesi gibi bir garib icraata teessüflerimizi izhârdan men edemiyoruz. Giresun zaten Ordu ve Tirebolu, Görele kasabalarının vasatında bulunmakla da asayiş ve temin-i inzibat ve tedvir-i muamelâtı teshile mevkian da münasebeti kabil-i inkâr olmayan ve muhabbet-i vataniyesini her suretle ibrâdan geri kalmadığı gibi Karadeniz sahilinde hiçbir kasabada emsali bulunmayan ve sırf iâne-i mahalli ile vücuda getirilen mebâni-i emiriye-i cesimesiyle de mütezâhir iken (.....) tabur merkezinin Ordu'ya nakli bu güzel memleketin istikbâline ve ahalisinin izzet-i nefsinde ilk urulmuş en acı bir darbedir. Avn-i Bârî'ye? istinaden teşebbüs olunan mücâhede-i milliyemizle kariben husulü memul ve kuva-yı milliye muvafık bir sulhun

kesb-i mâlûmat edilmeleri bizleri pek büyük sevinçlere müstağrak ettiğinden dolayı müessis-i mumâileyh Hakkı Bey'e ve bilhassa müdiri Feyzi Efendi ile heyet-i tâlimiyelerine alenen teşekkürânemizi takdimi borç saydık. Devam-ı himmet ve muvaffakiyetlerini tazarru eyleriz.

İzmir'in Âtisi

San Remo'dan Jurnal Derma'ya? çekilen bir telgrafnâmede İzmir'in âtisi hakkında âtidedi mâlûmat veriliyor. İzmir'de mahalli bir parlamento vücuda getirilecek ve bu parlamento temsil-i nisbî usulü üzerine intihâb edilecektir.

Parlamento ilk ictimâmdan iki sene sonra İzmir'in Yunanistan'a ilhakını Cemiyet-i Akvam'dan talep eyleyecektir. İzmir hakkındaki mukarrerâtın tebdili muhtemel değildir. Yalnız ârâ-yı umumiye için tayin edilen müddetin iki sene sonra beş seneye iblağ edilmesi ihtimal dâhilindedir.

Venezelos'un Avdeti

San Remo'dan gelen bir telgraf haberi konferansın ikmal-i mesâisini müteakib Venezelos'un Atina'ya avdet edeceğini bildiriyor.

Malta'da mevkuf Said Halim Paşa ayanlıktan istifa eylemiştir.

Yunan ââmîli

İzmir'de yapılan bir askeri nümayişte metropolit Hrisostodi? Yunan bayrağının Anadolu içlerinde temevvüç edeceğinden İzmir'den ve Trakya'dan sonra İstanbul'u da alacaklarından bahs eylemişlerdir.

Geçenlerde sekiz mitralyözle Beylerbeyi'nden hareket eden Kuleli talebesinden 70 efendi, Küçük Çamlıca'da bir jandarma kuvveti tarafından abluka olunarak bir müddet mukavemetten sonra tevkihfâne-i askeriye sevk edilmişlerdir. Küçük

Bulunmuş Mektuplar -5-

ettiğinin bugün arkasına uyar. Hâsılı aziz dost, gönüller o kadar serinleştirdi ve insanlar o kadar derinleştirdi ki bir türlü anlaşılmak ve anlaşılacak mümkün olmuyor. İnsanların taşkınlığı çok, şaşkınlığı mı? Bunun için de henüz kat'i bir neticeye vâsıl olamadım. Gelecekleri bilmem ama geçmişleri okudukça onları da gıpta edilecek bir halde göremiyorum. Lakin bu mihnet-hânenin yarınki misafirleri de eğer bizim izlerimizden yürüyecek ve ektiklerimizi biçecekse emin ol ki hayatın yarı yolunda günah defterlerimiz dolmuş olacaktır. Bâki Cenâb-ı Hakk ve feyyaz-ı mutlak cümlemizi râh-ı sevabdan ayırmasın amin....

Naşiri
Bekir Sukuti

Kanlı ufuklardan esen ba'del (....) siyah, hâin kanatları seni tarihin ka'ı-ı nâyabına sürüklüyorken emin ol ki: müzehher bağçelerinde zümürdün ovalarından kopup gelen hevâ-yı hayatı teneffüsle canlanan yavruların var. Yalçın kayalarında en şen ve şuh sahillerinde uçuşan, kaynaşan boğucu sisleri silmek ve nihayet bu kara günler üzerinde pembe ufuklar açmak için ızdırab ateşleri içinde çalışan yiğitler, necib ve hassas alımlar, "güzide vicdanlar" var. Rehakâr elleriyle bu kâbus-ı muzlimi üzerinden atmaya, o hâin ihtirasları kara günler arasında boğmaya savaşan evlatların var iken seni hiçbir kuvvet üzemez, öldüremez ey sevgili yurdum!

M. Rahmi

mekte ve kalplerimizi üzmemekte idi. Bu ehemmi ve elzem hizmet-i fâhireyi derpiş eden maarif- perverândan Larçinzade Hakkı Bey bu sene meşâhir-i mualliminden Feyzi Efendi idaresinde Numune-i Terakki ismiyle tesis ve küşadına muvaffak olduğu ibtidai mektebine teslim ettiğimiz evlatlarımızın altı mâh zarfında iki senelik tahsil derecesinde

Diyorsunuz ki meydanı boş buldun da istediğin gibi atını koşturuyorsun. Zemin ve zaman muvafık olmak itibarıyla bu mutâlebende hiç yanılmıyorsun. Filhakika doludizgin gidebilmek için meydanın düz ve pürüzsüz olması lazım...

Seni dinleyip de o boğucu duvarlar arasında saklanmış ve için için ağlamaya katlanmış olsaydım, ihtimal ki şimdiye kadar yüzüm sararmış ve saçlarım ağarmıştı. Mamefih son nefesimi orada ikmal etmek korkusu olmasaydı yine davetimize icabet eder ve sevdiklerimi ziyarete gelirdim. Bunun için beni mazur gör. Zira insanlardan o kadar nefret ettim ki öldükten sonra dahi onların ayaklarının altında kalmak istemem

Nice insanlar var ki bugün perestiş ettiğine yarın gözlerini yumar ve dün nefret

Kara Günler İçin

"Sevgili Yurduma"

Âh âh sen ey tarihin altın sahifelerinde Türk ordusunun nâm ve şânını yaşatan sevgili yurdum! Büyük Türk varlığının tâc-ı melharetini taşıyan mübarek bağrın ve gülgün ufukların yine kana mı boyandı?

Tacdar ziyâlar semâyı sanki aydınlatırken şimdi niçin ziyâsız ve söntüksün? Seni bu karanlık bulutlar içinde görmek, seni canlandıran ve yaşatan babaların bugünkü evlatları için ne kadar zuldü. Lakin âh! Sen ey nazlı vatan! Anlıyorum ki şimdi kâtil, muhteris kuvvetlerin hunhâr pençeleri, gaddar darbeleri altında eziliyorsun. Seni parçalamak, öldürmek için uğraşan muhteris emellerin pâ-yı kahrında inliyorsun.

Birçok imzalarla idarehânemize gönderilen ber vech-i zîr evrakı neş ediyoruz.

Alenî Teşekkür

Evlatlarımızın birkaç seneden beri layıkıyla mekteb ve tahsil göremeyerek telâfisi mümkün olmayan zamân-ı tahsillerinin geçmede olması bütün evlâd-ı saadeti, ümitlerimizi söndür-

ve seksensekiz daimi numrulu şarkan İstadyos oğlu Haçika ve Panayot hâne ve arsası, şimâlen Faikzâde İbrahim ve Mustafa arsaları, cenûben kendi atikhânesinin avlu ve işhânesi ve kendi ile Bogos Efendi arsalarıyla mahdud müfrez bir kuta' arsa ve 317 tarih ve 169 daimi numrolu cânib-i yemîni mahalle yolu arka tarafı demirci Yani hânesi cânib-i yesârî Motos Ağanın sebze bağçesi cebhe-i ciheti tarik-i amm ile mahdud maa-müştemilât bir bâb hane ki ceman üç kıtadan ibaret olan hâne ve arsaları ile Yağmurca karyesinde kâin 8 şubat 336 tarih ve yüz otuz dokuz, elli ellibir dâimi numruda mukayyed tarafları Ali ve Kaş ve Hadin ve İsmail fındıklıklarıyla mahdud ve bir dönüm ve Kanun-ı evvel 319 tarih ve ondört onbeş dâimi numrolu Yağmurca karyesinde kâin tarafları Konstantin ve Zeyneb ve Emin ve Kali ile mahdud iki dönüm ve karye-i merkûmede kâin Haziran 308 tarih ve kırk bir dâimi numrolu karye-i merkûmede kâin tarafları Karabacak oğlu İzzet ve Baron Varatyan oğlu Parsih ve tarik cenahı ile mahdud dört dönüm ki ceman üç kıta fındık bahçelerinin indel müzayede fûruht olunacağından talib olanların Arslanoğlu Hanı'nda mukim dava vekillerinden İsmail Hakkı Efendi yazıhanesindeki masa heyetiyle münadi Mehmet Ağa'ya müracaat eylemeleri ilân olunur.

Giresun İcra Dairesinden

Giresun kasabasında Odabaşızâde Temel Efendi'nin Darı karyesinden Arık oğlu nâm Dikran, Ali oğlu Halil zimmetinde mahkûmiye alacağı olan mebalighin temin-i istifası zımında icra dairesince mazbut malumât-ı hudut bir kıta fındık bahçesi indel müzayede talebi uhdesinde takarrur ederek ihale-i muvakkataşı icra kılınmış ve onbeş gün daha müddetle müzayedeye vaz' edilmiş olmakla talib olanların yüzde beş zammıyla pey akçesini müsteshiben icra dairesiyle münadi Mehmet Ağa'ya müracaatları ilân olunur.

Giresun Matbaası

Fazla malumat almak ve muallimi görmek için Işık Kitab-hânesi'ne müracaat edilmelidir.

Dikkat Ediniz

Doktor Asaf Bey her gün hastalarına Sıhhat Eczahânesi üstün-de yeni küşâd ettiği muayenehânesinde ve Sıhhat Eczahânesi'nde kabul ve fennin en son usullerini tatbik ile tedavi eyler.

Şık giyinemediğinizden mi şikâyet ediyorsunuz? Yoksa pahalı mı dikeyorlar diyorsunuz? Çok düşünmeyiniz. Bu iki müşkülünüzü Işık Kitab-hânesi karşısında Osmanlı Terzihânesi sahibi Avni Atuf Efendi halleder. Çünkü mumaleyle bir kostümü maa-masarif on liraya dikeyor, şitâb ediniz.

Berber Salonu

İskelede Mithat Paşa Kırathanesi civarında Koçu Çilingiri Giresun'umuzun yegâne zarif, temiz, şık ve kibar perukâr salonudur. Tavsiye ederiz.

İlân-ı iflasına evvelce karar verilip ber-vech-i âti emvâl-i gayri menkulesinin indelmüzâyede (....) fûruhtu takarrur eden Giresun'un Çanarlar Mahallesi'nden Tokatlıyan Matos Efendi'nin mahalle-i merkûmda kâin Kanun-ı sani 319 tarih ve 87 daimi numrolu cânib-i yemîni kendi hânemin ve cânib-i yesârî tarik, arka tarafı Faikzâde İbrahim ve Mustafa hâne ve arsaları vech-i ciheti nisf (....) demir kapu ortasından muntehi ve kendi arsasına kadar olan mahal ile mahdud maa-müştemilât bir bâb hâne ve arsa ile Kanun-ı sani 319 tarih

yaştaki vatan yavrularının dini ve milli mücahedâtımıza iştirak üzere gösterdikleri sebat-ı vatanperverâne-yi tarih-i inkılabımız için kıymettar bir vesika olarak muhafazaya mecbur olduğumuzu kayd ve ilan eyleriz.

(Anadolu Ajansı)

Sual

Ramazan-ı şerifi i'zam ve ikram şartıyla nasıl vakit geçirilmeli? Vârid olan cevapların kâffesi gazetemizle neşr edilecek ve birinciliği kazanana gayet leziz bir iftariye takdim edilecektir.

İlânât

Piyasa

Samsun'da neşr olunur ticari gazetedir. İkinci sene-i devriyesi münasebetiyle sekiz sahifelik bir nüsha-i fevkalade neşr etmiştir. Samsun Ticaret Odası'nın mazhar-ı takdiri Karadeniz'in bu yegâne tüccar gazetesini tacirlerimize tavsiye eyleriz.

İngilizce Muallimi

İngilizce lisanına vakıf bir çok muallimliklerde bulunmuş genç bir arkadaşımız İngilizce lisanını öğrenmeye heveskâr -velev hurufâtı bile tanınamış olsun- bilumum taliblere pratik bir surette ve gayet az bir zamanda herhangi bir İngiliz karşısında ifade-i meram edebilecek bir hale getirmeyi taahhüt ile ders vermek istiyor. Hususi dershanesi mevcut olmakla beraber talebelerin arzu ettiği mahalde, eyyamî ve saatte dahi ders vermeyi de kabul ediyor.

Numro 16	29 Mayıs 336 (Cumartesi)	Sene 1
Sahib-i imtiyaz ve müdür-i mesul: Cemşidzâde A. Nuri	GEDİKKAYA	Abonesi: Seneliği her yer için 120 kuruştur.
İdare Mahalli:		İlânâtan mesuliyet kabul etmez
Giresun'da Işık Yurdu		
Haftalık Gazete	Nüşası 100 Para	-----

Kapının şiddetli şiddetli çalınmasını ve pencerelerin sarsılmasını müteakip dışarıdan şu sözler işitildi:

-Doktor bey burada mı? ... bey sancılandı acele gideceğiz...

Nazarlar hayretle yekdiğerine uzandılar. Daha fazla sabredemedim:

-Doktor vizitesinden, reçete parasından başka üstelik şu adamdan bir de ceza-yı nakdi almalı ki kulağında küpe olsun da bir daha kimsenin canını yakmasın!...

Tiryaki Baba

Propaganda

İngiliz gazeteleri hilafetin Araplara geçmesi için propagandaya başlamışlardır. Tayms gazetesi böyle bir bendinde istiklâlini gaib eden zât-ı şahânenin hilafeti sahîh olamayacağını yazıyor.

Türkü Türk'e Kırdırmak İstiyorlar

En son alınan malumatta Kuva-yı Milliye'yi tenkil etmek üzere İstanbul'dan Süleyman Şefik Paşa kumandasında İzmit'e sevk edilen kuva-yı askeriye, Türk kardeşlerine silah atmaktan imtina ve İngiliz âmâline hâdim olmayacaklarını beyân eylediklerinden İngilizler tarafından silahları alınarak Derince üserâ garnizonuna nakl

Mamafih dâvâ Müslümanlık ve Hristiyanlık dâvâsı diye telakki edilince Hristiyan Avrupa'dan bundan başka bir şey beklememek de pek tabii bir işti. Yalnız hiç düşünülüyor ki biz bu ağır mesuliyetleri kabul edecek ve bu haksız cezalara katlanmak isteyecek miyiz? Bu sualin cevabını da zaman pek bâriz ve aşikâr bir surette verecek veya verdirecektir.

Ramazan İâneleri

İftara davetlilerden birisi biraz güçlkle nefes alarak anlatıyordu:

Doğrusu hükümet bunu da nazar-ı dikkate almalı, bunun için de bir kanun yapmalıdır. Ramazandır diye 12 saat boş kalan midelerimizi bu derece insafsızcasına tika basa doldurmak ne arkadaşlığa yaradır ne de meslektaşlığa. Hem düşünmeli bir kere efendim, akşam on bir buçukta sallana sallana... Hacı Hüseyin Mahallesi'ne gidilip de avuç kadar midemize on yedi türlü yemek istif ettikten sonra geri dönülür mü? Üç nev' börek ve üç çeşit tatlı olunca alt tarafını varın siz hesap edin. Baklavanın üstüne zeytinyağı pırasayı doldurmak tuhaflığını yalnız bu gece gördüm. Cenâb-ı Hakk cümlemizi mide hastalığından muhafaza buyursun.

Koca Avrupa

Birbuçuk senelik bir mütarekeden sonra nihayet medeni Avrupa'nın sulh şartlarına az çok muttali olabildik. Türk ve Müslüman olduğumuz için olacak ki harbin en ağır mesuliyeti bizim omuzlarımıza tahmil edilmek isteniliyor. Zira muharrib fakat Hristiyan devletlerin hiç biri bizim kadar hırpalanmadı ve hiç birisine bizim kadar kıyılmadı. Zavallı medeniyet, zavallı yirminci asr ve zavallı Avrupa! Beşeriyet ve -eğer varsa- insaniyet âlemi nihayet sizin bu sükût ve bu sukut-ı ahlâkınıza şahit olmak bedbahtlığıyla karşılaşarak ve kızaracak mı idi? Ve siz ey zavallı insaniyetin zavallı müdafileri! Medeniyet asrı dediğimiz bu cinnet ve cinâyât asrında parmaklarınıza ehl-i sâlib halkaları takacak ve dimağımıza kurûn-ı vusta ve kurûn-ı evvelin siyah ve kör zihniyetini sokacak mı idiniz? Eğer medeniyet ve insaniyet eğer bu ise ve eğer medeniyet ve insaniyet mefhumları bu cinnet ve cinayetlerden ibaret ise kahrolsun öyle medeniyet ve lanet olsun öyle insaniyetine...

Aylardan ve senelerden beri küçük ve büyük muharib, gayr-ı muharib her milletin sözü dinlendi ve hepsinin az çok tatmin-i âmâli cihetine gidildi. Lakin sıra bize gelince işin rengi değişti.

güldürdü. “Geç olsun ama temiz olsun der.” İşte bu da geç oldu ama Giresun’umuz muhteşem ve sade mobilyası ve ruhları dinlendirici latif manzarasıyla Karadeniz sahilinde emsali olmayan bir gazinoya mâlik oldu.

Merdivenlerden çıktığınız zaman otel misafirleri için hazırlanan salon cidden pek güzel, hele temiz yataklar güzel mobilyalarla tefriş edilmiş, kamaralar öyle manzaraya mâlik ki gecenin sükutu arasında sahilin pek nazlı şırlıtısının ma’kesi, bu işin pek dil-rübâ zümürünün tepelerinin hakimi...

Öyle zannediyoruz ki otele nâzil olacak bir misafir, bir saatlik istirahatın sonra bütün bu yorgunlukları unutacaktır. Memleketimizde en esaslı bir müessese vücuda getirdiklerinden dolayı sahiplerini tebrik ederiz.

Giresun Vapuru

Trabzon’a geçmekte olan Giresun Vapuru geçtiğimiz Salı günü limanımıza dahi uğramıştır. Birçok maddi fedakârlıklar neticesi elde ettikleri bu vapur Giresun limanında Giresunluların gönüllerini kabartmıştır.

Bu Seneki Mektep Mezunları

Mekteb-i ibtidâî ve idadî imtihanları Mayıs’ın yirmisinde hitam bulmuş, idadî kısmından iki, ibtidâî kısmından onaltı efendi şâhadetnâme almıştır.

Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti Reisi Osman Ağa ve Mıntıka Kumandanı Hüseyin Avni Bey bera-yı takip köylere çıkmışlardır.

Tevkif

Abdülhak Hamit Beyefendi’nin taht-ı tevkife alındığı İstanbul gazetelerinde okunmuştur.

Şehir Haberleri

Mesnevi-i şerif dersi ve teşekkür-i azim

Üçyüz onaltı ve onyedî seneleri memleketimize teşrif ederek Kale Cami-i Şerifi’nde mesnevi-i şeriften ders veren Malatyalı Mehmet Tevfik Efendi bu kere Şeyhler Camii’nde ikinci namazından sonra mesnevi-i şerif dersi vermektedir. Mesnevi hüvvan-ı şehir dersinde akıttığı nurlar samîini (....) etmekte ve dakâik-i diniyeden herkesi seviyesi kadar müstefid etmektedir.

Ramazan-ı şerifimizi şu surette ihyâ eyleyen mumailayhe alenen teşekkür ederiz.

Habishaneden Firar

Mayısın yirmi üçüncü Pazar gecesi saat yedi raddelelerinde 12 mevkuf, gardiyanın gafletinden bilistifade mahbushânenin duvarını delerek firar etmişlerdir. Vakadan haberdar olan kuvve-i inzibatiye derhal takibinde şitâb ederek firarilerden dördünü derdest etmişlerdir. Diğerlerinin de pek yakında pençe-i kanuna geçecekleri muhakkaktır.

Mithatpaşa Otel ve Kiraathanesi

Memleketimizde kendisiyle mütenasib bir otel ve gazinonun bulunmaması şu yeşil yurdumuzun şerefini lekedâr ediyordu. Mithatpaşa Otelî’nin küşâdı bu yokluğu izâle etti ve memleketin bihakkın yüzünü

edilmişlerdir. İngiliz âmâline hâdim olan Damat Ferit Paşa tarafından izhar edilen bu kuvveti teşkil eden efrâda mâhiye otuz lira verilmekte idi. Bunlara kumanda eden Nigehbancı zabîtâna da yüz elli liraya kadar maaş veriliyordu.

Veliaht Hazretlerinin Yâverânı

Müddet-i muayyene hizmetleri hitâm bulmakla usulen tebdili ihraklanan yâverân meyânında şehzadegân hazerâtının maiyet-i necabet-penâhîlerine memur yâverânın da muamelât-ı zâtiyye emrine alınarak veliaht-ı saltanat, devletlû, necabetlû, Abdülmecit Efendi hazretlerinin maiyyet-i necabet-penâhîlerine edenlerin derdest-i ta’yin bulunduğu “rehber” refikimizde okunmuştur.

Wilson’un Hastalığı Artıyor

Vaşington’dan vürûd eden haberlere nazaran reis-i cumhur Wilson’un ahval-i sıhhiyesi daha ziyade kesb-ı vahamet etmiştir. Jurnal gazetesine vürûd eden bir telgrafnâmeye nazaran son derece zâif bulunan müşarunileyhin sol koluna felç isabet etmiştir.

Venizelos Gidiyor

Venizelos (Spa) Konferansı’nın tehirinden dolayı Mayıs evâsıtına doğru Atina’dan Paris’e müteveccihen hareket edecektir.

Sinop Mutasarrıflığı

Sinop mutasarrıf ve kumandanlığına (Sinop) mebus-ı sabık Zekeriya Bey tayin edilmiştir.

Bern Sefir-i Cedidi

Bern sefaretine sefir-i sâbık Reşat Halis Bey iadeten tayin kılınmıştır.

ve sonra gözyaşları içinde hakir ve zelil yaşamak hangi Türk'e ar değildir? Oh, evet! Yaşamak bir haksı, yaşatmak istemeyen elleri kırmak da en büyük borçtur.

Ey aziz millet, başın üstünde kudurmuş çılgın bir sansar-ı kahlâr seni yemek, yutmak isteyen bir fırtına var. İşte bu fırtına ile sarsılan vatan sadâ-yı yetimânesiyle ağlıyor, istimdad ediyor! Onun harim ruhundan kopan bu ruhânî feryâdın niyazkâr heyecanlarını teskin ve onu haris gaddar gözlerden sıyânet etmez isen yazık! Yazık olsun ki ağuş-ı ihtirasında da yaşamaya hakkın yoktur. Gel ey şerefli millet gel! Her zilleti, her meskeneti üzerinden at, çarpın ve öl. Hiç olmazsa samimi sinesinden büyüdüğün bu bedbaht vatanına karşı son vazife-i şükrânî ifa etmiş, hiç olmazsa onun matemli günlerini görmek bedbahtlığından kurtulmuş olursun.

M. Rahmi

Şerâit-i Sulhiye Etrafında

Uzun intizâr günlerinden sonra en nihayet şerâit-i sulhiye nâmı altında âlem-i İslâm'ın hükûm-i idamı kararı verildi. Bununla altıyüz senelik Osmanlı İmparatorluğu'nun kalbgâhına tevcih edilen hançer-i gadr, adalet maskesi altında icra edildi. Oh ne güzel medeniyet, ne güzel adalet...

Yirminci asır Avrupa medenileri, oynadıkları bu rolün vahâmetinden korksunlar. İzmir, Urfa, Ayntab ve sair yerlerde yapılan en şenî cinayet yine bu medeni eller tarafından yapılmıştı. Artık bu faciânın son perdesine geldiler ve muvafâkıyet ümid ediyorlar. Zannetmem ki şanlı ve muhteşem bir tarihe mâlik Türkler sahâif-i tarihîyelerine bir sahife-i cebânet ilave etmekten sevinen şeref addeyletler. Bir karış toprağı binlerce şehid-i hûn hamiyetiyle

Bulunmuş Mektuplar-7-

dimamızdır ne de yalnız bizim... Bunu tasdik ve itiraf etmekle bir şey gâib etmiş değil. Bil ki için için tasdik ettiğimiz bir hakikatin üstüne mahkeme-i nâsda dahi şahadet parmağımız basılmış binaberin herkesin günahı kendi boynuna asılmış olur. Böyle gelişigüzel cereyanlara kapılıp da her hakikatin üstüne bir siyah perde çekmekle ne bugünün ızdırabından kurtulabiliriz ne de yarının azabından. Fakat ben de kabahatin yarısını bila tereddüt üzerime almış olmakla günahlarımın da yarısının afv edileceğini ümit ediyorum. Mektubunun son fıkrasıyla bu mufassal meselenin ne suretle hal ve fasl edileceğini yine benden soruyorsun. Siz anlaşılmak ve uyuşmak istemedikçe ve fazla olarak bu aykırı yollarda devam edip kendince benim cevabım da şundan başka bir şey olamaz: Ne gidişimiz gidiş ediyor ne de dışlarımız dış... Hâsılı aziz dost, ne yolumuz yol ne de sağımız sağ ve solumuz sol.

Baki... Altı da var üstü de var dünyanın...

Nâşiri

Bekir Sükuti

.... Suallerinin cevapsız kalmaması için insan ya istediği anda kanatlanmalı veya istediği zaman istediği mekânda bulunmalıdır. Bu sihir ve bu kuvveti hâiz bulunmadıktan sonra sen istediğin kadar bekle, nihayet alacağın cevap derin bir sükûttan başka bir şey değildir. Binaenaleyh (...) insan fi zamanda ne kimseye bir şey sormalı ne de bir şey anlayacağım diye karşındakini yormalı. Yoksa bütün kalplerin yanık ve boş ve bütün gözlerin bulanık ve sarhoş olduğu bir zaman ve mekânda ne bir evetle seni tasdik eden bulunur ne de bir hayırla red. Şunu da unutmadan defterin bir köşesine kayd et: Bu dünyaya metelik vermeyenler emin ol ki ekseriya havada vurup tavada yiyenlerdir.

Serzenişlerle dolu son mektubumuzu okurken içimdeki ateşin daha ziyade alevlendiğini ve damarlarım yayıldığını hissettim. Bütün kabahatleri benim omuzlarıma yüklemekle büyük bir haksızlık irtikâb etmiş oluyorsun. El ile tutulamamak ve göz ile görülememekle beraber hayatımızın ekseri safhalarında tesirini icra etmekten hâli kalmayan bu hataların masdarı ne yalnız onlarla sizin

Kara Günlere İçin -2- "Sevgili Yurduma"

Karadeniz'in pembe açıklarında gezen, Marmara'nın nevaşîşkâr sahillerinde pervaz eden hâim divler mukaddes toprağına hâkim olmak, şerefli bayrağını yırtmak isterken en dürbin nazarınla kendine bak ve acı!

Sâlibi minarede, râhibi minberde görmek maazallah cihâna şan, şeref ve adalet okuyan ecdâdın hakiki varisleri için ölüm değil midir?

Vatan muhabbetiyle coşan kalbin gülecekse sen de bütün siyah perdeleri yırt, kanımla yıka...

Âh ey şanlı millet! Üzerinde doğduğun, büyüdüğün sevimli toprağın herhangi köşesini açsan orada şerefli bir Türk makberi göreceksin. Şimdi pederinin kanı bahasına mal olan bu nazlı yurdu, bu mukaddes anneyi, mülevves ayaklar altında çiğnetmek

Ey sevgili millet, ey muhteşem saltanatın bugünkü hakir yolcusu! Ey Türklüğün, İslamlığın azim-perver ışıkcısı! Oku ve gör, kitâbe-i hayatında ne acı hakikatler var! Oku da bu kanlı ve seametli ihtirasların elim fecaii karşısında bir an olsun titre ve düşün!

Gözyaşından ırmaklar, kandan tufanlar vücuda getiren kısıkanç, kindâr emellere yabancı kalma! Of! İşte kayalar, uçurumlar reh-güzlerinde, karşısında bir acı darbe, bir siyah yumruk var, onu gör ve anla! Anla ki en derin boşluklar, en felaketli ve en azablı mezarlar senin için kazılmakta! Bir kasırga dehşetiyle tehacüm eden haşın rüzgârlar muhitine konmaktadır.

Akdeniz'in şafak dalgalarında yüzen

taahhüd ile ders vermek istiyor. Hususi dershanesi mevcut olmakla beraber talebelerin arzu ettiği mahalde, eyyâm ve saatte dahi ders vermeyi de kabul ediyor. Fazla malumat almak ve muallimi görmek için Işık Kütübhanesi'ne müracaat edilmelidir.

Dikkat Ediniz

Doktor Asaf Bey her gün hastalarına Sıhhat Eczahanesi üstünde yeni kûşâd ettiği muayenehanesinde ve Sıhhat Eczahanesi'nde kabul ve fennin en son usullerini tatbik ile tedavi eyler.

Berber Salonu

İskelede Mithat Paşa Kırathanesi civarında Koçu Çilingiri Giresun'unuzun yegâne zarif, temiz, şık ve kibar perukâr salonudur.

Tavsiye ederiz.

Ahmed Şerafeddin bin Abdülkadir ismiyle mahkûk mühür-i zâtını gâib ettim. Başka bir mühür hâk ettirdiğimizden iş bu gâib olan mühürle kimseye borcum olmadığımı ilan eylerim.

Sarılioğlu Ahmed Şerafeddin

Giresun kasabasında Yusuf oğlu İsmail ustanın Darı karyesinde Uzun oğlu İbrahim kerimesi müteveffa Emine zimmetinde mahkûmiye alacağı olan mebalığın temin-i istidası zımında icra dairesince mazbut ve malum-ı hudud bir kıta fındık bahçesiyle aynı hudud ile mahdud tarlası indelmüzayede talibi uhdesine takarrur ederek ihale-i muvakkatası icra kılınmış ve onbeş gün daha müddetle müzayedeye vaz' olmağla talib olanların yüzde beş zamlı pey akçelerini müstashiben icra dairesiyle münâdi Mehmet Ağa'ya müracaatları ilan olunur.

(Giresun Matbaası)

"Diken" Refikimizden:

Zâyi Aranıyor

Yeni satın aldığım mavi boyalı bir takma **evi?** sokakta kazâen zâyi ettim. Bulan Evkaf Nezaretinde Hacı Kaşif Efendi'ye teslim ettiği takdirde elden geldiği kadar memnun edilecektir.

İzdivac Acentesi

Şehrimizde büyük sermayeli bir izdivac acentesi tesis edildiği memnuniyetle haber alınmıştır. Bu acente arzu edenlere birbuçuk sene kefâlet ile gayet namuslu zevceler bulacak ve bulduğu zevceler bu müddet zarfında stikut ettikleri halde tam iki bin lira tazminat itasını taahhüt edecektir.

Monşer sizi me'yus görüyorum, yoksa hasta mısınız?

Hayır! Şu hayat pahalılığı zamanında bir kostümlük kumaş aldım, hangi terziye diktireceğimi düşünüyorum.

Aziz! Bunda düşünecek, merak edecek bir şey yok. Hariçte 1500 kuruşa dikilen bir kostüm Işık Kütübhanesi karşısında yegâne Türk terzisi olan Ali Atıf Efendi'de 1000 kuruşa. Mevsim ve son moda muvaffak bir surette imal edildiği gibi en müşkül-pesend zevâtı da her suretle memnun etmektedir.

İlânât

İngilizce İlmi

İngilizce lisanına vakıf bir çok muallimliklerde bulunmuş genç bir arkadaşımız İngilizce lisanını öğrenmeye heveskâr –velev hurufâtı bile tanımamış olsun– bilumum tâlîblere pratik bir surette ve gayet az bir zamanda herhangi bir İngiliz karşısında ifade-i meram edebilecek bir hale getirmeyi

yoğrulan muazzez ülkelerini müdafaa için hiçbir fedakârlıktan çekinmezler. Muhafaza-i hukuk için Anadolu'nun zümürdün ovalarını masum Türk kanıyla yıkayacaklardır. Yoksa bu ağır şerâit-i sulhiyeyi kabul ve tatbiki cihetine gitmek istiklâl ve devlet mefhumlarıyla alakamızı kat' ederek esaret mertebesine inmekliğimizdir. Tarih bize göstermiştir ki pek şanlı bir tarihe mâlik olan Türkler esarete tahammül edemez, ölü. Hem de kemâl-i hicranla yaşamaktan şaşalı tarihine yine muhteşem bir hâtime yaparak ölmek onun için pek büyük bir şereftir.

Endülüs hükümet-i İslamiyesinin akıbetini unutmayalım Endülüs'ün en son bu bedbaht hükümdarı memleketin hâl-i felaketine ağlarken ona karşı hitâb edilen (erkekler gibi müdafaa edemediğin vatanın önünde kadınlar gibi ağla) bu sözler ne kadar ulvî ve ilahî kasidelerle her bir Türk'ün pişgâhında teccessüm ediyor ki o akıbet uğramaktansa enkazı üstünde son kuvvetiyle arslanlar gibi pençeleşerek ya nâil-i emel yahut da mahv olmaktadır.

Muazzez vatanımızdan koparılmak istenilen sevgili yurtlarımızı müdafaa için yek-vücut ve yek-emel olarak müdafaaya azm etmişiz.

İnşallah yakın bir âtide yirminci asır Avrupa medenilerinin maskeleri düşecek Avrupa maskesi altında mahiyet-i hakikiyeleri meydana çıkacaktır. Yine yakın tecelli edecek adalet-i ilahî pek müthiş olacaktır. Vay o zaman milyonlarca beşeri esir, acz ve sefalet içinde öldürmek isteyen Avrupa medenilerine...

İsmail Uygur

Numro 17	5 Haziran 336 (Cumartesi)	Sene 1
Sahib-i imtiyaz ve müdür-i mesul: Cemşidzâde A. Nuri	Abonesi: Seneliği her yer için 120 kuruştur.	
İdare Mahalli:	GEDİKKAYA	İlânâtan mesuliyet kabul etmez
Giresun'da Işık Yurdu		
Haftalık Gazete	Nüshası 100 Para	

Anadolu'dan ve gerekse İstanbul'dan buraya gelen mektuplardan, oraların şimdiki hali pek karışık olduğunu gösteriyor...

Ben zannediyordum ki burada altı ay kalıp sonra yine ana vatana avdet ederim. Hâlbuki bugün hemen yedi sene oluyor, gurbetlik canıma yetti, felek ise elan müsaade etmiyor. Hain düşmanlar vatanımızı karmakarışık ettiler, bizi de vatana, akraba ve ahaba hasret bıraktılar. Allah'ın inayeti ile düşmanların kolları kırılıp boyunları bükülecek, vatanımızdan cehennem olup çekilecekler. Biz de vatana kavuşarak yüreğimizde açılan hasret yaralarına, vatan, eş, dost, ebeveyn muhabbetlerinden merhemler sürerek yaralarımızı savuşturacağız. Memleket endişesiyle yüreğimdeki hâsıl olan hisleri beyân etsem bu kâğıt yetmez.

... Memleket bizim memleket, terbiye bizim terbiye, mertlik, yiğitlik, insanlık, insaniyet, merhamet, alicenâblık hep bizde, bizim memleketimizde, buralarda emin ol ki hiçbir şey yok. Bu zâlim ecnebler emin ol ki bizim ormanlarda gezen yabancı domuzlara benzerler. Bizim vatanımızın hiçbir yerde emsali yok... Emin olun ki şunların cümlesini yüreğimin coşkunuğu ile sadıkâne söylüyorum. Her ne ise eğer tafsilât vermeye kalksam çok uzar... Bâki selâmet-i mülk ve millet efendim.

nihayet bu koca imparatorluğun parçalanmasına sebep olmuş ve yine Amerika'nın birkaç parça gemisini batırmak siyaset-i sakımasından vazgeçemediğinden ve tahtü'l- bahr muharebesine bir türlü makul bir cereyan veremediğinden veya vermek istemediğinden dolaydır ki en nihayet uzun senelerin mahsul-i say'ı olan donanmasını da ticaret gemilerini de İtilaf Devletlerine teslim etmek mecburiyet-i elime ve zaruriyesinde kalmıştır.

İşte Almanya'nın bu kaba ve kara siyaseti veya siyasetsizliğidir ki en evvel kendisini o dünkü şevket ve satvetinden mahrum etmiş, fakat müttefiklerini, bilhassa Türkiye'yi ve Türkleri de felaketten felakete sürüklemiş ve hâlâ da sürüklemekte bulunmuştur. Müttefik milletlerden başka Alman milleti dahi Alman rical-i siyasiyesinin bu müthiş hatalarını hiçbir zaman afv etmeyecek ve edemeyecektir.

Amerika'dan "Bur" imzasıyla şehrimizde meskûn bir zâta gelen mektubun bir kısmını Türk alicenâblığının, mertliğinin uzak memleketlerdeki tesirâtına bâriz bir misal olmak üzere ber vech-i zir dere-i sütun ediyorum.

Mektup Sureti
Aziz!

... Benim o tarafa ne vakit geleceğim henüz belli değil. Çünkü gerek

Dünkü Hatalar – Bugünkü Felaketler

Tarihin zabt ve kayd ettiği harb ve darbeler umumiyet itibarıyla tarafeyn-ı muhasiminden birinin hırs ve inadıyla iştigal etmiş ve yine zümre-i muhasiminden birinin hatasıyla hitâma ermiştir.

Besalet ve şehâmetimizin bir timsâl-i ebedisi olan tarih-i Osmanî ve gerek milel-i kadîme ve hâzırının ayine-i hayat ve in'ikâsâtı olan tarih-i umumi, serâpâ birbirini veli takib eden bu nev' ceng ve cidâl ile mâlâmalıdır. Henüz tarihe intikal etmiş olan ve mevzu ve müesses bütün hayat ve esasât-ı ictimaiyeyi alt ve üst etmekle insanları maatteessüf biraz daha devr-i vahşetine yaklaştıran Harb-i Umumi dahi bu mütâlaamızın kanlı ve canlı bir misalidir. Her ne olursa olsun ve her ne şekilde bitmiş bulunursa bulunsun hakikatte galib ve mağlublar için bir felaketten başka bir şey olmayan bu harb kıyâmetinden ilk evvel Nemçe ve Sırbienin inad ve ısrarıyla başlamış ve dört sene mütemâdiyen dünyanın her tarafına cinnet ve dehşet saçtıktan sine-i beşeriyet ve insaniyette derin yaralar açtıktan sonra nihayet Almanya'nın kör zihniyeti, kaba ve câhil siyaseti yüzünden aleyhimizde nihayet bulmuştur.

Avusturya'nın bir Trieste'sini fedâ ederek İtalyan âmâlini tatmin etmek istemeyen ve İtalya'yı kazanamayan Almanya

lerdeki münevver geçinenlerimiz değil evlerdeki hanım ninelerimiz yapar...

Bahallık Ne Olacak

Havâic-i zaruriye fiyatları gittikçe artırıyor ve buna hiçbir çare düşünülüyor. Kârların, işlerin azaldığı şu devirde hevâic-i zaruriye fiyatlarının ani terfileri herkesi değilse bile ekseriyeti düşündürüyor. Köylü, şehirli pazara getirdikleri eşyalarını istediği fiyata satamıyorlar. Daha geçen ay doksanbeş-yüz kuruşa alınan tereyağını bugün yüzaltmış, hatta yüzyetmiş kuruşa tedarik ediyoruz. Bu hâl hiç şüphesiz ki ihtikârın, insafsızlığın yeniden başladığını gösteriyor. Et de böyle...

Bir kasabın yetmiş guraşa dediği bir kıyve eti diğerinden altmış guraşa alabiliyorsunuz. Demek ki keyfi fiyat, keyfi alış-veriş... Her memlekette olduğu gibi bizim memlekette de her eşyaya bir fiyat vaz' edilmeli değil midir? Ve bu vaz' edilen fiyat her ay başı yeniden tanzim edilmelidir. Halkın hayatı ile alâkalı bu gibi işlere bakılmıyor. Alâkadar makâmâtın nazar-ı dikkatini celb ederiz.

Posta Gemisi mi?

Onbeş yirmi günde bir limanımıza Fransız bandıralı bir torpido geliyor. Pek çok sebepler tahtında limanımıza gelen bu harb gemisinin başlıca vazifesi onbeş yirmi gün zarfında bizden başka milletlerin Bank-ı Osmanî'de toplanan mektuplarını, paketlerini ve sair eşyalarını almakmış...

Bize acı...

Dinimiz, ırkımız tehlikede, sen bizi sıyanet et ya Rabb. Bu deni ellere fırsat verme, bârgâh-ı ehadiyetinde kanlı yaşlarla ağlayan kulların senden istiâne ve istifâza ediyorlar.

Her bir Türk ve İslâm'ın dudaklarında bir sada-yı ıstika var! Saptıkları eğri yoldan onları kurtar, irşad eyle ya Rabb! Bu muhteris ellere bizi kurban etme. Beşyüz senelik payitahtımız ulu mâbudlarıyla bütün mukaddesâtıyla düşman elinde...

Nesl-i İslâm'ın en büyük halifelerinin türbeleri önünde sırtan bu yalancı medenilere hadlerini bildir ya Rabb...

Bütün muhit-i İslâm'ı harâb, nâm-ı kudsiyetinin birer timsali olan camileri kilise, minarelerde çan görmek... Bu pek ağır bir cezadır, zaif ve na-tüvân olan İslâmlar bu bâr-ı sakile? tahammül edemezler.

Dergâh-ı izzetinde bütün feryatları ile inleyen bir sürü halk sana sığınmış, senden muavenet bekliyor ya Rabb... Mücrimimiz, döktüğümüz kanlar bu cürmümüzü yıkayacak kadar çoktur. Feryadımızı dindir ve kurtar bizi Allahım.

Alemdar oğlu İsmail Uygur

demek isteriz ki: Herhangi bir şeye, ilm ve marifet de olursa olsun, bâb-ı münakaşa ve mücadeleyi açmak isteyen kahramanları samimiyetle karşılar ve sütunlarımızı maalmemnuniye kendilerine küşâde kılarız. Yoksa hiçbir kıymet ve ehemmiyeti hâiz olmayan bu çeşit dil uzatmalara kulaklarımız daima tıkalıdır.

Dedikodunun en a'lasını kahve-

Münacat

Allahım... Feryadlarımız asmânı titretiyor. Döktüğümüz eskabe-i hüzn dereler gibi çağlıyor. Her tarafta ölen, öldürülen var.

Haksız yere nefy edilen, tağrib edilen var. Kan ağlayan İslamlar sana sığınmış, senden imdad bekliyorlar. Ya Rabbi! Kulub-ı İslâmiyân'a bak! Ye'slerle kararmış, elemlele dolmuş bu kalblerde ne derin acılar, ne umulmaz yaralar var. İzmir'de, Irak'da, Urfa'da Kafkas'da öldürülen, boğazlanan bir kitle-i muvahhidin kanlı kefenleriyle senden istiâne ve zavallı vatanlarını, cerihalarını neşter gadri ile kanatan deni ellere lanet ediyorlar. İlahi... Kur'an'ı kaldırmak, İslâm'ı bitirmek azmiyle tâ kalbgâhımıza uran o kirli mülevves elleri kır! Ez!

Ulu Tanrım... Akdeniz, Karadeniz, Marmara denizi çağlayanlarında bile bir enin-i ıstika var. Muhafaza-i din ve namus için ölenler feryat ediyor.

Makber-i şühedâ pis çizmeler altında, rahmet yerine raki, şarapla sulanıyor.

Ya Rabbim! Günahkârız bizi afv et! Gözyaşlarımıza merhamet, sen ki gafuru'r-rahim ve zebunsun. Bizi afv et!

Şehir Haberleri:

Tenkid mi Dedikodu mu?

Bazı beylerin gazetemiz mündericâtını ötede beride tenkid ettiklerini işitiyoruz. Biz, gazetemizin bir şaheser olduğunu iddia edecek kadar akıl ve mantıktan mahrum değiliz! Yalnız şunu

	Kara Günler İçin-3- Sevgili Dindaşlarıma
<p>bir arabası, iki çifte kayığı ve kapıya giderken kendisini takib eden uşağı, evinde aşçısı, eyvarı?, arabacısı, kayıkçısı, biri azadlı diğeri henüz esir iki halayığı, Anadolu'dan ba-hüccet getirilerek harim-i ailede terbiye edilmiş ahiretliği, bir de emekdar Arab kalfası bulunur. Bundan başka haremden olsun selamlıkta olsun gelen giden misafir eksik olmaz.</p>	<p>Evet ey Müslüman! Ceziretü'l-Arab'ın hâr ve samimi vahâlarında incilâ eden nûr-ı marifet kurûn-ı vustâyâ yeni bir hayat bahş eder ve beşeriyete teceddüd kapılarını açarken bugünkü galiblerin derece-i ilm ve irfânı nasıldı ki...</p>
<p>Ramazan, yine böyle ilkbahara, müsadif, latif bir ramazan! Nedima Efendi onbeş gün evvel rûz-ı Hızır'a bir hafta kalarak yalıya nakl etmiş, şehri-i sıyam için tedarik edilen erzakı Pazar kayığı ile ayrıca taşımışlar. Haremden hanım efendinin taht-ı nezaretinde yapılan reçeller, turşular, kilere sıra sıra dizilmiş, aşçıbaşının yanına muvakkaten bir çirak verilmiş, hulasa lazım gelen hazırlıkların kâffesi ikmal olunmuş.</p>	<p>Evet yine düşün ki; krallara baş eğdiren padişahlar ve ulûm-ı âliye-i fenniyye esaslarını hazırlayan âlimler, hakimler yine bu muhit üzerinde doğmuşlar ve fakat dünyalara hüküm etmişlerdi...</p>
<p>Şehr-i mübareğin birinci gününden sekizinci gününe kadar Nedima Efendi'ye evinde iftar etmek mukadder değildir. Sırasıyla sadr-ı azam, müsteşar-ı sadr-ı âli, âmedî-i divan-ı hümayun, beğlikci-i divan-ı hümayun, teşrifât-ı divan-ı hümayun, mektubi-i sadr-ı âli, bâb-ı âli evrak müdürü, paşa, bey, efendiler hazeratını ziyaret eder. Dokuzuncu günü akşamı artık evindedir.</p>	<p>Şimdi bunlarla iftihar etmen değil hak veraseti ifa edemediğin için ağlamalısın! Ağlamalı ve yanmalısın ki hazret-i Muhammed'in cennet-asa terbiyesinde, hazret-i İbrahim'in kutsi medfeninde nakus küffarın müntakim çılgınlıklarını duymak azabından kurtulmuş olursun!...</p>
<p>Yalının denize nazır cihe- tindeki yemek odasında on kişilik bir sofraya kurulmuş iftariye olarak büyük yuvarlak bir tepsi ile orta yere zeytin, iki veya üç tuzlu peynir, üç dört türlü reçel, hurma, sucuk, pastırma, simit, balık yumurtası havyar, salata, muhtelif turşular konmuştur.</p>	<p>Ah... Ey dindaş! Dinin, imanın kadar metin olmaktan başka çare düşünmek sana zülüdür. Öyle ise o güzel sefineni parçalayan muhavvef pençeleri defa uğraş ve kır... Yoksa senin için hayat, ölüm demektir.</p>
<p>Topa bir çeyrek kalarak sökün eden ziyaretçiler birer ikişer yalının selamlık kapısında istikbâl edilerek yemek odasının ittisalindeki salona, sahib-i hânenin yanına</p>	<p>M. Rahmi</p>
	<p>Kim bilir vatandaşlarımız bu mektuplarında ne hezeyânlar yumurtluyorlar! Biz kendi mektuplarımızı sıkı fıkı sansür ederken Rum hemşerilerimizin, ecnebî misafirlerimizin ne kadar serbest bir yolda yürüdüklerini düşünmeliyiz. Salı günü son postasını yapan bu gemi, gece saat üçte dışarı çıkardığı istimbotta vazifesini görmüş, saat altıdan sonra da ufuklara açılmıştır.</p>
	<p>Akd Telatorzâde Şükrü Efendi kerimesi hanımla eşraf-ı memleketten Ali Efendizâde Hacı Mehmet Efendi mahdumu Abdullah Efendi ve bidayet mahkemesi zabıt ketebe-</p>

<p>İlânât</p> <p>-----</p> <p>En birinci, en nefis kadayıfı Şeyh Cami-i Şerifi karşısındaki Osman Usta'nın fırınında bulursunuz.</p> <p>-----</p> <p>İngilizce İlmi</p> <p>İngilizce lisanına vakıf bir çok muallimliklerde bulunmuş genç bir arkadaşımız İngilizce lisanını öğrenmeye heveskar –velev hurufatı bile tanımamış olsun– bilumun taliblere pratik bir surette ve gayet az bir zamanda herhangi bir İngiliz karşısında ifade-i meram edebilecek bir hâle getirmeyi taahhüt ile ders vermek istiyor. Hususi dersanesi mevcut olmakla beraber talebelerin arzu ettiği mahalde, eyyâm ve saatte dahi ders vermeyi de kabul ediyor. Fazla malumat almak ve muallimi görmek için Işık Kitaphanesine müracaat edilmelidir.</p> <p>-----</p> <p>Berber Salonu</p> <p>İskelede Mithatpaşa Kırathanesi civarında Koçu Çilingiri</p> <p>Giresun'umuzun yegâne zarif temiz, şık ve kibar perukâr salonudur.</p> <p>Tavsiye ederiz.</p> <p>-----</p> <p>Giresun Matbaası</p>	<p>efendi muavin-i cedidimiz de birlikte olduğu halde karakolun kapısında oturmuşlar aheste aheste hanelerine giden memleketçe malum üç zâta karakolun önünde “kimsiniz” diye sormuşlar ve gelip geçeni ahlaksızlıkla itham edecek kadar kendilerinde cesaret görür(!) ve vazife-şinas polislere teşekkürden kendimizi alamıyoruz.</p> <p>-----</p> <p>Düşünmeyin</p> <p>Bayram münasebetiyle elbisenizi kime diktireceğinizi mi düşünüyorsunuz? Düşünmeyiniz azizim, düşünmeyiniz. Zarafet, şıklık istersen hemen “Osmanlı” Terzi Ticarethanesine müracaat ediniz. Reket kabul etmez derecede ehven şerait tahtında son moda muvafık elbise imal eden bu Türk terzisini samimiyetle size tavsiye ederiz.</p> <p>Bir defa ziyaret, sözümüzü isbata kâfidir.</p> <p>-----</p> <p>Vekâlet</p> <p>Münhal bulunan kazamız hükümet tabâbeti vekâletine memleketimizin yetiştirdiği ehliyetli doktorlarından Ali Hikmet Bey'in tayin edildiği “İstikbal” refikimizde okunmuştur.</p> <p>-----</p> <p>Geçen nüshamızda bera-yı takib köylere çıktığını yazdığımız şube reisi Hüseyin Avni Bey evvelisi gün gelmiştir.</p>	<p>İsal olunuyorlar. Nedima Efendi her birini kaimen karşılıyor. Maiyetindeki ketebe varıncaya kadar cümlesine iltifat edip gönül alıyor, âdab-ı teşrifat mucibince hüsn-i muamele eyliyor.</p> <p>Ezana beş dakika var. Züvvarın en şâyân-ı ihtiram olanları önde, diğerleri arkada yemek odasına dâhil oluyorlar ve sofranın etrafına diziliyorlar. Herkes samet ve sakit-i dindarâne bir huşu ile şemsin gurubunu ihbar edecek olan top tırakasını bekliyor, her dudaktan mahfi bir dua dökülüyor.</p> <p>Bum! Top atıldı. Eller besmele ile tepsiye uzanıyor. Bir yudum su, bir hurma... Sonra tedricen ağız şapırtıları başlıyor, soluk yüzlere biraz renk geliyor, çeneler açılıyor, sofranın üzerinde sahanlar içersinde yek diğerini takip eden kıymalı yumurta, enginarlı çöp kebabı, fincan böreği, zeytinyağlı karabakla, kabak kalyesi, vezir parmağı, pilav, muhallebi, güna-gun hatıralara, hikayelere vesile oluyor. Çehrelerde tokluğun bahş ettiği bir alâmet-i memnuniyet var. Hayat ne lezzetli şey!</p> <p>Sofradan kalkılıp tekrar bitişik odaya geçildi mi o günün hadizat ve vukuatına dair edilen muhabbetler arasında çubuklar tütürülür, kahveler şerbetler içiliyor... Sonra uşaklar ellerinde getirdikleri seccadeleri yere seriyor ve bütün misafirler iki saf üzerine dizilip kendilerini böyle mübarek, feyzli, mesud, bereketli ramazanlara yetiştirmiş olan hazret-i Rahman'a hamd ederek akşam namazını kılıyorlar.</p> <p>Gönüllerde ne keder, ne endişe var. Cümle hazırın memnun, ev sahibine teşekkürle veda ederek kimi evine, kimi camiye teravih namazına, bazıları da sahura kadar vakit geçirmek üzere ahbâb evlerine gidiyorlar. Semada hayli yükselmiş olan hilal-i ramazan bu mesud zümre-i müminin üzerine nurlar yağdırıyor!</p> <p>(Vakit).</p> <p>Ercümen Ekrem</p> <p>-----</p> <p>Vazife Şinashk...</p> <p>Sokakbaşı Karakolu şu günlerde zikre şâyân (!) fazla faaliyet göstermektedir. Ez cümle şüpheli farz ettikleri dün akşam dört beş polis</p>
---	--	--

Sahib-i imtiyaz ve müdür-i
mesul: Cemşidzâde A. Nuri
İdare Mahalli:
Giresun'da Işık Yurdu
Haftalık Gazete

GEDİKKAYA

Abonesi: Seneliği her yer için
120 kuruştur.
İlânâtan mesuliyet kabul etmez
Nüshası 100 Para

Ferid Paşa'nın Hataları ve Yunanistan'ın İhtirasları

istihsâl edemeyen Damat Paşa bittabi şimdi hiçbir iş göremeyecek ve böylece şaşırıp kalacaktı. Bugünkü neticeler, Ferit Paşa'nın dördüncü defa olarak sadareti eline aldığı zaman dahi beli idi. Lâkin bunu bile kendisi göremedi ve anlayamadı. Bakalım şimdi ne yapacak ve bu işin içinden nasıl çıkacak. İzmir'i, Trakya'yı Yunanistan'a bahşetmek isteyen İtilaf hükümetlerine karşı ne hatt-ı hareket takib edilecek? Hep Ferit Paşa'nın evvel ve âhir vuku bulan hataları yüzündendir ki Yunanistan'ın gözleri açıldıkça açıldı ve Yunan ihtirasları kabardıkça kabardı. Medeniyet ve insaniyetten nasibi olmayan ve Balkan muharebesinden beri Rumeli'de işgal etmiş olduğu memleketlerde envâ mezâlîm ve fecâyîi irtikâbtan çekinmeyen Balkanların bu şımarık ve arsız hükümeti nihayet Çatalca kapılarına kadar iddia-i temellük etmeye başladı. Rumeli vilayetlerinde ve bir seneden beri dahi İzmir'de takip ettiği imha siyasetini istiyor ki garbî ve şarkî Trakya'da dahi tatbik etsin. Yunanistan'ın ve hususiyle Yunan başvekilinin ne kadar Türk düşmanı olduğunu pekâlâ idrâk ederiz. Yunanistan'ın elyevm bir bir işgal etmekte olduğu yerlerdeki harekât-ı zâlimanesine de vâkıfız. Fakat Yunanistan da, Venizelos da iyi bilsin ve hatırandan çıkarmasın ki biz de bunların altında kalmayacağız. Ve eğer Yunanistan bu

memleket için bir hayır husule gelmeyeceğine kanaat hâsıl etmiş oldu.

Eğer Ferit Paşa, doğru görür ve iş bilir bir adam olsaydı, siyaset ve dirâyetini şimdi değil, mütarekeyi müteakib mevki-i iktidara geçtiği zaman gösterir ve o zaman milletin emn ü itimadını kazanarak siyaset-i hariciyesini de ona göre tanzim eder ve Türkiye sulhü dahi bu kadar uzamayıp mütarekenin birinci senesi içinde hitam bulur ve bu suretle vatan ve milletin bugün maruz kaldığı felâketlerin belki de dörtte üçü husule gelmezdi.

Fakat Ferit Paşa ne dâhilî, ne de hâricî siyasetin neden ibaret olduğunu ve ne suretle hareket etmek lazım geldiğini bir türlü idrak edemeyerek dâhilde de, hariçte de karanlık ve aykırı yolları takip edip gitmiştir.

Ferit Paşa, kendisini ikaz ve tenvîr etmek isteyen zevatın mütâlaatını dahi nazar-ı itibara almamakla pek büyük hatalar işlemiş ve binnetice işlerin bu kadar karışmasına ve efkâr-ı umumiyenin aleyhimize çevrilmesine ve nihayet bugünkü felaketlere sebep olmuştur.

Ahvâl ve efkâr-ı cihanın daha ziyade lehimize olduğu o zamanlar üç defa makâm-ı sadareti ihrâz ettiği halde milletin selamet ve saadeti nâmına hiçbir fâide-i ameliye

Damat Ferit Paşa hükümetinin sulh konferansına âzam etmiş olduğu Tefvîk Paşa heyet-i murahhasasına San Remo'da tebliğ edilmiş olan muahedenâmeye karşı ita edilecek cevap müddeti hitâm buldu. Gerek murahhasın-i Osmaniye'nin ve gerek İstanbul'da Şeyhülislam'ın riyâseti altındaki komisyonun muahedenâmenin tetkikiyle ve kaleme alınacak mukabil teklifatın ihzarıyla iştilal etmekte bulunduğu ve hazırlanmakta olan cevabın ancak Haziran sonlarına doğru sulh konferansına tevdi edileceği söylenmektedir.

Şerâit-i sulhiyenin serâpâ gayr-i kabil-i kabul ve hazım olması hasebiyle Tefvîk Paşa heyet-i murahhasası fevkalade müşkül mevkide kalmış oldu ve hele Ferit Paşa şaşırıp kaldı. Çünkü o zannediyordu ki makam-ı sadareti işgal etmiş olmakla İtilaf hükümetlerinin teveccühünü kazanmış ve binnetice şerâit-i mutedile ve mâkuleyi câmi bir musâlaha akd etmiş olacaktı. Hâlbuki İtilaf hükümetleri Ferit Paşa'nın hatırı için hiç de fikir ve emellerinden vazgeçmediler ve diğer mağlup hükümetlerin hiç birisi hakkında reva göremedikleri şerâiti tebliğ etmekten sarf-ı nazar etmediler. Ferit Paşa'nın her zaman aldandığı gibi bu hususta dahi aldanmış ve bittabi dördüncü sadaretinden de millet ve

<p>nün, son pişmanlık ele geçmez. Allah'ın kulu, peygamberin ümmeti, padişahın sadık evlatları iseniz vatanınızı düşmanlara teslim etmek istemezsiniz. Yedi aydan evvel Ankara'da taburlarla İngiliz askeri vardı, şimdi bir tane var mıdır? Milletin sadakati ile bunlar gitti, şimdi eliniz ile kendiniz mi bu hâinleri davet edeceksiniz? Allah'a, peygambere, padişaha itaat edenler Büyük Millet Meclisi'nin emrine tâbi olurlar. Biz kim için çalışıyoruz? Biz padişah ve millet için çalışmıyor muyuz? Aznavur ismindeki bir kâfire mi tabisiniz? Böyle olanları Allah kahrâr ismiyle kahr etsin. Yüzlerce ulema bir şey bilmiyor da başına yalandan sarık saran, ırzlarını, nâmuslarını İngiliz'e satanlar mı biliyor? Allah bu millet ve bu din için çalışanları aziz etsin, din ve devlete düşman olanları da kahr etsin. Artık hakikati anlayınız. Çift ve çubuğunuzla vakit geçiriniz. Kalplerinizi birleştiriniz, milletin büyüklerine mu'î olunuz ki onlar padişahımızı ve vatanımızı kurtarmak isterler. Allah ümmet-i Muhammed'e selâmet versin amin. (Hâkimiyet-i milliye)</p> <p>-----</p> <p>Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti Giresun şubesi tarafından Dersaadet'te Zeki Paşa hazretlerine</p> <p>Vatan-ı mukaddesimizi parçalamaya, şanlı tarihimize, hayat-ı milliyemize hatme çekmeye sâî ve düşmanlarımızı hukukumuzla riâyet ettirmek ve hakk-ı hayatımızı isbat etmek için sine-i vatanda en büyük azim ve imanla dolu harekât-ı milliyeyi durdurmak hayâl-i hamında bulunan Ferit Paşa ve avanının tesvilatına binâen Anadolu Islahat Müfettişliği unvan ve memuriyetini deruhde ve bu taraflara azimet fikr ve niyetini perverde buyurduklarını istihbâr ettik. Milli harekât bilhassa böyle vatanî ve meşru olursa önünde hiçbir kuvvetin mukavemet edemeyeceği tarihin en açık, en bariz irâe ve isbat ettiği ahvâlden olmasına ve be-tahsis</p>	<p>Cemiyet-i Celile-i İslamiye Tarafından Neşr Edilen Beyanname Suretidir: Eüzübillahi mineşşeyda nırracim Bismillahirrahmanirrahim</p> <p>bunlara razı değilmiş, fetva çıkarmış, padişah ordusu milletvekillerini istemiyormuş vergi, aşar, ağnam affedilmiş, askerlik yokmuş. Padişaha sadık olanlar o tarafa geçecekmiş. Müslümanları birbirine kırdırmak için bin türlü hileler icat etmişlerdir. Maksatları Müslümanları birbirine kırdırarak memleketini Rum ve Ermenilere vermek, Müslümanları esir etmektir. Ey ahali! Düşününüz padişah milletin babasıdır, hangi baba evlatlarını birbirine kırdırır ki padişah babamız bizi birbirimize kırdırsın. Padişah ordusu ne için İstanbul'da esir olan padişahımızı kurtarmıyor da burada Müslümanları birbirine kırdırıyor. Hiç padişah ordusu milleti birbirine düşürür mü? Milletten başka padişahın ordusu olur mu? Başında biraz aklı olan anlar ki bu fesatçı heriflerin maksadı padişah ve millete hizmet değil, İngilizlere hizmet etmektir.</p> <p>Millet asker vermezse, memleketi kim muhafaza edecektir, millet vergisini vermezse para nereden toplanacak? Onların hesabınca memleketi Rum'a, Ermeni'ye, İngilizlere verecekler, sizi esir edecekler. Bu suretle siz asker vererseniz tabii memlekete siz malik olacaksınız Allah'dan utanalım elinizle kendi memleketinizi veremeyiniz. Ecdadınızın kemikleri bu topraktır. Bu mübarek toprakları nasıl gâvurlara vereceksiniz, karılarınızı, kızlarınızı nasıl gavur kucaklarına teslim edeceksiniz? Padişahına sadık olan, padişahını esaretten kurtarmaya çalışan millet meclisidir. Sekiz aydır millet sayesinde rahat yaşadınız, size lazım olan bugün sizi birbirinize kırdırmak isteyen Müslüman suretinde kâfirleri tutup elini ayağını bağlayıp millet meclisine göndermektedir. Bakınız iyi düşünmeyacağız. Oralarda dindaşlarımızın iz'ac ve imha edilmesine devam edildiği takdirde artık biz de burada Venizelos yardakçılara karşı mukabele-i bilmissilde bulunmak mecburiyetinde kalacağız. Bu günlük işte bu kadar!..</p> <p>Feridunzâde Osman</p> <p>Ey ahali! Bundan bir buçuk sene evvel millet-i İslâmiye harbi terk ederek silahlarını İngiliz ve Fransızlara teslim etmiş ve sulh yapılmasına intizar etmiş idi. Bunu içinizde bilmeyen hiçbir kimse yoktur. Düşmanlar şimdiye kadar sulh yapmadıktan maada harbten sonra memleketimizi istila etmeye başladılar. İzmir'i Rumlar, Adana'yı Fransızlar, Antalya'yı İtalyanlar istila etti. Erzurum'u, Van'ı, Bitlis'i, Sivas'ı, Harput'u Ermenilere, Trabzon'u, Samsun'u Rumlara vermeye kalktılar. Fatih camiini, Ayasofya camiini kilise yapmak, Müslümanları İstanbul'dan kovmak istediler. Anadolu'da ne kadar ileri gelen Müslümanlar var ise hapsettiler. Etrafı eşkiya aldı. Sekiz ay evvel millet artık bu zulme tahammül etmedi. Silahına sarıldı. O günden bugüne kadar ortadan fenalık kalktı. Halk camilere doldu. Fena memurları kovdu, milletvekillerini İstanbul'a gönderdi. Memleketine düşman giren yerler düşmanı memlekettten çıkarmaya başladı. Müslümanlar akıllarının başlarına topladı. İngiliz anladı ki Müslümanlar ölmemiştir. Bunu öldürmek lazım. Nasıl öldürsün... Müslüman sıfatında birkaç melunu para ile ele aldı. İstanbul'u işgal etti. Padişahımızın sarayını bastı, millet meclisini dağıttı. Müslümanlar derhal Ankara'da toplandılar. Her vilayetten halkın büyükleri geldi. Büyük bir millet meclisi açtılar. Memleketimizi kurtarmak için ne yapılmak lazım ise yapmaya başladılar. Bu sefer İngilizler telaşa düştü. Paraları ortaya saçmaya başladılar. Milleti birbirine kırdırmak için Ankara'da toplanan Büyük Millet Meclisi'ni dağıtmak ve Müslümanları esir etmek için bin türlü yalanlar uydurarak öteden beriden toplayıp aldatırları zavallıları güya padişah babamız</p> <p>zâlimane harekâtına bir nihayet vermez ve yine bugünkü gibi devam eder, giderse; biz de artık daha ziyade sabır ve tahammül etmeyeceğiz ve her ne olursa olsun hiçbir şeyi nazar-ı itibara almayarak ve hiçbir şeyden yılmayarak biz de buralarda elimizden geleni yapacağız ve ellerimizdeki fırsatları kaçır-</p>
---	--

bir genç gazeteci hakkında tatbik edildiği veya edileceği haberi, havsala-i idrake sığmaz.

Gedikkaya'da münteşir bend, hilâf-ı hakk ve hakikat idiye ve milletin sırtından senelerce paralar çıkararak polis mektebi teşkilindeki ve orada vevle telhisin olsun hukuk dersi verilmesindeki hikmeti anlamışsa komiser muavini efendi bazı-yı zulm ve cebrine değil turûk-ı kanuniyeye ve zümre-i insâniyeye açık olan ebvâb-ı adalet müracaat etmesi lazım gelirdi.

Bu lâzıme hilâfına hareket ahkâm-ı kanuniyeye ve darb-ı tecâvüz bir gazeteciye vâki olması hasebiyle de memleketin hayat-ı fikriyesine açıktan tecâvüzdür. Mir-i mumaileyh Nuri Bey'in müracaatına nazaran hükümetin temin-i mukteza ve izhâr-ı adl ve hak eylemesine intizâr ederken dünyanın her köşesinde emperyalizmin nasyonalizme terk-i hatve eylediği şu zamanda keyfî, istibdadkârâne hareketiyle nizâmı çiğneyen, ferd-i milleti inciten, hakkında müsamahâyı havsala-i millet ve şebâb-ı hazm edemeyerek kanunun bahş ettiği hudûd ve vüsat dairesinde feryadını en yüksek yerlere kadar is'adda haklı olacağını ilave eyleriz.

Sacid Vecdi Macid Çehri

Avdet

Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti ve beledi reis-i gayurumuz muhterem Osman Ağa Karahisar'a kadar yaptığı on günlük ufak bir seyahatten sonra geçtiğimiz Pazar günü avdet buyurmuşlardır. Mir-i mumaileyh'in seyahati hakkındaki tafsilatı, meşguliyetinin kesreti hasebiyle gelecek haftaya tehir edilmiştir.

Bulunmuş Mektuplar-8-

dokuzunun ağlaması da yalandır, gülmesi de. Binaenaleyh ne tessürlerine inan ne gözyaşlarına kan!

Fakat çok dikkat eyle! Onlar o kadar kurnaz ve o kadar derras ve hilebazdırlar ki istedikleri zaman henüz keşf edilmeyen sihirli bir iksirle, ekseriya insanı bayılır ve canlı cenazeler üstünde gayet ustahlık bir feth-i meyyit hameliyatı yaptıktan, kalblerde ve dimağlarda ne var ne yok hepsini derleyip toparlayarak aldıktan sonra ayıtlırlar.

Hasılı aziz dost, kadınların yüzde biri müstesna olmak üzere hepsi zehirli bir iğne ve yalnız evvelkiler? kıymetli birer definedir. Eğer çi reh-güzer-i hayatında bu müstesnalara tesadüf etmek saadetine mazhar olursan dur ve onlara hümet eyle!

İkincilere gelince; onlarda ne bir buy-ı vefa bulabilirsin ne de bir şemme-i şifa...

Baki... Yine tekrar edeyim: gözlerini dört aç, müteyakkız ol ve aldanma!

Naşiri
Bekir Sükuti

Kanun Kanunu Tatbik Eden Ellerle Kırılır

Komiser muavini Ruşen Efendi'nin Gedikkaya gazetesinde münteşir polise müteallik bir bendden münfail olarak mezkûr gazete müdürü Nuri Bey'i iki polis marifetiyle ite kaka polis dairesine celb ve darb eylediğini haber aldık. Fakat bu habere bir türlü ve hâlâ inanmak istemiyoruz. Çünkü polis mesleğinde bulunanların efrâd-ı millettin olmaları itibarıyla hukuk-ı ahire, ahkâm-ı kanuniye ve nizamiyeye riayet etmeleri kadar inzibat-ı adli ile (...) haysiyetle riayet ettirmekle de (...) mükellef bulunmaları karşısında kanunun bu asr-ı medeniyette cânilere bile tatbikini men ettiği darb keyfiyetinin bir komiser muavini tarafından memleketin terakkiyat-ı fikriyesine çalışan

... Mektuplarımızın bir sermâye-i kıl u kal olduğuna ve salonunuzun bir taraftan boşanıp bir taraftan dolduğuna dâir olan son mektubunuzu okuduğum zaman, ne memnuniyetten mütevellid bir hisle göğsüm şişti, ne de tâife-i nisâ hakkındaki tefekkürât ve tahassüsât değişti.

Diyorsun ki bildiğin ve kim bilir belki de şimdi ekserisini dimağından sildiğin bu zâirler arasında senin için gözyaşlarını akıtanlar olduğu gibi kendilerini bir mudhike karşısında zannederek sırtanlar ve hiçbir şey anlamamış veya meraklı bir dram temasına dalmış gibi kaşlarını çatanlar da var...

Bu heyecanlı haberin emin ol ki bende hiçbir hiss-i hayret uyandırmadı. Yalnız kalbimdeki siyah noktanın bir parça daha büyüdüğünü hisseder gibi oldum ve defterime üç kelime ve iki edattan mürekkebe bir cümle daha kaydettim... İşte o kadar.

Mâmâfih sen henüz feleğin kerem ve serdini tanımadığın için, tavsiye ederim gözlerini dört aç, müteyakkız ol ve aldanma! Evet, eskimiş ve nasırlanmış bir kanaatle söylüyorum, hüsn-i latifenin yüzde doksan

şu zaman emperyalizmin nasyonalizme terk-i mevki' ederek tarih-i düvel ve akvâmda inkılâb-ı azim hâsıl olan bir ân-ı mühim ve tarihi olduğu malum bulunmasına karşı bu habere -uzun tecrübe ve kıyasat-i malmûmeleri nâmına- inanmak istemiyoruz.

Binaenaleyh istihbâr-ı mezkûr sahil ve bu havalide muvasalatları vaki olursa iman ediniz ki paşa hazretleri o unvanı kabulünüzle sizin mütenezzih olacak olan bunca senelik namus-ı askeriniz hayat-ı maneviyeniz gibi hissiyat-ı maddiyenizi de ref' için sizi ve maiyetinizi parça parça etmeye millet karar-ı katisini vermiştir. Ona göre talim-i hat ve hareket olunmak ve bu taraflarda değil görünmek, görünmeye niyet bile edilmemesini hâlisâne arz u beyân eyleriz muhterem paşa hazretleri.

<p>Dikkat Ediniz Doktor Asaf Bey her gün hastalarına Sıhhat Eczahânesi üstünde yeni küşâd ettiği muayenehânesinde ve Sıhhat Ecza-hânesi'nde kabul ve fennin en son usullerini tatbik ile tedavi eyler.</p> <p>-----</p> <p>Şık giyinemediğinizden mi şikâyet ediyorsunuz? Yoksa pahalı mı diyorlar diyorsunuz? Çok düşünmeyiniz. Bu iki müşkülünüzü Işık Kitabhânesi karşısında Osmanlı Terzihânesi sahibi Ali Atıf Efendi halleder. Çünkü mumaileyh bir kostümü maa-mesârif on liraya diyor, şitâb ediniz.</p> <p>-----</p> <p>Berber Salonu İskelede Mithatpaşa Kırathânesi civarında Koçu Çilingiri Giresun'umuzun yegâne zarif, temiz, şık ve kibar perukâr salonudur.</p> <p>Tavsiye ederiz.</p> <p>-----</p> <p>Işık Kırtasiye Mağazası En zarif hokkaları, yazı takımları ve bütün levâzım-ı kırtasiyenizi Işık Kitabhânesi'nden tedarik ediniz.</p> <p>Memnûn kalırsınız.</p> <p>-----</p> <p>Giresun Matbaası</p>	<p>âzâde olarak kanun nâmına intizâr ve neticeden dahi daima kârîlerimizi haberdar edeceğimizi arz ederiz.</p> <p>Haber aldığımızı göre sâhib-i imtiyazımızı karakolda darb ve tahkir ettiğinin ferdası günü muavin efendi dahi bir zabıt varakası tanzim ederek mahkemeye tevdi etmiştir.</p> <p>-----</p> <p>Gelenler Samsun'dan İdman Yurdu veznedarı Rahmi Bey bugünkü gelen "Yeni Dünya" vapuruyla şehrimize gelerek yine aynı vapurla Samsun'a hareket etmişlerdir.</p> <p>-----</p> <p>Veba ve Fareler İstanbul'da veba hastalığı yine baş gösterdi. Vebanın vasıtası nakl ve sirâyeti en ziyâde farelerdir. Memleketimizde bir menba-ı servet olan fındık, fareler için de tükenmez olan hazine-i maişet oldu. Maazallah bu müthiş hastalık memleketimizde baş gösterirse kolay kolay önü alınmaz ve Allah esirgesin belki de memleket sükkânının yarısı kalmaz. Binaenaleyh bu muzır hayvanların itlafı neye mütavakkıf ise ateş bacayı sarmadan çaresine bakmalıyız. Böyle bir tehlike-i melhûza karşı doktorlarımızın da halkı tenvir etmesini rica ederiz. Çünkü bu gayet mühim ve doğrudan doğruya halkın hayatıyla alakâdar ve binaenaleyh ihmâl ve imhâli gayr-i câiz bir meseledir.</p> <p>-----</p> <p>İlânât Mithatpaşa otel ve kıraathânesi güzel Giresun'umuzun en temiz, en latif ve en kibar kıraat ve istirahathânesidir.</p>	<p>İzah ve İntizar Sahib-i imtiyazımızın bilâ sebep komiser muavini Ruşen Efendi tarafından dūçar-ı tecâvüz ve hakaret olduğunu geçen haftaki nüshamızda muhtasaran yazmıştık. Bundan müteessir ve meşhur olan muavin-i mumaileyh ferdası günü sahib-i imtiyazımızın karakola getirilmesi için iki polis memuru göndermiş ve sahib-i imtiyazımız dahi davete icabet edeceğini beyan ve fakat bir cürüm ika etmemiş olduğu için polis memurlarıyla değil onları uzaktan takib ederek gitmek arzusunu izhar etmiş. Lakin polislerin mumaileyhin bu arzusunu is'af etmemeleri ve behemehâl beraber gitmek mecburiyetinde olduğunu söylemeleri üzerine artık daha fazla ısrar etmemek hususunu tercih eylemiştir. Karakola tegarrüb edildiği zaman bir ikinci hareketi mütebessimane temâşâ etmekte olan muavin efendinin işareti üzerine polis memuru Ahmet Celal Efendi -bir gayret göstermek için olacak- sahib-i imtiyazımızı kolundan tutarak itâle-i lisânda bulunmuş ve ite ite içeri sokmuştur. Mese- lenin bu cihetlerine o sırada mesnevi-i şerif dersinden çıkmakta olan bazı zevât şahit olmuştur.</p> <p>Bu mevkuftan memnûn görünen muavin efendi hemen sâhib-i imtiyazımızı arka odaya götürerek gazetesiyle ne için aleyhinde yazdığını sormuş ve cevabına vakit bırakmaksızın yüzüne bir şamar havale etmiştir. Hiç hatır ve hayale gelmeyen bu muamele-i kanunşiken(...) dolayı fevkalâde müteessir olan sâhib-i imtiyazımız hemen bir istida tanzim ederek makâm-ı kaymakâmîye takdim etmiştir.</p> <p>Biz şimdilik hiçbir şey yazmayarak, hiçbir mütâlaaya lüzum görmeyerek kanunu ihlal edenleri ibreten (....) tecziyelerine her türlü garaz ve ivazdan</p>
---	---	--

Numro 21

24 Temmuz 336 (Cumartesi)

Sene 1

Sahib-i imtiyaz ve müdür-i

mesul: Cemşidzâde A. Nuri

İdare Mahalli:

Giresun'da Işık Yurdu

Haftalık Gazete

GEDİKKAYA

Abonesi: Seneliği her yer için

120 kuruştur.

İlanâtan mesuliyet kabul etmez

Nüshası 100 Para

ve Müslümanlıkla hiçbir suretle alâkadar olamayacağına, binaenaleyh bu bâbdaki hayret ve teessüratımızın lüzumsuz ve nâbemağâl bulunduğu kâni ve kâil olmuş bulunduk.

Kendilerine bir Müslüman nâzır sıfat ve süsünü veren bu gibi adamlar bir cenebi gazetesine bu gibi zehirli beyanatta bulunurken acaba hangi dine mâlik olduklarını ve hangi millete mensub bulunduklarını bir lahzâ olsun hatırlamıyorlar mı ve bir cenebi muharriri karşısında bu yaveleri savururlarken hiçbir azâb-ı vicdânî hissetmiyorlar ve biraz hicâb göstermiyorlar mı?

Ali Rüşdü Efendi'nin hiçbir kıymet ve meziyeti olmayan beyânâtını aynen gazetemize derc etmeyi lüzumsuz gördük. Yalnız muharririn bir sualine karşı Mustafa Kemal Paşa tarafdarânı, yani istiklâl ve saltanatı ile beraber bütün mukaddesâtını istirdâd ve muhafazaya suret-i katiyede azm etmiş olan kahramanları vatan hâinliği ile itham etmek cinneti gösterdikten sonra günden güne Ali Rüşdü Efendi'nin ve o ayardaki adamların anlayamayacağı bir şekil ve surette tezâyüd ve tekâsüf etmekte bulunan kuva-yı milliyeye güya sırf yağma hırsı ve menfaat hissi ile hareket eden bir takım eşhastan teşkilatsız, inzibatsız ve mümaresesiz? bir ordu-dan ibaret bulunduğunu söylemek gafletinde bulunuyor.

Daha sonra muharririn harekât-ı hazıranın uzun sürüp sürmeyeceği

bezginlik ve yorgunluk gibi alâim-i za'f husule getirdiği halde, on senelik gavâil-i dâhiliye ve mücadele-i hariciyeden sonra, Türklerin ne tükenmez menâbi-i kuvvete mâlik olduğunu ve ne sarsılmaz azim ve iman sahibi bulunduğunu yâr ve ağyâr nazarında bir kere daha isbat eylemiş oldu.

Milletin yek el ve yekpâre olarak gösterdiği ve bundan sonra dahi göstereceği ve göstermek mecburiyet ve ıztırârında bulunduğu azim ve irâde sayesinde düşmanlarımızın aleyhimizdeki hâinâne ve cânîyâne siyasetleri elbette tebdil-i mecra edecek ve elbette bunlarla beraber Yunan hülyaları da Venizelos Rumları da mahvolup gidecektir.

Feridunzâde

Osman

İbret

Peyam-ı Sabah'da neşr olunan beyânât münasebetiyle İstanbul hükümetinin adliye nezâreti makamını işgal eden ve geçenlerde rüfekâ-yı sâiresi gibi Ankara Divan-ı Harbince idama mahkum edilen Ali Rüşdü Efendi'nin Bosfor gazetesi muharrirlerinden birine vaki olan beyânâtını gördüğümüz zaman Türklük ve Müslümanlık nâmına çok utandık ve çok hayret ettik. Fakat çok geçmeden kendimizi toplayarak bu tıynet ve bu zihniyetteki adamların Türklük

Azim ve Sebat

Başta, Tan ve Tayms olduğu halde, son gelen Avrupa gazetelerinde okuduğumuza nazar-ı Kuva-yı Milliye'nin, bidâyetten zan ve tahmin edildiği gibi öyle gelişigüzel, derme-çatma kuvvetlerden ibaret olmayıp istiklâlini istirdâd ve muhafazaya katiyen azmetmiş olan milletin sinesinden doğmuş ve bütün anavatanın her tarafına dal budak salmış kâhır bir kuvvet olduğuna düvel-i itilafîye ve mahâfil-i siyâsiye-i garbiyece nihayet kanâat hâsıl olmaya başlamıştır.

Bilhassa Yunan efzunlarının, güya Kuvva-yı Milliye'yi dağıtmak hayâl-i hamî ile garbî Anadolu'da hareket ve taarruza kıyâm ettikleri günden itibaren ki, Avrupa'da lehimize, yani hakkımızın azameti karşısında azim ve irademizin metânet ve salâbetine dâir hâsıl olmaya başlayan bu fikirler, günden güne kesb-i ittisâ etmiş ve nihayet, diğerlerinden sarf-ı nazar Tayms gibi İngiliz siyasetinin mihver ve mürevvici olan gazetelerde dahi yer bulabilmiştir.

Bu hadise, Türklerin, hayatlarından çok daha kıymetli bildikleri ve çok daha mukaddes addettikleri istiklâl ve saltanatlarının tehlikede bulunduğunu gördükleri zaman bunların müdâfaa ve muhâfazası uğrunda ne yaman ve bîaman kuvvetler doğurmaya kâdir olduğunu; son umumi harbin her millette ve mesela Alman gibi askerlikçe, harb ve darbca müstehir milletlerde bile

Terfian Tâyin: Vücuduyla iftihar ettiğimiz kazamız müdde-i umumisi muhterem hemşehrimiz Mehmed Hulusi Efendi terfian Görele Bidâyet Mahkemesi ceza riyâsetine tayin kılınmıştır. Muktedir ve gayur müdde-i umumimizin ayrılmak bizi müteessir etti ise de istikbâl-i hayatı nokta-i nazarından yeni memuriyetlerini tebrik ve muvaffakiyetler temenni ederiz.

Velime Cemiyeti: Sarializâde Ahmed Şerafeddin Efendi ile Ahmedreisâde Mehmed Efendi kerimleri hanımın geçtiğimiz hafta velime cemiyetleri icra kılınmıştır. Saadetler temenni ederiz.

İntihar: Memleketimiz eşrafından Hacı Aliâğazâde Rıfat Efendi anlayamadığımız bir sebepten münfail olarak ağzına rovelver sıkamak suretiyle intihar eylemiştir.

birinci sahifeden ma'bad

hakkındaki bir sualine karşı da [asker değilim fakat intibâim şu merkezdedir ki General Paraskevopulos'un (Yunan hareket ordusu kumandanıdır) ordusu şimdi sürat ve şiddetle harekâta devam eyleyecek olursa birkaç hafta zarfında Ankara surları önünde bulunacaktır] mütalaalarında bulunmak cinâyet ve hıyânetinden kendisini alamıyor ve adeta bu melûn hareketi cinâiyenin icraat-ı hunharânesiyle iftihar ediyor.

Kuva-yı milliyenin derece-i kuvvet ve kudretinin düşman ve bitaraf bütün Avrupa mahâfil-i siyasiyesince anlaşılmış olduğu ve kâhır kuvvetin Yunan haydutlarını çil yavrusu gibi dağıtmaya her an hazır ve kâdir bulunduğu takdir ve teslim edildiği bir zamanda kendisine bir ricâl-i hükümet süsünü vererek söz söyleyen bu gibi adamlar hiç olmazsa tarihin lanetinden, ahfâdın nefretinden türkmeli ve titremelidir...

Bir Zıyâ'-ı Azim

Tecennün etmiş bir hastayı konsulto etmek üzere Doktor Hikmet, Doktor Tomaidis, Doktor Şaban Efendiler ve Tomaidis'in pederi, hastanın hanesine gidip bir odada oturmaktalar iken ani surette üzerlerine hücum eden mecnun hâmil bulunduğu tabancasını endahat ederek doktorlardan Hikmet Bey'le Tomaidis Efendilerin katline sebebiyet vermiştir. Merkûmun aile-i keder-didesine samimi taziyelerimizi takdim ederiz.

Doktor Ali Hikmet Bey'in Büyük Ruhuna "Ölmez vatanın ruh-ı rehakâr azimi"

Ah... Sen ey nur-ı ümid... Bir şihâbın ufulü kadar seri, bir daldan kopan varak-ı parenin sükütu kadar ani olan ölümünüz bilmem ki hangi kalbi dağdar-ı teessir eylemez. Bahar-ı ömrünü yaşarken, bugün hazâna eriştin. Rahmet-i rahmana kavuştun öyle mi? Evet! Sen, muhterem Giresun'un ağuş-ı ismetinde büyüyen gençlerin sönmez bir hilali idin. Fakat. Ah! Ey sevgili doktor! – sen ölmedin, kalb-i emnde bıraktığın hatıra seni ebediyyen yaşatacaktır. Ruhun âlem mülkünde seyr ederken seni özleyen kalpler manevi saadetin için niyaz ederler.

M. Rahmi

Sevgili Doktor Ağabeyime

Yirmi senedir mektep sıralarında, okul köşelerinde hayatını geçirip de memlekette mesud bir hayat geçireceğin sırada meşum bir tesadüfün kurbanı olarak gittin. Kalplerimize hiç unutulmaz bir acı, tedavisi gayr-ı mümkün bir yara bırakarak gittin. Henüz dünyadan lezzet almadan, gençliğine kanamadan gittin. Geride hayatından kıymetli yavrucağını bırakıp da gittin, gittin. Evet bir bahar çiçeği kadar hayatına doymadan gittin... Henüz yirmidokuzuncu sâl-ı hayatında geride kalan ailenin ve bütün akrabasının piş-i intizarına bir perde-i zulmet ve bir levha-i matem keşide ederek gittin. Ebediyyen gözümüzden nâ-bedid olarak gittin. Bizi, hiç hatırmıza gelmeyen feci, müthiş bir manzara karşısında bıraktın da gittin... Gittin ve artık kainâta veda ettin... Bizleri de tesis ettiğin ocakta yetim ve kalbinden yaralanmış bir kuş gibi bırakarak gittin... Evet, sevgili ağabeyciğim sensiz bu ocak bize o kadar boş ve o kadar çıplak görünüyor ki.

Kardaşın Nevzad

Merhum Doktor Hikmet İçin

Doktor Hikmet Bey öldü. Fakat ne yalan söyleyeyim ben bir türlü bu vakitsiz gayr-i muntazar ölüme inanamıyorum. Ve zannediyorum ki her eczahânesinin önünden geçerken onu darü'l-mesaisinde, kitaplarla dolu yazıhanesinin önünde, mikroskobunun başında göreceğim. Fakat heyhat! Çok elim bir hakikat ki işte bugün tam sekiz gün oluyor. Taliin meşum bir tesadüfî onu bizden ayırdı ve âlem-i ebediyete götürdü. Lakin ah aziz doktor, sana çok yazık oldu. Hepimizin gideceği yere fakat pek genç ve henüz yirmidokuzuncu bahar-ı hayatınızı itnam etmeden gittiniz. Gittiniz, fakat geride kalan dostlarımız kalbinde müthiş uçurumlar iltiyam bulmaz yaralar açarak gittiniz. Evet, aziz doktor, hepimizi ağlatarak ve hepimizin kalbini kanatarak gittin. Lakin ah bu gidiş o kadar elim ve o kadar feci oldu ki ve biz hepimiz bütün dostların ve bütün seni sevenler, senin vakitsiz gurubuna bir türlü inanmamakla beraber, arkandan o kadar ağladık ve hala da o kadar ağlıyoruz ki...

O. Nuri

geçen nüshadan ma'bad		
Mehmed'in Derdi		
<p>İngilizler (buraları) Ermeni'ye va'd etmiş Maksadları yeryüzünden İslamı kaldırmak Mescidlerin yerlerine kilisalar kurdurmak Düşünelim, bak azıcık eğer bugün düşmanlar Şu cevherli yurdumuza gelip sahip olsalar Günde binbir hakaretle ezilecek başımız Al kanlara boyanacak toprağımız, taşımız Biz dünyaya hakim geldik hükümetimizle yaşadık Hem daima ağa idik hiç kölelik yapmadık Yaşım altmış, bak şahittir şu dökülmüş ak saçlar Şimdiye dek böyle acı duymamış bu kulaklar Gençliğimde ben de ettim tam on beş yıl askerlik Hiç aklıma gelmemişti öyle kaçmak, nâmertlik İşte oğlum burda öyle oturmakla iş bitmez Çalışmayan hiçbir ferde Cenâb-ı Hakk lutf etmez Memlekete hizmet için şimşek kadar kuvvete Lüzum yoktur, sarılmalı sade hüsn-i niyete Girdik artık bugün tamam bak ondokuz yaşına Ağlamakla kurtuluş yok haydi silah başına</p>	<p>Burda sustu elem artık sesini hep kesdi. Kafkasya'nın âfâkına intizârını atf etdi. Bu esnada sağındaki kayalıktan bir seda? Dedi, oğlum neye dalgın duruyorsun adeta Ölü gibi sessiz sakın durmaktan maksadın Yoksa korkak kadın gibi aklını mı oynattın? ∴ Mehmed şaşı! Bir de baktı arkasında babası Derhal mu'ti bir tavırla eğilmişti kafası Ak sakallı ihtiyarcık arkasını okşadı. Bir taşçığa yaslanarak hemen söze başladı Dedi, oğlum sözlerini hep işittim, şurada İyi bil ki şu haline gücenmiştir yaradan Bu toprağın her karışı bin yiğide karşıdır Şu kayalar bilâ-tefrik hepsi mezar taşıdır Bu yerleri feth edenler dolaşırken, gezerken Görmemişler yanlarından kaçmış olsun bir türken Dün işittim Avrupa'nın o kudurmuş kelmeleri İstemişler kaldırmaya bu dünyadan Türkleri En kıymetli toprakları elimizden almaya Ahd etmişler camilere haçlar, çanlar takmaya İzmir ile Trakya'ya Yunanlılar göz dikmiş</p>	<p>Bitmedi Mahmut Celalettin</p>
<p>Mahmut Celalettin Bey tarafından tahrir edilip İnas Mektebi talebâtından Larçinzâde Hakkı Bey'in kerimleri Hürmüz Hanım'ın mitingde okuduğu şiiri ber-vech-i zir derc ediyoruz.</p>		
<p>Ne Kur'an'da ne hutbede ne ezanda dil kaldı Seni büyük bir hürmetle başlarında saklayan Bedbaht Bursa genç kızları ağlıyor artık uyan Uyan zira o sevgili yavruların kuşların Her birisi can veriyor (altında bir Yunan'ın!) Kesiliyor pek sevdiğin penbe renkli bebekler Al kanlara boyanıyor bütün bakir etekler Keşke senin şu halini görmeseydim ölseydim Başım, beynim parçalanıp topraklara girseydim ∴ Lakin neden bu tezellüm daha henüz vakit var Mini mini kollarında daha pek çok kuvvet var Kemiklerin kurtarmaya azm etmiştir hep kalpler Me'yus olma dertli anam kolay ölmez bu Türkler Değil Yunan, ejderhalar azmimizi kıramaz Seni bizden başka kollar hiçbir zaman saramaz Yine eski haşmetiyle afakında uçacak!...</p>	<p>Bursa'da Nilüfer Sultan'ın Türbesinde Ey Türklüğün bahtı kara nurlu yüzlü annesi Ey Osman'ın pek sevdiği kıymetli dür-dânesi Seni süslü merkadında saklıyorken şu toprak Şimdi soldun, tekmelendin, hazan görmüş bir yaprak Gibi koptun tomruğundan kan seyllerine atıldın O bembeyaz kefeninle (.....) mi katıldın Bir zamanlar Orhancığın kılıcı (.....) Dört cihanda yer tutmuşken Orhanî heybetin Misk kokulu mezarcığın tınaklarla kazıldı Yeşil pullu örtücüne? istavrozlar asıldı Hem öyle bir turnaklar ki sade çamur sade kan Öyle kanlı bilekler ki sandukana taş atan Bilsek bunu dehşetinden inim inim inlerdik Sonra kalkıp şu haline hem ağlar hem gülerdik Daha üç gün yok ki şurda okunurken Kur'an'lar Pek az evvel minarede duyulurken ezanlar Şimdi sustu artık hepsi ufûl etti kararı</p>	<p>İş bu imtihanın sualleri Büyük Millet Meclisi Adliye-i İcra Vekâleti tarafından her tarafa gönderilecektir. Mezkûr imtihanda</p>
<p>birinciliği kazananlar vekâlet icra edecekler ikinciliği kazananlar arzuhalcilik yapabileceklerdir.</p>	<p>İmtihan Var Hazır Olun: Mek- tepli olmayan avukatlar için Ağustos bidayetinde imtihan küşad edile- cektir.</p>	

Terk-i ticaret ettiğimden Talash Biraderler nâmıyla tesis ettiğimiz müesseseye ait matlubât ve düyunât, biraderim Mehmet Ali Efendi'ye terk ve mumaileyh tarafından taahhüt edilmiştir.

Ahmet Tevfik

Biraderim Ahmet Tevfik Bey'in terk-i ticaret etmesine mebnî Talash Biraderler ticarethanemizin matlubât ve düyunât tarafıma ait olduğu ve zirdeki nâm ile ticarethanemizin attariye ve tuhafıye üzerine devam etmekte olduğu muhterem müşterilerimize beyân olunur.

Talash Mehmet Ali

Yıldız Lokantası

Osman Ağa Meydanı'nda pek yakında küşad edileceğini haber aldığımız "Yıldız Lokantası" şehrimizin en usta ve en mâhir aşçısını celb ederek teşrif edecek zevât-ı muhteremeye en enfes ve en leziz yemekleri ihzâr edecektir. İntizam, (...) düsturunu bihakkın kendisine rehber itihâz edecek olan Yıldız Lokantası sahibini memlekette lüzumu aşikâr olan ismi kadar muhteşem böyle bir müesseseyi küşâda muvaffâk olduğundan dolayı kendilerini an-samimü'l-kalb tebrik ederiz.

Nefs-i Akköy karyesinden İsa oğlu müteveffa Hüseyin Çavuş'un tüccardan Hacı Ahmetzâde Hüseyin Efendi'ye olan borcuna mukâbil merhûn olub indelmüzâyede beş bin guruşda talibi uhdesinde takarrür eden karye-i mezkûrda vaki' Cami Dağı nâmıyla maruf malumü'l-hudud bir kıta fındık bahçesi tarih-i ilândan itibaren on beşinci gün ihale-i katiyyesi icra kılınmak üzere askıya çıkarıldığından yüzde beş zamlı fazlaya tâlib olanların kıymet-i muhammenesi olan sekizbin beşyüz guruşun yüzde onu nisbetinde pey akçelerini müstashiben Akköy Defter-i Hâkânî idaresine mürâcaatları ilân olunur.

Giresun Matbaası

olduğu hemşehrilerimiz tarafından dahi istihbâr edilerek kin ve husumeti ihzâr ediyor. Hâlbuki yekdiğerimize tegarrüble elele vererek çalışmak zamanlarında bulunuyoruz. Bunun için ahvâl-i mezkûreden dolayı malumât vermek hususunda alakadâr ve salâhiyyettar bulunduğumuzdan beledi reisimiz hakkında vuku bulan neşriyatı tekzib ederiz. Muhterem belediye reisimizin birçok defaki gibi bizi himâye ve vikâye etmiş ve etmekte bulunduğunu kendilerine bir heyet-i mahsusamız tekiden beyân etmiştir. Daima kendilerine medyûn-ı şükran ve minnettarız. Vatanın muhafazası uğrunda ittihâz ettiği tedâbir ile teşebbüsât-ı hamîyyetmendâneleri hiçbir zaman su-i tefsir edilemez, bilakis şâyân-ı şükrandır.

Reis:

Azalar

Banos oğlu Todor
Dimiri Kireçoğlu
Mironidi Yorgi
İrakli Yani
Mihaiddi Yani

Şube Riyasetinden:

1-Büyük Millet Meclisi'nce kabul edilen kanun mucibince seyyar jandarma müfrezelerine talib olacak efrada hayvan alınmak üzere ta'riz suretiyle muavenet-i nakdiye icra edilecektir.

2-Efrâd maaşından fazla olarak onbaşılara 100, çavuşlara 200, başçavuşlara 300 kuruş verilecektir.

3-Zabitâna seyyar bulundukları müddetçe ayrıca kırk kuruş yevmiye verileceği 15. Fırka Kumandanlığından bildirilmektedir.

4-Keyfiyetin en seri bir vasıta ile kurâya kadar ilânı ve tâliblerin mikdarlarının iş'arı.

Muazzam Bir Miting

Bursa'nın Yunanlılar tarafından işgali münasebetiyle ayın onaltıncı Cuma günü muhterem ve hamîyetli beledi reisi Osman Ağa'nın himmetleriyle küşâd edilen meydana binlerce kişiden mürekkep muazzam bir miting akd edilmiştir. Mitinge gönüllü efrâdla birlikte mekteb çocukları dahi iştirak etmişlerdir. Saat beşbuçukta Osmanlı bayrakları ile süslenen kürsiye Osman Ağa çıkarak mevcudiyetimizi imha için bütün gayretleri ile çalışan düşmanlarımıza karşı millî ve dinî varlığımızı göstermek ve bu uğurda sevîne sevîne ölüme hazır bulunmamız lazım geldiğini söylemişlerdir ve müteakiben Kurtzâde mücahid-i muhterem Hacı Hafız Efendi gayet selis bir ifade ile dinî bir hitabe irâd ederek hazrûnun hissiyat-ı dinîye ve vataniyesini galeyâna getirmişlerdir. Bunu müteakib Mahmud Celalettin Efendi kürsiye gelerek vatanın millî dertlerini teşrih etmişlerdir. Ba'de mekteb çocukları tarafından millî ve vatani manzumeler kıraat edildikten sonra müftî-i sabık Ali Fikri Efendi hazretlerinin belîğ bir duasıyla mitinge nihayet verilmiş ve bütün millet idâme-i mevcudiyet uğrunda cansiperâne fedakârlıklar ifasına ahd-i misak cylemişlerdir.

Gedikkaya Gazetesine

Kemâl-i istiğrabla görüyoruz ki belediye ve Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti reisi Feridunzâde Osman Ağa aleyhine buranın ahvâllinden bi-haber bazı kesân tarafından neşr olunan sedidü'l-mâil makaleleri Dersaadet matbuatında kemal-i teessürle görüyor ve okuyoruz.

Bu neşriyat-ı gayr-i sahiha bâ-kıssa hilâf-ı hakikat olarak irâc edilmekte bulunmasından mazarrat-ı azimeyi mucib

آب و هوا: سرد و برف آلود

(۱۴۰) فرضیه

اعلم ان الله عز وجل يقول

تعداد ۱۰۰ بار

هفتاد و نهم

کَیْکَ قَايَا

— رمضان مغفرت نشان —

ابن مبارک و مضائق استعاضی . سید فرد قابل من عزون اولاد
یکدیگر بکنار مبارک آبی و سده آفتن ، استعاضی ای آفاده اولاد ای اندک
ایبورو . و کتبک فایم و شتر صابی محرم قارلرته بیرک اندرکی ، اون
بر آیت سلطان اولاد و مبارک آیت حرمت اولسون ، احتراضری برافتم .
قبیره حله رفه اویرن باشند یکبکم . چکبکمده . حله رفه رفه ، اولر حله رفه
شوط و شرفی منی معاهدیه خوری بر صالح ایله هایت ویرسی و اولر ایمل
کنلهم دن خلاص ایلهم منی حجاب قادر مطلق حضرت اولسون ده و بار ایلهم .

سراجك قارشوستده

اولن کون اول ساندروويه واصلی
اولن کون بوق پناهنهت مرخصی
اشکاف دولتریک حقزده کی فکر و
امقریت و پناهنهت کسی آماره
قراردادش برمی اوله افری صالح شر
طریقه بالصح و قوی پیدا ایشلرد
بوشر انک درجه قدر معادل و
آفیر اوله بی اعطی اولاری بلمه
سدقه و سدیقه قدر کوردلر
ایشلر کفر و با خصوص شو برحق
سه لک تارکده سنک دوقوروی عرب
و حیدر نظر امار و انصاره آفر
بونک حقزده هیچ نه خیری اولماده
ایناه انک لارمکار غیر قبل قبول
بر مصلحت نامه ایشلر ایلان مرخص
طورو و کسکی تحیا دون عیادت
ایمقدور

فما لي مرضك مني كصالح فوخر الله
سرد الهمجـي عطايات واعراضات
ههنا لك نظر الغبار آلهة وركبة

تاجک و از فراسه باقی و کلی بدایت
از نادر دکن بیاضی بگردد او فو مشرق
و بیاضی باشد و در جبهه بر حسن باشد
و فو و در جبهه و در جبهه و در جبهه
مقرون اولی و در جبهه و در جبهه
در میان اندک و در جبهه و در جبهه
از جبهه و در جبهه و در جبهه
اوله و در جبهه و در جبهه

اساسات صالحه خلقه شادى به قدر
 عزت زده كودك را بر طوس نرى ابد
 مرخصه در بخت سرد ابدى بكارى
 اعزاز زده در افاق و بنا عليه نظر
 اعتبار آنچه لا يقدر بخت بول اول
 صالح معاهده خانه زده باشند باشد
 كنديل اقامت اهدايد ابد اختيار
 اولكاتب انجش اوله قارى بول خضار
 كه بهر سینه اعزاز اولوعه اشتلاقي
 رخت سياهى بهى نجيا بول انجش
 حقيق اصرا لرزدن اركه بخت ثابت
 حقمرى طابى و مقدمه انزله حرمت
 انجش اوله قارى هج ابد ابد
 بول زده دخی بخت عقیده افلاکوش

وہ حقیر ، ناشک ، اُتلاف دہندہ بنائے
حقیر وہی بات ولسوائی ، آملہ
موافق و ہرالمقیدہ ، تاسلا و ہر
ظاہر و آئینہ اولام ۔

مردود زاده

10

مملکتوں کے استغنائے میں وضع شدہ

اورنگزور

[illegible]

سید ۱	سید ۲	سید ۳
<p>داندن رحمان در ترکیه آمدیم و بعد از آن ساعتی نرسد و ساری قریب آمدیم . 5 عذر داری و قریب آمدیم . راستش را بگویم و بگویم و بگویم . حافظ حسن احمدی باقی ماند . این 6 داخل بولانق لاجمعه و بعد از آن حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . یک کتیرن ایدیلرک و طغیانه باندلا . مشغول . بیان خوش آمدی انور</p>	<p>عذر می شناسم . کرمسون و ساری میں وقطیاً ریفیقان و ساری . ایده بگو . مع هذا مسکاتان انحرک مجازات کرمسون و ساری اولان و اصابت مقوله و مقوله کرمسون و تخول سر انحرک مقوله کرمسون و بی طایر و مرکزیت بورد و انحرک عذر می شناسم . ساری قریب آمدیم . شهر خبری</p>	<p>یک کتیرن ایدیلرک و طغیانه باندلا . داندن رحمان در ترکیه آمدیم و بعد از آن ساعتی نرسد و ساری قریب آمدیم . 5 عذر داری و قریب آمدیم . راستش را بگویم و بگویم و بگویم . حافظ حسن احمدی باقی ماند . این 6 داخل بولانق لاجمعه و بعد از آن حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . یک کتیرن ایدیلرک و طغیانه باندلا . مشغول . بیان خوش آمدی انور</p>
<p>اسفل برقصا چون کون بولانق لاجمعه و بعد از آن حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . یک کتیرن ایدیلرک و طغیانه باندلا . مشغول . بیان خوش آمدی انور</p>	<p>مصبوب بر تین کرمسون و ساری قریب آمدیم . و کرمسون و ساری قریب آمدیم . بری و کرمسون و ساری قریب آمدیم . مذکور . ساری قریب آمدیم . حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . اصابت مقوله و مقوله کرمسون و تخول سر انحرک مقوله کرمسون و بی طایر و مرکزیت بورد و انحرک عذر می شناسم . ساری قریب آمدیم .</p>	<p>کرمسون و ساری قریب آمدیم . و کرمسون و ساری قریب آمدیم . بری و کرمسون و ساری قریب آمدیم . مذکور . ساری قریب آمدیم . حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . اصابت مقوله و مقوله کرمسون و تخول سر انحرک مقوله کرمسون و بی طایر و مرکزیت بورد و انحرک عذر می شناسم . ساری قریب آمدیم .</p>
<p>کتاب بدهنده ضابط کتاب بدهنده ضابط و ساری قریب آمدیم . فقط از این اساسی قریب آمدیم . شده . قریب آمدیم . یک کتیرن ایدیلرک و طغیانه باندلا . مشغول . بیان خوش آمدی انور</p>	<p>ولجہ جمعی کرمسون و ساری قریب آمدیم . و کرمسون و ساری قریب آمدیم . بری و کرمسون و ساری قریب آمدیم . مذکور . ساری قریب آمدیم . حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . اصابت مقوله و مقوله کرمسون و تخول سر انحرک مقوله کرمسون و بی طایر و مرکزیت بورد و انحرک عذر می شناسم . ساری قریب آمدیم .</p>	<p>کرمسون و ساری قریب آمدیم . و کرمسون و ساری قریب آمدیم . بری و کرمسون و ساری قریب آمدیم . مذکور . ساری قریب آمدیم . حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . اصابت مقوله و مقوله کرمسون و تخول سر انحرک مقوله کرمسون و بی طایر و مرکزیت بورد و انحرک عذر می شناسم . ساری قریب آمدیم .</p>
<p>ارحال کرمسون و ساری قریب آمدیم . و کرمسون و ساری قریب آمدیم . بری و کرمسون و ساری قریب آمدیم . مذکور . ساری قریب آمدیم . حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . اصابت مقوله و مقوله کرمسون و تخول سر انحرک مقوله کرمسون و بی طایر و مرکزیت بورد و انحرک عذر می شناسم . ساری قریب آمدیم .</p>	<p>کرمسون و ساری قریب آمدیم . و کرمسون و ساری قریب آمدیم . بری و کرمسون و ساری قریب آمدیم . مذکور . ساری قریب آمدیم . حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . اصابت مقوله و مقوله کرمسون و تخول سر انحرک مقوله کرمسون و بی طایر و مرکزیت بورد و انحرک عذر می شناسم . ساری قریب آمدیم .</p>	<p>کرمسون و ساری قریب آمدیم . و کرمسون و ساری قریب آمدیم . بری و کرمسون و ساری قریب آمدیم . مذکور . ساری قریب آمدیم . حافظ مرید شد و ساری قریب آمدیم . اصابت مقوله و مقوله کرمسون و تخول سر انحرک مقوله کرمسون و بی طایر و مرکزیت بورد و انحرک عذر می شناسم . ساری قریب آمدیم .</p>

چند روزی

هفتاد و نهم

کے لیے قایم

(۱۳۰) فردوس

اعلامی مسئولیت قبول افر

نستبدی ۱۰۰ باره

قرجہ آور دہا

بر بخت شاک و مانا کدو صوگره
 هایت مدی اور و پاک صلح نه طریقه
 آتوجوق مطلع اوله یسک . تورک و
 مسلمان اولاقدر ایچین اوله یسک
 سربک ائقبر مستولتی زرم لومور زرمه
 تحمیل ابدلک ایستیلور . زرا ،
 عمار فقط خایسایان دولتمک هیچ
 بی زرم قدر خیر بالاغادی وهیج برسه
 زرم قدر قیلماهی . دوالی مدیت
 دوالی اکر منهی عصر دوالی اور دوا
 شریک و - اکر ورسه - انسایت عالی
 هایت سربک بوسفوط و بوسفوط اخلا -
 ککره شاهد اولتی دلمه کله قار شلانه
 زوق و قیزارم چمنی ایدی . وسر ، ائی
 دوالی انسایت دوالی مدافعاری ا
 مدیت عصری ویدی ککر بوخت و
 هایت عصر نه ، پاره لر ککر اهل -
 هایت خاتاری طاقه حق و دعاء ککر
 رون وسطی و قرون اولی تک سیاه و
 نور نغیانی موقه حق ایسکیز ؟
 کر مدیت و انسایت اکر بوايه واکر
 مدیت و انسایت مقبوسملری بوخت
 جایاندهن هایت ایسه ، قهر اولسون
 مدیت و انسایت اولسون اولیه
 اهته ..

آبادی و - تارمن ری کو چوک و
پوک + عمارت غیر عمارت هر ملک
ووی دیکه دی و هیست آو چوک
ملکین امالی حبه کمدی - اسکی
بره زه کلاجه اشکری و کمدی.

[illegible]

روایت از ایتام و یتیمی

اعضایه دولتپردون برسی ، بر
تر کوجکک من آفری آکلا بودی
— دوهریسی حکومت بونی دملار
دنه آلی ، بونک ایجیون در قانون
بایلدور : رمضان دیر ، اون اوی
ساعت بونی قانان مقدمه زمزمی بوجده
اصافیر جهسته طبقه نامه طولودرمق
به ارفاشانه پاشیر ، ندره منکاماشانه
هم دوشونگی بر کره افندم ؟ اقسام
اون بر بنجده سالالاه سالالاه
ساحی حسین محله کیدیلورده ، آووج
فادامده مزه اون پدی دولوئک استیغ
اشد کیدن صدکره کری دوتولورسی ؟
اوج برع بونک وارچ چشیده طباتی
اولسجه آلت طرفی وارکسز حساسایدک
مقلوئک اوستده رستون باغل برصای
طولودرمق تحفاتی بالکر کویجه کور
دم ، جات حق جه زمزمی مقدمه حسته
فقدن عطاظه بوجورسین .

قلوبك شغالی شانی چاهانی و
 و بهر آنکه در سلیسی ملایق دیشا -
 زین شوسوز ایستادی
 ... و در قورک برآمدی ؟
 یک صاحب لایق و محکم دیده حکم ..
 نظر در خط یک بکریت اور انداز
 دها افش صر ایتمده
 - در قورک و زین سدرین و ریشیه
 باره سدرین بنافه اوسته آنک شواتم
 برده جزای غرضی آنالکه قولاشده
 کویه اولسون برده دها کیه یک جای
 اقتباسی

سَہ ماکی ماما

پروپاغاندا

انکار عزیزی خلافک هر چه
کجی انجون رو باغادیه باشلامشرد.
نابش عزیزی بوله و سادیه استقلال
غالب این ذلت شاه اعظم خرافاتی
شعیر اولیه حق بازور.

نور کی نور کہ قید در معنی است نور

لاصوبك آلتان معلوم شده قوای عیبه
بی شکیل ایتمک اوزره امتیاسولدن
سایان شعیق پاشا قوتلادامه ایزمیشه
صوفی ایلدن قوای عسکره تورک
قارداشقریه سلاح آتمدن اغناغ و
ایکبار آماله خادم اوله حقیق قیسیان
ایلداریدن انکارل طرفدن صلاحلوی
آلهوق (دریغ) اسراغا یوزنه قیل

[illegible]

شماره ۱

تاریخ ۱۲۸۵

گدیک‌کایا

شماره ۱

بوجود آن عزیز اولادکری مدافعه
ایچون هیچ بر قداکاران چکیمز
مخالفة حقوق ایچون اطولیک دیر -
دن اووالری معصوم نوزک قایه یقار
به جفازد - یوقه به آغیر شرالط
لجری قول واطیق جهته ایستقلال
ودولت غیوه وریک عداقه عزری اطیع
ایدرک اسارت غریبه ایستقلال
تاریخ به نوزدیمز که یک شالی
تاریخ مالک اولان نوزک اسارت
محدی ایدم نوزد - همه کل جه
آله فاشمده شالی تاریخه
مستمر بر جفازد - یوقه ایستقلال
ایچون یک یوزک بر جفازد -
اندلس حکومت اسلامی است
ایستقلال است که یوقه
حکومتی مملکت حال فاشمده
لی اولقاری حجاب ایدلیک
کی مدافعه ایستقلال ویک اوکمه
قاری ایستقلال - سوزد
علوی - والی فیدایله هر نوزک
یشکانه نجم ایدوز که اوکمه
غریبه ایستقلال - اوکمه سوزد
قوتله ایستقلال کی جه لشدیک
ادل یا جوده هو اولقده
میزد و طمیزدن قوتله ایستقلال
تیلن سوزگی نوزد عزری مدافعه
یکوجود - ویک ادل اولقده مدافعه
غریبه ایستقلال -
انشاء و قریب آیدم یقرمعی
اوروپا مدافعه ماسکری دوشه
حک اوروپا ماسکری اندامه
حقیقه ایستقلال ایستقلال -
نخل ایدم حک عدالت ایستقلال مدافعه
ایستقلال -
وای اورمان مدافعه باری
ایستقلال - ویک ایستقلال
ایستقلال اوروپا مدافعه

بوجود آن عزیز اولادکری مدافعه
ایچون هیچ بر قداکاران چکیمز
مخالفة حقوق ایچون اطولیک دیر -
دن اووالری معصوم نوزک قایه یقار
به جفازد - یوقه به آغیر شرالط
لجری قول واطیق جهته ایستقلال
ودولت غیوه وریک عداقه عزری اطیع
ایدرک اسارت غریبه ایستقلال
تاریخ به نوزدیمز که یک شالی
تاریخ مالک اولان نوزک اسارت
محدی ایدم نوزد - همه کل جه
آله فاشمده شالی تاریخه
مستمر بر جفازد - یوقه ایستقلال
ایچون یک یوزک بر جفازد -
اندلس حکومت اسلامی است
ایستقلال است که یوقه
حکومتی مملکت حال فاشمده
لی اولقاری حجاب ایدلیک
کی مدافعه ایستقلال ویک اوکمه
قاری ایستقلال - سوزد
علوی - والی فیدایله هر نوزک
یشکانه نجم ایدوز که اوکمه
غریبه ایستقلال - اوکمه سوزد
قوتله ایستقلال کی جه لشدیک
ادل یا جوده هو اولقده
میزد و طمیزدن قوتله ایستقلال
تیلن سوزگی نوزد عزری مدافعه
یکوجود - ویک ادل اولقده مدافعه
غریبه ایستقلال -
انشاء و قریب آیدم یقرمعی
اوروپا مدافعه ماسکری دوشه
حک اوروپا ماسکری اندامه
حقیقه ایستقلال ایستقلال -
نخل ایدم حک عدالت ایستقلال مدافعه
ایستقلال -
وای اورمان مدافعه باری
ایستقلال - ویک ایستقلال
ایستقلال اوروپا مدافعه

دقت ایستقلال

دوقور ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال

برور سالوی

ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال

اعترافات

ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال
ایستقلال ایستقلال

١٠٠

معظم و متینغ

وروسته بولغايلار طرفدن اشغالي
 مناسبته آيك اون آلتنجي جهمه كوني
 محترم و حيتي بلدي رئيسز عثمان افانك
 همكاره كشاد ايديوان مبداءه بيگلر جه
 كشيدن مركب معطم بر متبغ عقد ايد-
 لشدر . متبغه كوكلي افرادله براسكده
 مكتب چوققاري دعي اشتراك ايتشدر .
 ساعت بش شجده عثاني باراقلري ايله
 سوله تن كرسى به عثان آقا چوققاري
 موجود يتري اما ايجون بوتون غيرقاري
 ايله چاليشان دشملرزمه قاشو ملي و ديني
 وادامعزى كوستمك و باواغور دوسونه
 سوبته اولومه حاضر بولغوزم لازم كالم
 يكي . ويله مشلدر و متناقفاً قورد واده
 مجاهد محترم حاجي حافظ افندي ثابت
 سايس برافاده ايله ديني بر خطابه ايراد
 ايدردك حاضر و لك حساب ديشه و وطنيه
 متى غلبانه كتير مشلدر . بوني متناقف
 محمود جلال الدين افندي كرسى به كلهره
 وطنك مسلى دردلر لي نشر رخ ايتشدر
 بعده مكتب چوققاري طرفدن مسلى و
 وطني منظوم قرائت ايدلدك كن سوكره
 مفتى سابق على فكري افندي حضر-
 تالرينك يلج بر دعايله متبغه مهسايت
 ورياش و بوتون ملت ادامه موجوديت
 اوغورنده حانسبارا فداكار قلر ايتاشه
 عهد متناقف ايتشدر .

كذلك قايا غزبه سنه

کمال استقرافه کوپور و زک بلده و
حفاظه حقوق مایه جمعی ریسی
فردین زاده عمارت علی بنه + بوراک
احواتدن بخیر بعض کسان طرفندن
نشر اولان شدید مالان مقاله لر در سار
مطبعاتده کمال نازله کوپور و او .
توبور .

بہ اثبات غیری وجہ و مانعہ
خلاف حقیقت اولہ فی ارادہ ابدیہ
بہ اثبات مضر و عطلہ فی موجد

سكديك قايما

اولادین هم شهریار من طرف قدس دخی
استخبار ایدیلرک کین و خص و حق
اغضار ایدیلر . حالوکه یکدیگر من
طرفه ال اؤرورک جالده ق زمانلرند
بولونیه ووز . بولک ایچون احوال
مذکور دین طولای معلومات ورمک
خصوصه علاقه دار و علاقه دار
بولدیلمز دی بلده ریحمن حقه
وقوع وولان اشرفای تسکلیب ایدرز .
محترم بلده ریحمنک بر جوق دفعه
کی بزی حمایه وقایع ایتمش وایتمکده
بولدیلمز کندولرینه بر هیت محض
صمن تأکیداً بیان ایشیدر . دائماً
کندولرینه مدیون شکران ومنتدارز .
وطلک محفاظه سی اوغورنده اغراض
ایتمکدن تدابیر ایله تشبثات ~~ایتمکده~~ ایتمکده
ناری هیچ بر زمان و قفسیر ایدیلر من
الکسی شایان شکر ایدر .

رئيس : اعضاء

باتوس اوغلی طوطو دیمتری کیرج اوغلی
میروندی یازکی
ارغلی یانی
میخاشادی یانی

شعبه ریاستدین :

۱ - بيوڪ مات مجلسه قبول
ابدیلان قانون موجب
مف زمره طالب اوله حق افراد حیوان
آلحق اوزر تعارض سوریه معاوت
تقدیر اجر الله جکر .

۲ - افراد معاشین فصله اوله رق
اوشايشير ۱۰۰ چاووشلر ۲۰۰ باشجا
وشلر ۳۰۰ هر وشی ویرله چکیر .

۱ - ضابطه بیار بولدقاری ورنجه
آرنجه فرق غرض ورنجه
۱۵ - نجر قرقه و ماذن بیدر و ماکدود

قرايه قدر اعلاى و مطالبك مقدار لريستك
اشعارى .

۱۵

ترك تجارت ابتدايكم در طرابلس
برادر در نامه تأييد ابتدايكم در
عائد مطالبات و ديونات برادر محمد علي
افندي به ترك و وى اليه طرفداري نموده
ايد مشر . احمد نوفي

برادر ام احمد توفیق بسک ترک
تجارت اجناسه مبنی طلالی برادر
تجارتخانه مرنک مطلوبات و دیوانات طرفه
عائد اولدنی و زبرده کی نام ایله تجارتخانه
نمرنک عطاریه و تحافیه اوزرینه دوام
ایتمکده اولدنی محترم مشقیرلر مه بیان
اولتور . طلالی محمد علی

بیلدیز لوقنطه سی

عنان اطا ميدانده بك عبيده كشاد
ايديله جكي خبر آلدېغز • بيلدېز لو •
قطه سي • شهر مزك اك اوسته والامار
آشي سي جاب ايدرك تشريف ايد •
حك ذوات محترمه يه اك انفس وال لذيق
يكلري احضار ايد • جكدر • انتظام •
نقاست • دستور يي بحق كنديسنه رهبر
اتخذ ايد • جك اولان بيلدېز لوقطه سي
صاحبى ملكينه لزومى آشكار اولان
اسمى قادار محتشم بوبله بر مؤسسه يي
كشاده موفق اولديغدن دولاي كند •
يار يي عن صميم القاب تبرك ايدرز •

§ نفی آق کوی قریه بندهن عیسی اولور
متوفی حسین چارشک مجاوردن حاجی احمد زاده
حسین افندیبه اولان بوجهه مقابل معروف
اولوب غمزه لایله بشیریک غروشده طالع
عبد سنده تقدر ایدن قریه مذکورده وای
فع جامع طاعی نایله معروف معلوم الحدود
برطلمه فدیق باغچه بی تاریخ اعلانن اعتباراً
اوریشنجی کون احاطه طالعیه بی ابراهیم
وزره اصغیه بجقار لایندن یوزده بشیریک
فضله به طالب اولنلرک قیمت غنیه سی اولان
سکیز بیلیک بشیریک غروشده یوزده اونی
لیستنده بی ابراهیم مستصفا آق کوی دفتر
حاجانی اداره سته مراجعتی اعلان اولور .

کیرسون مطبعہ سی